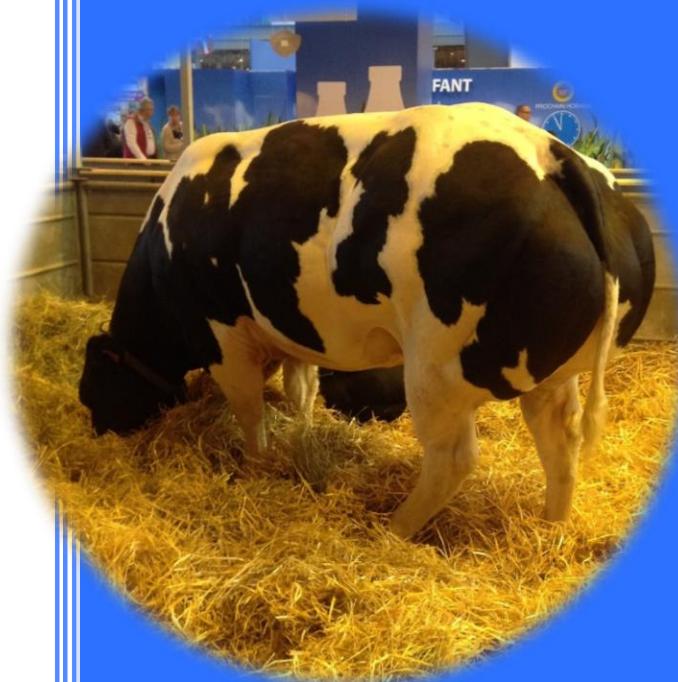


HİSBE TARIM HAYVANCILIK  
GIDA İNŞ. EĞT. LTD. ŞTİ

2018



NİĞDE BÜYÜKBAŞ  
HAYVANCILIK  
ETÜDÜ



NİĞDE BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK ETÜDÜ

01.05.2018

## **iÇİNDEKİLER**

<b>1.</b>	<b>GİRİŞ</b>	<b>4</b>
<b>2.</b>	<b>SEKTÖREL MAKRO ANALİZ</b>	<b>4</b>
2.1.	Süt ve Besi Sığırcılığına Genel Bakış .....	5
2.2.	Süt ve Besi Sığırcılığının Küresel Ölçekte Durumu .....	5
2.3.	Süt ve Besi Sığırcılığında Küresel Ölçekte Lider Ülkeler, İhracat Ve İthalat Verileri.....	15
2.4.	Küresel Ölçekte Et ve Süt Sığırcılığının Geleceği .....	22
	2013=100 .....	24
2.5.	Küresel Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler/Kuruluşlar .....	32
2.6.	Küresel Ölçekte Süt ve Besi Sığırcılığını Etkileyen Politikalar .....	35
2.6.1.	Hayvancılık Sektöründe AB Ortak Piyasa Düzeni (OPD) Uygulamaları.....	35
2.6.2.	Süt ve Süt Ürünleri Ortak Piyasa Düzeni (OPD) .....	35
2.6.3.	Kırsal Kalkınma ve Mali Destekler.....	36
2.6.4.	Doğal Kaynakların Korunmasına Yönelik Politikalar .....	36
2.6.5.	İnsan, Hayvan ve Çevreyi Esas Alan Üretim Politikaları.....	36
<b>3.</b>	<b>ULUSAL ÖLÇEKTE ANALİZ</b>	<b>37</b>
3.1.	Türkiye'de Süt ve Besi Sığırcılığına Genel Bakış .....	37
3.2.	Süt ve Besi Sığırcılığının Ulusal Ölçekteki Durumu.....	37
3.3.	Türkiye'nin Canlı Hayvan İthalat ve İhracat Analizi.....	42
3.4.	Ulusal Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler/ Kuruluşlar .....	44
3.5.	Ulusal ölçekte sektörü etkileyen politikalar .....	48
<b>4.</b>	<b>BÖLGELİ/YEREL ANALİZ</b>	<b>48</b>
4.1.	Sektörün bölgdedeki gelişimine genel bakış .....	48
4.2.	Bölgelinin Rekabet Avantajları .....	52
4.3.	SEKTÖRÜN BÖLGEDEKİ İhracat Ve İthalat Yapısı .....	57
4.4.	Bölgедe Sektördeki Kilit Oyuncular.....	61
4.5.	Bölgедe Sektörü Destekleyen Kurum Ve Kuruluşlar .....	61
<b>5.</b>	<b>150 BAŞ KAPASİTELİ SERBET DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI ÖRNEK ÇALIŞMASI</b>	<b>63</b>
5.1.	GENEL YATIRIMIN MALİYETİ .....	63
5.1.1.	Sabit yatırımlar.....	69
5.2.	İşletme sermayesi.....	70
5.3.	Finansman kaynakları .....	73
5.4.	İşletme dönemi.....	74
5.4.1.	Yıllık işletme gideri.....	78
5.5.	Gelir gider tabloları.....	79
5.6.	Mali tablolar.....	81
5.7.	Yatırım özeti.....	83
5.7.1.	İnşaat avan projesi .....	89
<b>6.</b>	<b>REFERANSLAR</b>	<b>90</b>

## **TABLOLAR**

Tablo 2.2.1. Dünyada en fazla sığır varlığına sahip olan otuz ülke 2009-2013 yılları sığır varlığı, bin baş, indeks 2009:100 (FAOSTAT, 2014).....	7
Tablo 2.2.2. Kıtalar arası hayvan sayısı 2009-2013, baş, indeks 2009=100, (FAOSTAT, 2014) .....	9
Tablo 2.2.3. Dünyada en çok inek sütü üreten otuz ülke (2008-2009), ton, (FAOSTAT, 2014) .....	10
Tablo 2.2.4. Kıtalara göre dünya süt üretimi, ton İndeks 2008=100, (FAOSTAT, 2014) .....	12
Tablo 2.2.5. Dünyada 2008-2012 yıllarında en fazla sığır eti üreten otuz ülke, ton (FAOSTAT, 2014) .....	13
Tablo 2.3.1. Dünyada en fazla canlı sığır ihracatı eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014).....	16
Tablo 2.3.2. Dünyada en çok canlı sığır ithalatı eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014) .....	18
Tablo 2.3.3. En önemli ithalatçı beş ülkenin 2007-2011 yılları arasında canlı sığır ithal etikleri ülkeler ve hayvan sayısı, baş (FAOSTAT, 2014) .....	20
Tablo 2.4.1. Dünya sığır eti üretimi tahmini, ton (OECD-FAO, 2014).....	24
Tablo 2.4.2. 2 Dünya süt üretimi tahmini (2013-2023 yılları), ton, İndeks, 2013=100 (OECD-FAO, 2014).....	28
Tablo 2.5.1. Küresel ölçekte faaliyet gösteren dernek, kuruluş ve örgütler .....	32
Tablo 3.2.1. Türkiye'de Sığır genotiplerinin 2008-2013 yıllarındaki değişimi, baş, İndeks, 2008=100, (TUİK, 2014).....	38
Tablo 3.2.2. Dişi sığır varlığının ırklara göre dağılımı (E-Islah, 2013).....	39
Tablo 3.2.3. AB ve Türkiye'de işletme sayısı ve ortalama sığır sayısı (E-Islah, 2013; EC, 2013) .....	39
Tablo 3.2.4. Türkiye'de hayvansal üretim, ton, İndeks 2001=100 (TUİK, 2014) .....	39
Tablo 3.2.5. Türkiye'de sığır genotiplerine göre sağlanan hayvan sayısı ve süt üretim miktarı (TUİK, 2014).....	39
Tablo 3.2.6. Türkiye'de türlerde göre kırmızı et üretimi (TUİK, 2014) .....	41
Tablo 3.3.1. Türkiye'nin Canlı sığır ithalat ve ihracatı miktar ve değeri (FAO, 2014).....	42
Tablo 3.3.2. Türkiye'nin 2007-2011 yılları ülkelere göre canlı sığır ithalatı (FAO, 2014) .....	43
Tablo 3.3.3. Türkiye'de canlı hayvan ihracatı en yüksek olan on il ve ihracat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2013).....	43

Tablo 3.3.4. Türkiye'nin canlı hayvan ithalatı en çok olan iller ve ithalat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2013) .....	44
Tablo 3.4.1. Ulusal ölçekte faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlar .....	45
Tablo 4.1.1. Son beş yıllık dönemde Niğde sığır varlığının TR71 bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi, İndeks 2009=100 (TUİK, 2014) .....	48
Tablo 4.1.2. Niğde ili sığır varlığı (TUİK, 2014) .....	50
Tablo 4.1.3. Türkiye'de 2013 yıl verilerine göre en fazla sığırda sahip on il ve sığır genotiplerinin oranı (TUİK, 2014) .....	51
Tablo 4.1.4. Niğde damızlık sığır yetişticileri birliğine kayıtlı işletmelerde bulunan sığır ırkları varlığı ve oranı (NDSYB, 2014) .....	51
Tablo 4.1.5. Niğde ilinde yıllara göre inek sütü üretim (ton) Miktarları (TUİK, 2014) .....	52
Tablo 4.2.1. Bölgesinde alt bölgeler ve alt bölgelerde yer alan ilçeler .....	53
Tablo 4.3.1. Türkiye ve Niğde ili sektörel ihracat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TUİK, 2014) .....	58
Tablo 4.3.2. Türkiye ve Niğde İli sektörel ithalat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TUİK, 2014) .....	59
Tablo 4.4.1. Niğde ili 2013 yılı toplam ihracatı ve önemli 10 ihracatçı firma (NİTSO, 2014) .....	61
Tablo 5.1.1 İcmal .....	69
Tablo 5.2.1 İşletme sermayesi ihtiyacı .....	70
Tablo 5.4.1 Yıllık İşletme Giderleri .....	72
Tablo 5.5. Kar Zarar Tablosu .....	79
Tablo 5.6.1. Nakit Akım Tablosu .....	81

## **1. GİRİŞ**

İç Anadolu Bölgesinin güneydoğusunda, Orta Torosların içinde yer alan Bolkarlar ve Aladağların kuzeysi doğru kıvrımlaşarak sokulduğu alanın kuzeyinde kalan Niğde ilinin komşuları kuzeybatıda Aksaray, kuzeyde Nevşehir, kuzeydoğuda Kayseri, batı ve güneybatıda Konya, güneyde Bolkar dağları ile Mersin, güneydoğu ve doğuda Aladağların oluşturduğu doğal sınırlar ile Adana'dan ayrılır.

Niğde Cumhuriyetin ilk yıllarda çok büyük yüz ölçümüne sahip illerden biri iken daha sonra bünyesinden Nevşehir ve Aksaray illerini çıkararak topraklarının büyük bir kısmını kaybetmiştir.

İl'in yüzölçümü  $7.795,22 \text{ km}^2$ , denizden yüksekliği 1.229 metredir. İl topraklarının % 28.8'i dağlık, % 41.2'si dalgalı arazi ve yayla, % 30'u ovaliktir.

İl yüzölçümünün en büyük arazi grubunu yüzde 35,38 ile tarım arazisi oluşturmaktadır. Mera olarak kullanılan arazi grubu % 32,17'dir. Kullanışız arazi grubu ise % 24,48'dir. En düşük arazi grubunu ise % 7,97 oranı ile orman ve fundalık alanlar oluşturmaktadır.

Niğde ekonomisi tarım sektörü ağırlıklı bir yapıya sahiptir. 2015 yılı itibarıyle elde edilen gayri safi gelir içinde tarımın payı % 38'dir. Niğde'mizde 2015 yılında Gayri Safi Bitkisel üretim değeri 1.866.950.148 TL, Hayvansal üretim değeri 924.035.987 TL olmak üzere toplam tarımsal üretim değerimiz 2.790.986.135 TL olarak gerçekleşmiştir. İlde 2015 yılı kırsal nüfus başına düşen gayri safi tarımsal gelir 17.651,73 TL'ye, toplam nüfus başına düşen gayri safi tarımsal gelir 8.115,74 TL'ye yükselmiştir.

Niğde arazi varlığının 251.341 hektarlık bölümü (% 32,24) çayır-mera olarak kullanılmaktadır. Ancak önemli büyüklükte çayır-mera alanlarına sahip olmasına rağmen İl'de hayvancılık yeterince gelişmemiştir. İlimizdeki tarımsal kalkınma kooperatiflerince hayvancılığı geliştirme projesi kapsamında dağıtılan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar nedeniyle hayvan varlığında önemli miktarda artış kaydedilmiştir

Bu çalışmada Ajansımız Niğde Yatırım Destek Ofisi olarak potansiyel yatırımcılara bir fikir verme amacı ile ilimizde son yıllarda önemli ölçüde gelişen büyükbaş hayvancılık konusu araştırılmıştır.

## **2. SEKTÖREL MAKRO ANALİZ**

### **2.1. SÜT VE ET SİĞIRCILIĞINA GENEL BAKIŞ**

Hayvansal üretim dünyada karasal alanın yaklaşık %30'nda yapılmakta ve enaz 1.4 trilyon dolarla önemli bir ekonomik değere sahiptir. Hayvancılık sektöründe uzun market zincircileriyle genel olarak 1.3 milyar insan çalışmakta, küresel ve direk olarak gelişmekte olan ülkelerde 600 milyon fakir aile işletmelerini etkilemektedir. Hayvancılık savunmasız işletmeler için önemli bir risk azaltma stratejisidir. Hayvansal üretim dünyada enerji tüketiminin %17'sini, protein tüketiminin ise %33'ünü karşılamaktadır. Hayvansal üretimin; tabi kaynaklar, halk sağlığı, sosyal statü ve ekonomik gelişme üzerine olumlu ve olumsuz etkileri vardır. Hayvansal üretim gelişmekte olan ülkelerde en hızlı gelişen tarım sektörüdür. Tarımsal üretimde hayvancılığın payı %30 civarlarında ve bu oran artarak devam etmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde, kentleşme, nüfusun ve gelirin artmasıyla hayvansal üretimdeki artış daha da hızlanmaktadır ([Thornton, 2010](#)). Dünyada hayvansal üretim gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ikilemle karakterize edilir. Dünya et üretimi tahmini olarak 2012 yılında 304,2 milyon ton ve bununda 63,3 milyon tonu sığır etidir. Gelişmiş ülkelerde kişi başı et tüketimi 33.5 kg, gelişmiş ülkelerde ise 76.2 kg, ortalama 41.9 kg'dır ([FAO, 2014](#)).

### **2.2. SÜT VE ET SİĞIRCILIĞININ KÜRESEL ÖLÇEKTE DURUMU**

Dünya sığır varlığı 2009-2013 yılları arasında yaklaşık olarak %2.4 artmıştır. 2013 yılı verilerine göre sığır varlığı en fazla olan beş ülke sırasıyla Brezilya, Hindistan, Çin, ABD ve Etiyopya'dır ([Tablo 2.2.1; FAOSTAT, 2014](#) ). Coğrafi olarak bakıldığından Afrika, Amerika, Asya, Avrupa ve Okyanusya dünya hayvan varlığının %20, %34, %35, %8, %3'unu oluşturmaktadır. Afrika, Asya ve Okyanusya'da hayvan sayısı 2009-2013 yıllarında sırasıyla %7.34, %3.57 ve % 4.20 artmasına karşın, Avrupa'da %3.36; Amerika kıtasında ise %0.36 azalmıştır ([Tablo 2.2.2](#)). Dünyada süt üretiminde en yüksek olan otuz ülke [Tablo 2.2.3](#)'de verilmiştir. Dünya 2012 yılı toplam süt üretimi 626000000 ton olup, sığır sütü üretiminde söz sahibi olan beş ülke ise sırasıyla ABD, Hindistan, Çin, Brezilya ve Rusya'dır. Bu ülkelerin 2012 yılı sığır sütü üretimleri sırasıyla 90865000, 54000000, 37768000, 32304400 ve 31576000 ton'dur. Dünya süt üretimi 2008-2012 yılı arasında ise %7 artmıştır. Görüldüğü gibi sığır varlığındaki artış %2.4 olmasına karşın inek sütü üretimindeki artışın %7 artmasını sebebi, hayvanların genotipik değerinin yükselmesi, çevre şartları iyileşmesi, beslemedeki gelişmeler ve sağlık önlemlerinden kaynaklanmaktadır. Kıtalar arası 2008-2012 yılları arasında süt üretimdeki

değişim (Tablo 2.2.4), Afrika, Amerika, Asya, Avrupa ve Okyanusya'da kıtalarında sırasıyla %14, %7, %11, %1 ve %21 olarak artmıştır. Kıtaların aynı sırada dünya süt üretimdeki payları ise %5, %29, %27, %34 ve %5 seviyesindedir. Dünya süt üretiminde payları %5 seviyesinde olan Afrika ve Okyanusya kıtası süt üretimi 2008-2012 yılları arasında %15 seviyelerinde artmışlardır. Asya kıtası ise dünya süt üretiminin %27'sini karşılamakta ve süt üretimini %11 artırmıştır. Avrupa ise %1'lük bir artış sağlamıştır.

Dünya sığır eti üretimiyle ilgili bilgiler Tablo 2.2.5'de verilmiştir. Tablo 2.2.5'de görüldüğü gibi toplam sığır eti üretimi 2008-2010 yılları arasında bir artış göstererek 63062300 ton'a ulaşmış, ancak bu tarihten sonra düşüş göstermiş ve 2012 yılında 62737300 ton olarak gerçekleşmiştir. Ancak 2008-2012 yılları arasında toplam sığır eti üretimi %0.06 artmıştır. Dünya sığır varlığındaki %2.4'lük artışın et üretimine yansımadığı görülmektedir. Dünya sığır eti üretiminde ABD, Brezilya, Çin, Arjantin ve Avustralya ilk beş sırayı almaktadırlar. Dünya nüfusu artmasına paralel olarak sığır eti üretiminde artışın olmaması, dünya piyasalarında sığır eti fiyatlarının yükseliş trendi göstermesine sebep olmaktadır. Bu sığır eti fiyatında artışın devam edeceğini tahmin edilmektedir.

**Tablo 2.2.1. Dünyada en fazla sığır varlığına sahip olan otuz ülke 2009-2013 yılları sığır varlığı, bin baş, indeks 2009:100 (FAOSTAT, 2014)**

Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011	Ülke	2012	Ülke	2013	Değişim indeksi
Dünya	1459960	Dünya	1469040	Dünya	1468000	Dünya	1480000	Dünya	1494350	102
Hindistan	205940	Hindistan	210384	Brezilya	212815	Hindistan	213000	Brezilya	217400	106
Brezilya	205308	Brezilya	209541	Hindistan	210824	Brezilya	211000	Hindistan	214350	104
Çin	119552	Çin	121431	Çin	114899	Çin	114000	Çin	113637	95
ABD	94521	ABD	93881	ABD	92682	ABD	90769	ABD	89299	94
Arjantin	54464	Etiyopya	53382	Etiyopya	52129	Etiyopya	53990	Etiyopya	54000	99
Etiyopya	50884	Arjantin	48949	Arjantin	46000	Arjantin	49597	Arjantin	51095	100
Sudan	41563	Sudan	41761	Sudan	41839	Sudan	41917	Sudan	41917	101
Pakistan	33029	Pakistan	34285	Pakistan	35568	Pakistan	36900	Pakistan	38300	116
Meksika	32307	Meksika	32642	Meksika	32936	Meksika	31925	Meksika	32000	99
Avustralya	27907	Kolombiya	27329	Avustralya	28506	Avustralya	28418	Avustralya	29291	105
Kolombiya	26432	Avustralya	26733	Kolombiya	25156	Kolombiya	23494	Bangladeş	24000	91
Bangladeş	22976	Bangladeş	23051	Bangladeş	23121	Bangladeş	23195	Kolombiya	23141	101
Meksika	21038	Meksika	20671	Tanzanya	21300	Tanzanya	21125	Tanzanya	21500	102
Fransa	19825	Fransa	19546	Meksika	19968	Meksika	20134	Nijerya	20000	101

Tanzanya	19100	Tanzanya	19246	Fransa	19086	Nijerya	19200	Meksika	19930	104
Kenya	17468	Kenya	17863	Nijerya	18871	Kenya	19129	Kenya	19500	112
Venezuela	17000	Nijerya	16013	Kenya	18174	Fransa	19006	Fransa	19096	112
Nijerya	16435	Venezuela	14134	Endonezya	14824	Endonezya	15981	Endonezya	16607	101
Güney Afrika	13761	Güney Afrika	13731	Venezuela	14334	Venezuela	14527	Myanmar	14700	107
Myanmar	13186	Myanmar	13609	Myanmar	14088	Myanmar	14500	Venezuela	14500	110
Kanada	13180	Endonezya	13582	Güney Afrika	13688	Güney Afrika	13888	Güney Afrika	14000	106
Almanya	12945	Kanada	13013	Almanya	12563	Paraguay	13291	Türkiye	13917	108
Endonezya	12759	Almanya	12809	Uganda	12467	Uganda	12840	Paraguay	13377	105
Uruguay	12490	Paraguay	12305	Paraguay	12437	Almanya	12477	Uganda	13000	104
Uganda	11751	Uganda	12104	Kanada	12155	Türkiye	12386	Almanya	12587	107
Paraguay	11643	Uruguay	11800	Uruguay	11808	Kanada	12305	Kanada	12215	105
Türkiye	10860	Türkiye	10724	Türkiye	11369	Uruguay	11410	Uruguay	11500	106
İngiltere	10025	İngiltere	10112	Yeni Zelanda	10021	Yeni Zelanda	10180	Nijer	10200	102
Yeni Zelanda	9961	Madagaskar	9881	Madagaskar	9956	Nijer	10126	Yeni Zelanda	10182	102
Madagaskar	9805	Yeni Zelanda	9864	İngiltere	9933	Madagaskar	10031	Madagaskar	10030	102

**Tablo 2.2.2. Kıtalar arası hayvan sayısı 2009-2013, baş, indeks 2009=100, (FAOSTAT, 2014)**

	2009	2010	2011	2012	2013	Değişim indeksi	Kıtalara göre oransal dağılım,%
Dünya	<b>1459960000</b>	<b>1469040000</b>	<b>1468360000</b>	<b>1478720000</b>	<b>1494350000</b>	102	<b>100</b>
Afrika	280492000	285504000	291654000	297988000	301078000	107	20
Amerika	512824000	509764000	506888000	505433000	510999000	100	34
Asya	502033000	511957000	509207000	514159000	519972000	104	35
Avrupa	126015000	124477000	121346000	121797000	122078000	97	8
Okyanusya	38599900	37332600	39266700	39344800	40221500	104	3

**Tablo 2.2.3. Dünyada en çok inek sütü üreten otuz ülke (2008-2009), ton, (FAOSTAT, 2014)**

Ülkeler	2008	Ülkeler	2009	Ülkeler	2010	Ülkeler	2011	Ülkeler	2012
Dünya	587000000	Dünya	592000000	Dünya	602000000	Dünya	613000000	Dünya	626000000
ABD	86177400	ABD	85880500	ABD	87474400	ABD	89015200	ABD	90865000
Hindistan	49810000	Hindistan	52200000	Hindistan	54903000	Hindistan	53500000	Hindistan	54000000
Çin	35873800	Çin	35509800	Çin	36036000	Çin	36928900	Çin	37768000
Rusya	32110700	Rusya	32325800	Rusya	31585200	Brezilya	32096200	Brezilya	32304400
Almanya	28656300	Almanya	29163700	Brezilya	30715500	Rusya	31385700	Rusya	31576000
Brezilya	28440500	Brezilya	29085500	Almanya	29616300	Almanya	30323500	Almanya	30506900
Fransa	23564900	Fransa	22659200	Fransa	23331800	Fransa	24361100	Fransa	23983200
Yeni Zelanda	15216800	Yeni Zelanda	16483000	Yeni Zelanda	17010500	Yeni Zelanda	17893800	Yeni Zelanda	20053000
İngiltere	13719000	İngiltere	13852000	İngiltere	14071000	İngiltere	13849000	Türkiye	15977800
Polonya	12425300	Polonya	12447200	Pakistan	12437000	Türkiye	13802400	İngiltere	13884000
Pakistan	11550000	Pakistan	11985000	Türkiye	12418500	Pakistan	12906000	Pakistan	13393000
Ukrayna	11523800	Türkiye	11583300	Polonya	12278700	Polonya	12413800	Polonya	12667800
İtalya	11285900	Hollanda	11468600	Hollanda	11626100	Hollanda	11641700	Arjantin	11815000
Hollanda	11285900	Ukrayna	11363500	Ukrayna	10977200	Arjantin	11206000	Hollanda	11675400
Türkiye	11255200	İtalya	10560300	Meksika	10676700	Ukrayna	10804000	Ukrayna	11260100
Meksika	10765800	Meksika	10549000	Arjantin	10501900	Meksika	10724300	Meksika	10880900

<b>Arjantin</b>	10320300	<b>Arjantin</b>	10366300	<b>İtalya</b>	10500000	<b>İtalya</b>	10479100	<b>İtalya</b>	10579600
<b>Avustralya</b>	9223000	<b>Avustralya</b>	9388000	<b>Avustralya</b>	9023000	<b>Avustralya</b>	9101000	<b>Avustralya</b>	9480130
<b>Kanada</b>	8140000	<b>Kanada</b>	8213300	<b>Kanada</b>	8243000	<b>Kanada</b>	8400000	<b>Kanada</b>	8450000
<b>Japonya</b>	7982030	<b>Japonya</b>	7910410	<b>Japonya</b>	7720460	<b>Japonya</b>	7474310	<b>Japonya</b>	7630420
<b>Kolombiya</b>	7431480	<b>İran</b>	6620240	<b>Belarus</b>	6594500	<b>Özbekistan</b>	6712200	<b>Özbekistan</b>	7195480
<b>İspanya</b>	6339900	<b>Belarus</b>	6547000	<b>İran</b>	6391400	<b>İspanya</b>	6522000	<b>Belarus</b>	6753600
<b>Belarus</b>	6195300	<b>Kolombiya</b>	6285410	<b>İspanya</b>	6357140	<b>Belarus</b>	6485200	<b>İran</b>	6550000
<b>İran</b>	5965730	<b>İspanya</b>	6251400	<b>Kolombiya</b>	6285130	<b>İran</b>	6425000	<b>Kolombiya</b>	6482570
<b>Romanya</b>	5468210	<b>Özbekistan</b>	5732400	<b>Özbekistan</b>	6120000	<b>Ekvator</b>	6375320	<b>İspanya</b>	6313010
<b>Özbekistan</b>	5387000	<b>Sudan</b>	5347000	<b>Ekvator</b>	5709460	<b>Kolombiya</b>	6284150	<b>Ekvator</b>	5675070
<b>İrlanda</b>	5372630	<b>Kazakistan</b>	5269030	<b>Sudan</b>	5373000	<b>İrlanda</b>	5536650	<b>Sudan</b>	5392000
<b>Sudan</b>	5329000	<b>Ekvator</b>	5228730	<b>Kazakistan</b>	5347540	<b>Sudan</b>	5382000	<b>İrlanda</b>	5379700
<b>Ekvator</b>	5325650	<b>İrlanda</b>	5228300	<b>İrlanda</b>	5327000	<b>Kazakistan</b>	5200000	<b>Danimarka</b>	5008300
<b>Kazakistan</b>	5162700	<b>Romanya</b>	5208710	<b>Danimarka</b>	4909400	<b>Danimarka</b>	4880500	<b>Kazakistan</b>	4830000

**Tablo 2.2.4. Kıtalara göre dünya süt üretimi, ton İndeks 2008=100, (FAOSTAT, 2014)**

Kıtalar	2008	2009	2010	2011	2012	İndeksi	2012 yılında kıtalaraın payı, %
Dünya	587455000	591599000	602444000	612774000	625754000	107	1
Afrika	29986900	30282200	32496300	32847200	34306400	114	5
Amerika	170535000	169803000	174057000	179073000	181742000	107	29
Asya	153395000	157827000	162552000	164767000	169765000	111	27
Avrupa	209031000	207748000	207236000	209023000	210337000	101	34
Okyanusya	24507000	25938500	26103100	27064400	29603800	121	5

**Tablo 2.2.5. Dünyada 2008-2012 yıllarında en fazla sığır eti üreten otuz ülke, ton (FAOSTAT, 2014)**

Ülke	2008	Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011	Ülke	2012
Dünya	62316000	Dünya	62897600	Dünya	63062300	Dünya	62850300	Dünya	62737300
ABD	11409000	ABD	11212000	ABD	11288900	ABD	11322700	ABD	11173000
Brezilya	9102720	Brezilya	9510180	Brezilya	9325960	Brezilya	9120460	Brezilya	9399960
Çin	5832920	Çin	6049330	Çin	6226540	Çin	6163440	Çin	6241700
Arjantin	3131770	Arjantin	3379750	Arjantin	2629850	Arjantin	2497100	Arjantin	2499500
Avustralya	2346090	Avustralya	2361580	Avustralya	2332680	Avustralya	2274240	Avustralya	2293420
Meksika	1801100	Meksika	1902800	Meksika	1998100	Meksika	2190100	Meksika	2205440
Rusya	1758300	Rusya	1731550	Fransa	1794100	Fransa	1864000	Fransa	1924920
Fransa	1722700	Fransa	1729200	Rusya	1720430	Rusya	1607180	Rusya	1623370
Kanada	1551000	Kanada	1507000	Kanada	1532000	Kanada	1390000	Almanya	1319950
Almanya	1320320	Almanya	1330150	Almanya	1347000	Almanya	1331120	Hindistan	1096760
Hindistan	1036650	Hindistan	1055770	Hindistan	1076250	Hindistan	1086510	Kanada	999300
Kolombiya	919713	İtalya	887700	İngiltere	905000	İngiltere	933000	İngiltere	882000
İtalya	882800	İngiltere	830000	İtalya	885000	Kolombiya	831530	Kolombiya	864539
İngiltere	859000	Kolombiya	811129	Güney Afrika	820445	Güney Afrika	774024	Pakistan	796731
Güney Afrika	759172	Güney Afrika	736359	Kolombiya	771953	Pakistan	768669	Güney Afrika	789032

Pakistan	679893	Pakistan	706889	Pakistan	742421	Özbekistan	761586	Özbekistan	778399
Yeni Zelanda	637252	Yeni Zelanda	639248	Özbekistan	664876	İtalya	743500	Türkiye	664284
Özbekistan	584335	Özbekistan	621531	İrlanda	646551	Yeni Zelanda	626947	Yeni Zelanda	607295
İrlanda	578086	İrlanda	573581	Yeni Zelanda	638812	İrlanda	607091	İtalya	593550
İspanya	575966	Uruguay	529901	Türkiye	585267	Türkiye	526923	İrlanda	556508
Uruguay	565998	Japonya	510349	Uruguay	557004	Uruguay	522874	Uruguay	543724
Japonya	511662	Kenya	484285	Japonya	508098	Japonya	495106	Japonya	513370
Ukrayna	479669	Polonya	466000	Polonya	471000	İspanya	481672	İspanya	469788
Kenya	458145	Ukrayna	453797	İspanya	469305	Polonya	460000	Polonya	451000
Polonya	445000	İspanya	437652	Kenya	463895	Kenya	458638	Mısır	441405
Mısır	424522	Mısır	433191	Etiyopya	437169	Etiyopya	441845	Venezuela	414479
Venezuela	410232	Kazakistan	395828	Mısır	428169	Mısır	435976	Endonezya	413003
Kazakistan	400083	Venezuela	383283	Ukrayna	427565	Venezuela	408964	Kenya	411048
Etiyopya	392888	Etiyopya	363283	Kazakistan	406138	Ukrayna	399269	Ukrayna	388703
Türkiye	369507	Sudan	343166	Paraguay	346379	Endonezya	392720	Kazakistan	388668

## **2.3. SÜT VE ET SİĞIRCİLİĞİNDE KÜRESEL ÖLÇEKTE LİDER ÜLKELER, İHRACAT VE İTHALAT**

### **VERİLERİ**

Sığır, gerek süt üretimi gerekse et üretimi amacıyla damızlık olarak veya et üretimi açısından kasaplık olarak uluslararası ticarette önemli yer tutmaktadır. Bazı ülkeler canlı sığır ihracatında öne çıkmaktadırlar. Dünyada 2007-2011 yıllarında canlı sığır ihracatında öne sahip olan otuz ülke Tablo 2.3.1.'de verilmiştir. Dünyada 2007 yılında canlı sığır ihracatı 9233970 baş iken 2011 yılında 1040930 baş'a yükselmiştir. Dünyada 2011 verilerine göre en öne sahip canlı sığır ihraç eden beş ülke ise sırasıyla Meksika, Fransa, Kanada, Almanya ve Avustralya'dır.

2007 yılında canlı sığır ihracatında öne sahip olan ülkelerden Kanada ve Polonya'nın ihracatında düşüş görülürken, Meksika ve Fransa'nın ihracatında belirgin artış görülmektedir.

Canlı hayvan ithalatı da artmaktadır. 2007-2011 yılları arasındaki (Tablo 2.3.2) değişimden görüldüğü gibi 2007 yılında 9137040 baştan 2011 yılında 10357800 baş'a yükselmiştir. Bu yıllar arasında ABD, İtalya, Hollanda, Endonezya, Venezuela, Yemen, Fransa, Lübnan, Güney Afrika, İspanya, Türkiye, Senegal ve Hırvatistan en fazla canlı hayvan ithal eden ülkeler olarak görülmektedir (Tablo 2.3.3). 2011 yılı canlı sığır ithalat rakamlarına baktığımızda (Tablo 2.3.3); ithalatçı ülkelerden ABD, Kanada ve Meksika'dan ithalat yaparken; İtalya; Avusturya, Fransa, Almanya, Polonya, İspanya, İrlanda ve Romanya'dan ağırlıklı olarak ithalat正在做。 Aynı şekilde Hollanda ise Belçika, Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya, Litvanya, Polonya, Romanya ve İngiltere'den daha fazla ithal ederken; İspanya ise Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya, Polonya, Portekiz ve Romanya'dan ithal yapmaktadır.

**Tablo 2.3.1. Dünyada en fazla canlı sığır ihraç eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014)**

Ülke	2007	Ülke	2008	Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011
DÜNYA	9233970	DÜNYA	9073570	DÜNYA	9576520	DÜNYA	10686500	DÜNYA	10409300
Kanada	1432700	Kanada	1627600	Fransa	1306580	Fransa	1403450	Meksika	1898830
Fransa	1330040	Fransa	1196750	Kanada	1092480	Meksika	1261320	Fransa	1563660
Meksika	1089290	Australya	868510	Meksika	980150	Kanada	1089260	Kanada	713172
Australya	719527	Meksika	737662	Australya	954143	Brezilya	926322	Almanya	662683
Polanya	563367	Almanya	491725	Polanya	589101	Australya	873573	Australya	625435
Almanya	539608	Polanya	442259	Almanya	587985	Almanya	635483	Brezilya	404853
Brezilya	438426	Brezilya	414353	Brezilya	530226	Polanya	405891	Holanda	375133
Romanya	317412	Romanya	248637	Tayland	260483	Niger	405745	Polanya	349397
Somali	163756	Mali	224869	Holanda	238993	Romanya	279772	Etiyopya	293553
Belçika	159521	Uruguay	167293	Belçika	230042	İrlanda	271663	Romanya	255218
Lithuania	155406	Çek Cumhuriyeti	153865	Romanya	220653	Holanda	249716	Somali	223198
İrlanda	154417	Belçika	149391	İrlanda	188723	Tayland	227623	Macaristan	196019
Namibia	152506	Niger	147992	Uruguay	185127	Belçika	218653	ABD	191024
Holanda	149326	Lithuania	144441	Niger	181504	İspanya	181390	Uruguay	187602
Çek Cumhuriyeti	146635	Holanda	134988	Çek Cumhuriyeti	168575	Çek Cumhuriyeti	163911	İrlanda	184630
Kolombiya	140535	Tayland	134651	Mali	150000	Macaristan	157205	Çek Cumhuriyeti	171223
Avusturya	131519	İrlanda	129876	Lithuania	141393	Etiyopya	157048	Belçika	163094
Çat	110000	Avusturya	128591	Somali	140855	Uruguay	140977	Avusturya	157136

<b>Burkina Faso</b>	100000	Etiyopya	120349	Avusturya	116313	Lithuania	130834	Lithuania	129869
<b>Macaristan</b>	98209	İspanya	117468	Macaristan	116070	Avusturya	126546	Tayland	127455
<b>Niger</b>	95506	Çat	110000	Çat	110000	Slovakya	111127	Niger	125457
<b>Mali</b>	88498	ABD	107555	Namibia	100000	Çat	100000	İspanya	124380
<b>Etiyopya</b>	80024	Somali	105223	İspanya	87580	Mali	100000	Georgia	97591
<b>Nikaragua</b>	70854	Macaristan	103493	Etiyopya	76769	Somali	100000	Mali	80000
<b>ABD</b>	66637	Namibia	98460	Burkina Faso	66046	ABD	89271	Myanmar	71930
<b>İspanya</b>	65719	Burkina Faso	80000	Slovakya	59120	Namibia	80000	Slovakya	70641
<b>Bulgaristan</b>	59664	Slovakya	60783	ABD	58013	Serbia	51313	Çat	70000
<b>Orta Afrika</b>	55000	Bulgaristan	59219	Orta Afrika	55000	Pakistan	51179	Namibia	70000
<b>Çin</b>	50888	Djibouti	55876	Bulgaristan	52159	Orta Afrika	50000	Botswana	56373
<b>İtalya</b>	50697	Orta Afrika	55000	Georgia	46399	Slovenia	44657	Latvia	55060

**Tablo 2.3.2. Dünyada en çok canlısıgır ithal eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014)**

Ülke	2007	Ülke	2008	Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011
DÜNYA	9137040	DÜNYA	8764980	DÜNYA	9590070	DÜNYA	10691800	DÜNYA	10357800
ABD	2516090	ABD	2313660	ABD	2027620	ABD	2308540	ABD	2123930
İtalya	1229480	İtalya	1100080	İtalya	1130590	İtalya	1368150	İtalya	1341120
İspanya	767623	Holanda	740110	Holanda	888095	Holanda	916367	Holanda	933172
Holanda	703165	Endonazya	686726	Endonazya	781497	Venezuela	838859	İspanya	593647
Endonazya	485057	Nijerya	450000	İspanya	706992	İspanya	702437	Nijerya	500000
Nijerya	450000	İspanya	427656	Nijerya	450000	Endonazya	702219	Turkey	470796
Venezuela	268045	Venezuela	315761	Venezuela	431348	Nijerya	450000	Endonazya	408194
Yemen	264877	Lübnan	178544	Lübnan	264339	Lübnan	287707	Venezuela	372348
Lübnan	181476	Hırvatistan	155515	Belçika	188142	Belçika	194115	Lübnan	205903
Fransa	169150	Fransa	142679	Suudi Arabistan	152990	Malazya	159843	Senegal	200000
Güney Afrika	151630	Yemen	135277	Fransa	151034	Hırvatistan	140123	Güney Afrika	200000
Hırvatistan	144750	Senegal	131295	Güney Afrika	140000	Turkey	140045	Belçika	168390
Yunanistan	141423	Belçika	116418	Almanya	139900	Fransa	138623	İsrail	168262
Almanya	115473	Almanya	107213	Hırvatistan	138672	Almanya	124697	Hırvatistan	151900

<b>Belçika</b>	109569	Avusturya	105059	Malazya	138395	Yemen	120000	Yemen	148731
<b>İsrail</b>	83007	Suudi Arabistan	101263	Yemen	123847	Çin	118884	Malazya	134597
<b>Meksika</b>	80595	Güney Afrika	99537	Avusturya	122473	Umman	114553	Çin	132213
<b>Avusturya</b>	75663	İsrail	96367	Lao Dem. Halk Cumhuriyeti	100004	Avusturya	110868	Sudan	117812
<b>Rusya Federasvonu</b>	75213	Meksika	90204	Senegal	100000	İsrail	104114	Cezayir	110805
<b>Arnavutluk</b>	71346	Malazya	84489	İsrail	93019	Senegal	100000	Almanya	108799
<b>Çin</b>	62072	Bosna-Hersek	70528	Umman	74806	Güney Afrika	100000	Umman	105268
<b>Suudi Arabistan</b>	58361	Brezilya	69541	Çin	68812	Cezayir	92575	Avusturya	102964
<b>Kanada</b>	53576	Arnavutluk	63832	Yunanistan	60896	Çin ex.int	88300	Rusya Federasvonu	102377
<b>Kamerun</b>	52000	Yunanistan	60016	Benin	60121	Çin, mainland	87990	Çin ex.int	100501
<b>Senegal</b>	51422	Rusya Federasvonu	58352	Kanada	54286	Lao Dem. Halk	86835	Çin, mainland	99348
<b>Bosna-Hersek</b>	50067	Fildişi Sahili	58275	Brezilya	54276	Suriye	62217	Somali	98443
<b>Honduras</b>	48249	Kamerun	52000	Kamerun	52000	Fildişi Sahili	60000	Fransa	96460
<b>Malazya</b>	45924	Kanada	49160	Fildişi Sahili	50000	Kanada	55820	Kanada	73444
<b>Hong Kong</b>	41181	Çin	46380	Bosna-Hersek	49580	Yunanistan	53798	Tayland	71672
<b>Sierra Leone</b>	38000	Libya	45631	Arnavutluk	49311	Kamerun	52500	Macaristan	68391

**Tablo 2.3.3. En önemli ithalatçı beş ülkenin 2007-2011 yılları arasında canlı sığır ithal etikleri ülkeler ve hayvan sayısı, baş (FAOSTAT, 2014)**

İthalatçı Ülke	İhracatçı Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
İtalya	Avusturya	66662	64323	75894	68047	68706
	Belçika	247	4442	9821	8659	9135
	Bulgaristan	357	3027	277	324	256
	Cek Cumhuriyeti	10802	5743	8368	15665	10582
	Danimarka	266	94	109	159	515
	Estonya	1312	117			
	Finlandiya			20		
	Fransa	865176	776546	808576	961918	981017
	Almanya	33558	19815	37832	36266	38298
	Yunanistan					42
	Macaristan	9708	7340	6864	7727	1615
	İrlanda	40867	39534	43292	63945	48390
	Litvanya	6064	5995	2475	5013	3695
	Lüksemburk			16	397	1667
	Holanda	263	1000	640	6514	5630
	Polanya	137091	94313	77309	120698	96245
	Portekiz		2727	761	4	10
	Romanya	17840	20550	15188	23235	24708
	Slovakya	20715	16050	9771	16796	12119
	Slovanya	3919	6238	7061	10136	14172
Holanda	İspanya	10663	28771	21493	21437	23585
	İsveç	31				
	İsviçre	3056	2251	4358	303	138
	İngiltere	887	1207	462	903	592
	Uruguay	3380	15369	60235	42167	1661
	Avusturya	372	185		277	132
	Belçika	71295	89171	113268	106808	107666
	Kıprıs Rum Kesimi	6				
	Cek Cumhuriyeti	11109	28780	22346	24231	33098
	Danimarka	94	6664	12083	4973	10535
	Estonya	27	7768	22408	25623	25022
	Fransa	16192	18498	1531	7312	24182
	Almanya	305781	309490	379703	386245	423495
	Macaristan	6030	3768	3883	6230	
	İrlanda	60332	33199	42138	53401	40803
	İtalya	10598	10177	9557	25794	27835
	Letonya	5750	20478	29291	31808	36480
	Litvanya	46525	59910	76268	63116	50872
	Lüksemburk	1628	1639	2632	2689	2736
	Polanya	88043	90806	137576	136105	127654
	Romanya	20696	27000	20536	20495	5527
	Slovakya	1524	2943	11096	14715	11735

	İspanya	1394	2691	1	1026	123
	İsveç					2
	İngiltere	55769	26943	3778	5519	5275
İspanya	Avusturya	1196		30	159	109
	Belçika	5389	408	1336	542	598
	Çek Cumhuriyeti	6017	1317	2716	816	
	Danimarka	471			471	1384
	Estonya	12	64			
	Fransa	322963	137221	184801	211401	329453
	Almanya	67334	50357	104429	149039	51622
	Macaristan	1760	1725	1341		
	İrlanda	67448	25059	64392	62133	29469
	İtalya	103164	68534	49262	29484	35244
	Letonya	5925		269		
	Litvanya	2394	952	1378	68	
	Lüksemburk		24			
	Holanda	43181	36528	52982	79201	48406
	Polanya	79055	39690	42427	30373	18867
	Portekiz	19706	21704	26795	28279	32084
	Romanya	40239	42863	174657	110066	39157
	Slovakya	763	252			
Türkiye	İsveç				3	
	İsviçre	401	885	177		
	İngiltere	205	73		402	7167
	Belirsiz					87
	Avustralya	2838	2925	164	8198	73872
	Avusturya				151	16371
	Brezilya				4530	8052
	Estonya				2012	4900
	Fransa					46814
	Yunanistan				450	7952
	Macaristan				35406	87496
	Ürdün					911
	Letonya				464	2814
	Litvanya				1659	6898
ABD	Meksika					5383
	Slovanya					70
	ABD		2168	3846	16210	51939
	Uruguay	1016	300		70965	157324

## 2.4. KÜRESEL ÖLÇEKTE ET VE SÜT SİĞIRCİLİĞİNIN GELECEĞİ

Sığır eti üretimi, dünyada 2013-2023 tarihleri arasında yaklaşık olarak %12 artması beklenmektedir (Tablo 2.4.1, OECD-FAO, 2014). OECD ülkelerinde %3 lük bir et üretimi artışı beklenmektedir. OECD ülkelerinden Şili, Kore, Meksika ve Türkiye'nin sığır eti üretiminde bir artış, Yeni Zelanda, AB-28 ve İsrail'de ise bir düşüş beklenmektedir. Gelişmiş ülkelerde sığır eti üretiminde yaklaşık %2'lük bir artış beklenmektedir. Dünya sığır eti üretiminde önemli paya sahip olan Kuzey Amerika ülkelerinden Kanada'da bir artış beklenirken, en fazla sığır eti üreten ABD'de artış beklenmemektedir. Avrupa ülkelerinde ise et üretiminde değişiklik beklenmemektedir. Ancak Ukrayna'da bir düşüş öngörülmektedir. Okyanusya ülkelerinden Avustralya'da %5'lük bir artış, Yeni Zelanda'da %8'lük bir düşüş beklenmektedir. Latin Amerika ve Karayıp ülkelerinde, Haiti'de %12'lük bir düşüşe rağmen ortalama %18'luk et üretimi artışı beklenmektedir. Kuzey Afrika ülkelerinden Mısır'da artış beklenmezken, Cezayir'de %19'luk bir artış olacağı tahmin edilmektedir. Sahra Altı Afrika ülkelerinden Etiyopya, Mozambik ve Zambiya'da %40'ın üzerinde sığır eti üretimi, bölge ortalaması olarak ise %34'lük bir artış beklenmektedir. Asya ülkelerinden Malezya, Filipinler ve Tayland'da sığır eti üretiminde düşüş, Türkiye, Endonezya, İran ve Sudi Arabistan'ın et üretiminde önemli artış beklenmektedir.

Dünya et ticaretinde, Çinin gelirindeki artış ve bazı hasatlıklardan dolayı beyaz etten sığır etine doğru bir talep kaymasının olacağı ve böylece Çin de sığır eti tüketimin yükseleceği beklenmektedir. Asya'nın hemen her yerinde Japonya, Kore ve Malezya'da ithalatın artacağı beklenmektedir. AB de sığır varlığındaki azalmadan dolayı ithalatın olacağı, ABD de de ithalatın artacağı beklenmektedir. Vietnam, Mısır, Kanada ve Venezuela gibi önemli ithalatçı ülkelerde satın almaların azalması beklenmektedir. Uluslararası ticarete sığır etine artan talebin çoğu Brezilya ve Hindistan'dan karşılanması öngörülmektedir. Aynı şekilde Arjantin, Paraguay ve Uruguay'ın ihracatı artması beklenmektedir. Kuraklık ve sürü yenilenmesinden dolayı Yeni Zelanda ve Avustralya'nın ihracatında düşüşün olması beklenmektedir (FAO, 2014).

Dünya süt üretimi 2013-2023 yılları arasında yaklaşık olarak %22'lük bir artış beklenmektedir. Özellikle Afrika, Asya ve Okyanusya'da artış oransal olarak %25'in üzerinde, diğer kıtalarda ise daha düşük bir artış tahmin edilmektedir (Tablo 2.4.2). Doğu Afrika ülkelerinde Kenya, Uganda ve Tanzanya'da mera ve yem yetersizliğinden dolayı süt üretiminde bir kısıtlama beklenmektedir. Latin Amerika ve Karayıpler ada ülkelerindeki artış, bölgesel ve

uluslararası taleplerden dolayı süt üretiminde artışlar beklenmektedir. Brezilya, Şili, Kolombiya, Ekvator, Paraguay ve Uruguay da gelirin artması, süt sığircılığında yeni teknolojik yatırım ve genetik ıslah konusuna yapılan yatırımla bu ülkelerde süt üretimi artmaktadır (FAO, 2014).

**Tablo 2.4.1. Dünya sığır eti üretimi tahmini, ton (OECD-FAO, 2014)**

Ülke	Yıl											İndeks 2013=100
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
<b>OECD ülkeleri</b>	27029,763	26454,809	26309,19	26132,921	26472,291	26829,95	27165,122	27362,695	27580,881	27729,01	27835,666	103
<b>Avustralya</b>	2512,7433	2399,4223	2417,0476	2448,9867	2482,9119	2501,7309	2550,5338	2585,9195	2606,6619	2626,2529	2644,2633	105
<b>Kanada</b>	1343,9326	1323,8424	1339,5649	1354,6607	1368,4643	1380,342	1391,3902	1404,556	1418,7347	1433,4552	1448,4087	108
<b>Şili</b>	204,91739	209,53231	214,0993	219,11276	224,18211	229,15846	233,81998	238,52324	243,2233	248,15848	253,12341	124
<b>Avrupa Birliği-28</b>	7720,6099	7755,42	7905,5687	7899,638	7904,3425	7886,1623	7815,1849	7770,1106	7738,6928	7700,609	7653,6754	99
<b>İsrail</b>	49,225926	49,544879	49,865669	50,658679	51,698768	52,051154	52,06045	51,444791	50,688	49,817733	48,841617	99
<b>Japonya</b>	506,97167	503,18714	498,75495	499,66134	500,46317	502,19781	503,34496	503,50294	503,61899	508,17022	505,84848	100
<b>Kore</b>	335,93703	341,58563	345,8923	349,41329	353,01296	358,59489	363,88066	368,76995	375,28912	380,27445	384,89979	115
<b>Meksika</b>	1703,9353	1818,2807	1836,0098	1850,0061	1871,9414	1904,2419	1932,6225	1944,3788	1963,972	1976,0354	1988,6144	117
<b>Norveç</b>	70,0112	71	71,5	72	72,5	73	73,5	74	74,5	75	75,5	108
<b>Yeni Zelanda</b>	637,24187	625,42251	609,63487	604,35201	599,7508	600,60695	599,59557	597,36842	594,65353	591,22646	587,27001	92
<b>Türkiye</b>	589,69673	625,44742	643,78711	672,4546	691,89177	712,60212	731,21038	750,35697	765,71876	779,26988	789,25468	134
<b>İsviçre</b>	144	144,53532	145,07063	145,60595	146,14126	146,67658	147,2119	147,74721	148,28253	148,81784	149,35509	104
<b>ABD</b>	11210,541	10587,588	10232,394	9966,3714	10204,99	10482,585	10770,766	10926,017	11096,846	11211,922	11306,611	101
<b>DÜNYA</b>	67240,838	67439,295	68173,248	68670,046	69783,694	70994,408	72126,733	72919,504	73875,847	74795,917	75623,408	112
<b>GELİŞMİŞ ÜLKELER</b>	29109,64	28480,771	28312,317	28126,307	28470,572	28815,458	29123,113	29277,491	29456,161	29561,507	29630,755	102
<b>KUZEY AMERİKA</b>	12554,473	11911,431	11571,959	11321,032	11573,454	11862,927	12162,157	12330,573	12515,58	12645,377	12755,02	102

<b>Kanada</b>	1343,9326	1323,8424	1339,5649	1354,6607	1368,4643	1380,342	1391,3902	1404,556	1418,7347	1433,4552	1448,4087	108
<b>ABD</b>	11210,541	10587,588	10232,394	9966,3714	10204,99	10482,585	10770,766	10926,017	11096,846	11211,922	11306,611	101
<b>AVRUPA</b>	10356,519	10486,716	10633,423	10636,488	10661,942	10668,857	10606,705	10545,132	10501,508	10431,092	10350,122	100
<b>Avrupa Birliği-28</b>	7720,6099	7755,42	7905,5687	7899,638	7904,3425	7886,1623	7815,1849	7770,1106	7738,6928	7700,609	7653,6754	99
<b>Norveç</b>	70,0112	71	71,5	72	72,5	73	73,5	74	74,5	75	75,5	108
<b>İsviçre</b>	144	144,53532	145,07063	145,60595	146,14126	146,67658	147,2119	147,74721	148,28253	148,81784	149,35509	104
<b>Rusya Federasyonu</b>	1625,085	1732,3788	1738,3009	1750,8624	1771,8773	1796,6913	1803,1696	1788,8027	1781,561	1754,4367	1725,118	106
<b>Ukrayna</b>	349,52957	337,08881	326,23058	321,3882	318,86285	316,09378	314,54077	309,65063	302,85918	296,07867	289,93849	83
<b>GELİŞMİŞ OKYONUSYA</b>	3149,9852	3024,8448	3026,6825	3053,3387	3082,6627	3102,3378	3150,1293	3183,2879	3201,3155	3217,4794	3231,5333	103
<b>Avustralya</b>	2512,7433	2399,4223	2417,0476	2448,9867	2482,9119	2501,7309	2550,5338	2585,9195	2606,6619	2626,2529	2644,2633	105
<b>Yeni Zelanda</b>	637,24187	625,42251	609,63487	604,35201	599,7508	600,60695	599,59557	597,36842	594,65353	591,22646	587,27001	92
<b>DİĞER GELİŞMİŞLER</b>	3048,6624	3057,7794	3080,2526	3115,4484	3152,5132	3181,3371	3204,1221	3218,4983	3237,7575	3267,5586	3294,08	108
<b>İsrail</b>	49,225926	49,544879	49,865669	50,658679	51,698768	52,051154	52,06045	51,444791	50,688	49,817733	48,841617	99
<b>Japonya</b>	506,97167	503,18714	498,75495	499,66134	500,46317	502,19781	503,34496	503,50294	503,61899	508,17022	505,84848	100
<b>Kazakistan</b>	421,29643	420,01285	420,59971	416,14066	408,30043	399,83504	390,27047	382,73145	380,91567	382,62608	385,41668	91
<b>Güney Afrika Cum.</b>	822,48485	822,72229	832,17141	856,46541	881,08369	901,63534	916,87184	926,8691	935,90429	946,62178	957,69118	116
<b>GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER</b>	37990,31	38958,525	39860,932	40543,739	41313,122	42178,949	43003,62	43642,013	44419,686	45234,41	45992,653	121
<b>AFRİKA</b>	5901,9915	6108,4877	6289,9049	6411,0184	6492,0666	6648,9401	6873,8349	7069,7706	7231,0476	7416,7288	7636,0539	129
<b>KUZEY AFRİKA</b>	1154,1376	1232,5631	1234,8305	1236,9915	1243,8528	1260,3271	1272,4171	1277,7308	1282,9018	1290,0238	1296,2865	112

<b>Cezayir</b>	127,18088	129,77965	132,26342	134,95105	137,61625	140,15206	142,44674	144,75756	147,0523	149,4618	151,83428	119
<b>Mısır</b>	799,10187	861,39439	846,87001	836,59825	829,53172	830,61046	827,54146	820,33316	813,357	809,32863	805,12897	101
<b>SAHRA ALTI AFRİKA</b>	4747,8539	4875,9246	5055,0745	5174,0269	5248,2138	5388,613	5601,4178	5792,0398	5948,1458	6126,705	6339,7674	134
<b>Etiyopya</b>	443,67945	464,47137	478,40818	501,62727	514,02112	534,98922	548,2885	569,00714	584,56529	603,76812	619,93056	140
<b>Gana</b>	31,082776	31,624051	32,325339	32,822878	33,730648	34,519476	35,39923	35,95405	36,326594	36,322181	36,363142	117
<b>Mozambik</b>	19,626054	20,067054	21,192327	21,658276	22,163162	22,803748	23,913788	24,887932	25,694034	26,639073	27,978224	143
<b>Nijerya</b>	355,03459	359,27901	365,62777	370,73498	376,41027	382,19355	388,04826	393,66802	401,05122	410,18509	417,5674	118
<b>Sudan</b>	1252,5697	1278,0074	1302,8958	1329,1714	1355,7895	1383,0501	1410,3469	1438,886	1467,4632	1496,6538	1526,3945	122
<b>Tanzanya</b>	312,19037	318,43152	324,7982	331,30438	337,93637	344,74535	351,65771	358,71023	365,84635	373,09047	380,47263	122
<b>Zambiya</b>	59,998941	61,379284	64,782578	67,949602	70,364357	73,051591	77,268157	82,19732	85,352468	87,347447	90,906704	152
<b>LATİN AMARİKA VE KARAYİPLER</b>	17255,182	17713,161	17964,514	18212,344	18593,819	19003,998	19330,25	19506,496	19797,637	20085,513	20319,066	118
<b>Şili</b>	204,91739	209,53231	214,0993	219,11276	224,18211	229,15846	233,81998	238,52324	243,2233	248,15848	253,12341	124
<b>Meksika</b>	1703,9353	1818,2807	1836,0098	1850,0061	1871,9414	1904,2419	1932,6225	1944,3788	1963,972	1976,0354	1988,6144	117
<b>Arjantin</b>	2659,0647	2813,161	2818,6297	2810,1097	2932,0227	3101,3896	3172,9599	3097,9549	3165,4646	3239,971	3270,6719	123
<b>Brezilya</b>	8992,3	9127,952	9268,6124	9424,6502	9587,1082	9720,9877	9852,209	9991,4709	10100,123	10206,897	10304,659	115
<b>Kolombiya</b>	857,2831	882,81383	908,06721	933,51558	958,86501	982,71055	1005,4132	1029,4352	1054,8263	1082,8133	1110,4788	130
<b>Haiti</b>	46,5	45,517972	43,803164	42,883171	42,436926	41,921859	41,540103	41,368841	41,309821	41,238103	41,126458	88
<b>Peru</b>	189,97071	194,87866	199,85094	207,64143	215,73344	224,72897	233,04529	240,00522	247,45383	255,25201	262,83384	138
<b>Paraguay</b>	455,87226	467,83836	483,13616	498,77806	515,75295	534,28334	556,50351	578,03193	597,07259	615,65695	634,5317	139

<b>Uruguay</b>	521,06623	527,02646	537,53871	547,98945	558,1797	566,7728	578,01603	589,29293	599,51952	610,21511	621,3721	119
<b>ASYA</b>	14833,137	15136,875	15606,512	15920,377	16227,236	16526,011	16799,535	17065,747	17391,002	17732,168	18037,534	122
<b>Kore</b>	335,93703	341,58563	345,8923	349,41329	353,01296	358,59489	363,88066	368,76995	375,28912	380,27445	384,89979	115
<b>TÜRKİYE</b>	589,69673	625,44742	643,78711	672,4546	691,89177	712,60212	731,21038	750,35697	765,71876	779,26988	789,25468	134
<b>Bangladeş</b>	202	207,03335	213,90581	220,17772	225,72986	232,18582	237,59721	242,76438	248,38701	254,0198	259,09699	128
<b>Çin</b>	6510,835	6586,3091	6862,2879	6979,3678	7107,7996	7238,8055	7339,6738	7421,2834	7538,4967	7664,7458	7774,2801	119
<b>Hindistan</b>	2897,0889	2955,1689	3014,0094	3076,2449	3141,1994	3211,3502	3282,7193	3355,3052	3426,7553	3499,0461	3568,087	123
<b>Endonezya</b>	483,85907	510,23236	532,33001	555,04684	568,33018	571,49382	576,22748	588,14542	608,28227	632,25537	650,35254	134
<b>İran</b>	195,88185	231,80967	235,2015	237,50018	239,7839	243,15363	247,29111	250,3081	252,42554	254,00684	255,87893	131
<b>Malezya</b>	14,546225	14,594836	14,604061	14,700976	14,828634	14,848861	14,912541	14,803315	14,631267	14,45641	14,287671	98
<b>Pakistan</b>	1504,4285	1536,8202	1569,4036	1595,1785	1616,8413	1637,1364	1665,6667	1701,11	1742,3419	1783,1372	1818,6605	121
<b>Filipinler</b>	288,06839	295,57875	295,11135	293,7907	292,57799	291,8404	292,03839	291,40645	289,54014	287,20499	284,83658	99
<b>Sudi Arabistan</b>	41,692796	42,504027	43,965701	46,217262	48,968103	51,237892	53,220428	54,108056	54,324195	54,268011	54,1681	130
<b>Tayland</b>	227,61106	212,03388	211,03307	215,01027	218,83146	220,65367	222,11269	221,86132	220,90088	220,42275	220,1718	97
<b>Vietnam</b>	384,81286	383,17598	383,82013	384,11059	385,09217	386,2725	389,31579	391,07771	390,72176	389,54746	387,98717	101
<b>AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER</b>	4670,3361	4802,148	4974,7989	5107,7644	5212,3216	5351,4556	5524,2863	5687,4884	5843,0833	6020,3838	6218,4307	133
<b>BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) Cumhuriyeti)</b>	20847,794	21224,531	21715,382	22087,591	22489,068	22869,47	23194,644	23483,731	23782,84	24071,747	24329,836	117

**Tablo 2.4.2. 2 Dünya süt üretimi tahmini (2013-2023 yılları), ton, İndeks, 2013=100 (OECD-FAO, 2014)**

Ülke	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Değişim indeksi
<b>OECD Ülkeleri</b>	330525,51	337153,66	342506,62	345762,7	348360,64	350879,42	353443,35	356528,01	358596,1	361159,93	363434,78	110
<b>Avustralya</b>	9570	9788,7334	9941,3533	10144,335	10348,991	10569,465	10743,576	10969,791	11194,76	11466,971	11710,535	122
<b>Kanada</b>	8814,9908	8897,1812	8890,1396	8991,281	9111,4708	9177,5348	9097,8646	9124,4242	9230,4453	9343,4369	9355,3912	106
<b>Çin</b>	2737,0001	2736,909	2732,1026	2750,4952	2786,2905	2842,7909	2895,6709	2942,5964	2985,8062	3031,3162	3077,1102	112
<b>Avrupa Birliği-28</b>	152289,43	153746,41	155690,87	156040,83	156611,48	157264,83	158033,13	158805,61	159437,99	160078,98	160523,98	105
<b>İsrail</b>	1499,5721	1518,5766	1537,3673	1555,9444	1574,3077	1592,4574	1610,3929	1628,1158	1645,6242	1662,9189	1680	112
<b>Japonya</b>	7522,2098	7517,7767	7524,1535	7527,4924	7520,3731	7504,1033	7484,8592	7475,0726	7470,4777	7469,0775	7467,0431	99
<b>Kore</b>	1934	1952,1276	1971,211	1988,319	2004,9642	2021,2661	2039,2274	2058,838	2077,4341	2096,07	2115,0625	109
<b>Meksika</b>	11206,065	11308,498	11379,161	11434,094	11475,902	11532,426	11599,14	11672,39	11741,687	11806,954	11872,31	105
<b>Norveç</b>	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	100
<b>Yeni Zelanda</b>	19734,566	21015,302	21351,817	21791,526	22332,712	22780,263	23188,069	23650,537	24069,622	24446,537	24827,181	126
<b>TÜRKİYE</b>	18400,034	19481,694	20056,566	20543,106	20920,276	21239,486	21530,484	21798,017	22029,764	22256,16	22459,653	122
<b>İsviçre</b>	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	100
<b>ABD</b>	91308,253	93681,061	95922,48	97485,887	98164,478	98845,405	99711,548	100893,23	101203,1	101992,12	102837,12	113
<b>Dünya</b>	763458,74	783723,49	801807,38	817738,74	833433,25	848167,08	863701,88	879915,19	895534,03	911666,64	928174,8	122
<b>GELİŞMİŞ ÜLKELER</b>	374530,51	381723,25	387259,48	390952,54	394212,31	396923,72	399787,03	403282,7	405772,67	408732,2	411619,96	110
<b>KUZEY AMERİKA</b>	100123,24	102578,24	104812,62	106477,17	107275,95	108022,94	108809,41	110017,66	110433,55	111335,55	112192,51	112
<b>Kanada</b>	8814,9908	8897,1812	8890,1396	8991,281	9111,4708	9177,5348	9097,8646	9124,4242	9230,4453	9343,4369	9355,3912	106

<b>ABD</b>	91308,253	93681,061	95922,48	97485,887	98164,478	98845,405	99711,548	100893,23	101203,1	101992,12	102837,12	<b>113</b>
<b>AVRUPA</b>	212485,16	215119,8	217401,96	218122,41	219189,14	220014,63	220960,15	221795,38	222480,44	223067,22	223517,92	<b>105</b>
<b>Avrupa Birliği-28</b>	152289,43	153746,41	155690,87	156040,83	156611,48	157264,83	158033,13	158805,61	159437,99	160078,98	160523,98	<b>105</b>
<b>Norveç</b>	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	<b>100</b>
<b>İsviçre</b>	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	<b>100</b>
<b>Rusya Federasyonu</b>	31503	32235,624	32520,993	32786,874	33122,237	33103,813	33273,07	33394,332	33508,896	33469,266	33497,434	<b>106</b>
<b>Ukrayna</b>	11662	11964,007	12005,413	12064,58	12153,907	12232,28	12204,271	12138,262	12075,22	12039,717	12010,511	<b>103</b>
<b>GELİŞMİŞ OKYANUSYA</b>	29304,566	30804,035	31293,17	31935,861	32681,703	33349,729	33931,645	34620,329	35264,382	35913,508	36537,716	<b>125</b>
<b>Avustralya</b>	9570	9788,7334	9941,3533	10144,335	10348,991	10569,465	10743,576	10969,791	11194,76	11466,971	11710,535	<b>122</b>
<b>Yeni Zelanda</b>	19734,566	21015,302	21351,817	21791,526	22332,712	22780,263	23188,069	23650,537	24069,622	24446,537	24827,181	<b>126</b>
<b>DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER</b>	32617,545	33221,168	33751,729	34417,093	35065,523	35536,421	36085,82	36849,334	37594,298	38415,916	39371,815	<b>121</b>
<b>İsrail</b>	1499,5721	1518,5766	1537,3673	1555,9444	1574,3077	1592,4574	1610,3929	1628,1158	1645,6242	1662,9189	1680	<b>112</b>
<b>Japonya</b>	7522,2098	7517,7767	7524,1535	7527,4924	7520,3731	7504,1033	7484,8592	7475,0726	7470,4777	7469,0775	7467,0431	<b>99</b>
<b>Kazakistan</b>	5269,9999	5307,0551	5374,8585	5489,8675	5570,8248	5535,467	5527,0029	5626,3347	5728,6663	5850,9597	5980,5875	<b>113</b>
<b>Güney Afrika Cumhuriyeti</b>	3330	3403,7128	3449,3279	3509,5993	3570,7365	3614,3103	3645,3481	3677,1208	3712,5472	3749,8793	3783,7099	<b>114</b>
<b>GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER</b>	388928,23	402000,24	414547,91	426786,21	439220,94	451243,36	463914,85	476632,49	489761,36	502934,44	516554,85	<b>133</b>
<b>Afrika</b>	39764,177	41902,267	43419,323	44966,17	46431,566	47677,831	48962,201	50403,917	51852,263	53464,368	55493,237	<b>140</b>
<b>KUZEY AFRİKA</b>	13265,1	13678,498	14269,67	14612,137	14926,644	15266,43	15464,113	15545,649	15702,338	16017,26	16530,189	<b>125</b>
<b>Cezayir</b>	3338,8877	3325,6404	3833,44	4197,3368	4297,8703	4101,5903	3934,9068	3968,5099	4142,6917	4366,1574	4525,1999	<b>136</b>
<b>Mısır</b>	5899,5622	6092,73	6131,2447	6164,4992	6229,117	6304,1103	6370,5424	6425,196	6478,0725	6541,7294	6607,9646	<b>112</b>

<b>SAHRA ALTı AFRIKA</b>	26499,076	28223,768	29149,653	30354,033	31504,922	32411,401	33498,088	34858,268	36149,925	37447,109	38963,048	<b>147</b>
<b>Etiyopya</b>	4599,9977	4847,6024	5241,6058	5488,1635	5714,0036	5889,9201	6194,3989	6610,6179	6909,3519	7075,5887	7442,891	<b>162</b>
<b>Gana</b>	38	38,120952	38,65708	39,905334	40,983194	41,813968	43,130155	44,684498	45,937914	47,03994	48,304327	<b>127</b>
<b>Mozambik</b>	76,696047	79,781254	80,860747	81,835455	82,764288	83,475896	85,31098	87,94269	90,149285	91,728181	93,662504	<b>122</b>
<b>Nijerya</b>	640	687,51024	722,24977	761,47855	802,33647	833,47562	857,71493	889,85809	934,51104	980,39105	1015,4029	<b>159</b>
<b>Sudan</b>	4275,6632	4897,1677	4877,0188	4972,9536	5135,602	5306,4984	5429,7158	5525,2178	5672,1861	5882,1642	6060,5343	<b>142</b>
<b>Tanzanya</b>	1899,674	1962,1654	1972,4798	2113,815	2281,7632	2412,5809	2472,1411	2510,468	2622,7891	2845,0954	3035,5672	<b>160</b>
<b>Zambiya</b>	86,511234	86,588493	89,058746	92,919827	96,24317	98,681262	101,78819	105,40703	108,51531	111,60324	115,56013	<b>134</b>
<b>LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER</b>	83452,438	84295,765	86013,128	87285,219	88900,948	90427,718	92244,461	93462,451	95086,957	96641,002	97983,644	<b>117</b>
<b>Şili</b>	2737,0001	2736,909	2732,1026	2750,4952	2786,2905	2842,7909	2895,6709	2942,5964	2985,8062	3031,3162	3077,1102	<b>112</b>
<b>Meksika</b>	11206,065	11308,498	11379,161	11434,094	11475,902	11532,426	11599,14	11672,39	11741,687	11806,954	11872,31	<b>106</b>
<b>Arjantin</b>	12178,658	12668,346	12961,482	13264,087	13565,889	13952,245	14356,528	14761,617	15141,832	15519,945	15899,317	<b>131</b>
<b>Brezilya</b>	29608,275	28247,33	29144,275	29429,235	29993,594	30296,511	30851,674	31188,455	31773,552	32106,111	32660,032	<b>110</b>
<b>Kolombiya</b>	6350,1505	6742,9718	6579,3462	6616,8573	6737,492	6891,6916	7206,7443	7180,6845	7345,8319	7645,4847	7504,0853	<b>118</b>
<b>Haiti</b>	94,151225	95,002841	95,936124	97,297663	99,318035	101,7151	103,89202	106,16331	108,54471	111,01951	113,53982	<b>121</b>
<b>Peru</b>	1870,0307	1948,5132	1987,3871	2034,576	2085,5532	2128,7178	2163,4111	2198,0365	2231,9432	2266,7151	2297,6363	<b>123</b>
<b>Paraguay</b>	522	565,79984	585,46456	601,157	616,72281	632,48444	643,93929	654,45274	665,54668	677,51678	689,15784	<b>132</b>
<b>Uruguay</b>	2420	2450,2006	2523,2118	2573,0003	2614,1134	2662,8432	2698,6364	2731,135	2766,442	2809,3493	2856,8934	<b>118</b>
<b>ASYA</b>	265711,61	275802,21	285115,46	294534,82	303888,43	313137,81	322708,19	332766,12	342822,14	352829,07	363077,96	<b>137</b>

<b>Kore</b>	1934	1952,1276	1971,211	1988,319	2004,9642	2021,2661	2039,2274	2058,838	2077,4341	2096,07	2115,0625	<b>109</b>
<b>Türkiye</b>	18400,034	19481,694	20056,566	20543,106	20920,276	21239,486	21530,484	21798,017	22029,764	22256,16	22459,653	<b>122</b>
<b>Bangladeş</b>	3500,3087	3661,0253	3787,1065	3933,7061	4078,0779	4199,351	4327,9463	4486,9327	4643,8601	4772,1679	4885,2002	<b>139</b>
<b>Çin</b>	38792,82	40729,815	42499,807	43728,505	44843,602	45923,073	47053,254	48231,096	49420,711	50745,036	52085,015	<b>134</b>
<b>Hindistan</b>	140616,01	145641,03	151154,6	156993,56	163106,78	169340,32	175688,92	182149,51	188735,37	195325,92	202200,92	<b>144</b>
<b>Endonezya</b>	1465	1550,502	1622,5119	1681,5465	1714,2762	1736,5116	1767,7699	1817,0844	1873,2479	1921,3766	1960,3656	<b>134</b>
<b>İran</b>	7900,0003	7897,5755	7902,618	7960,7671	8109,6659	8256,7098	8357,1309	8422,7886	8492,236	8566,7852	8663,5343	<b>110</b>
<b>Malezya</b>	77,672467	79,806543	80,94399	82,301006	83,777257	85,396076	86,372494	87,298607	88,242029	89,247909	90,200806	<b>116</b>
<b>Pakistan</b>	39115	40405,002	41233,556	42268,66	43219,753	44248,541	45432,545	46779,68	48050,193	49194,427	50342,995	<b>129</b>
<b>Filipinler</b>	17,483438	17,318165	17,279293	17,41802	17,705796	18,120702	18,419792	18,698425	18,988032	19,330029	19,684261	<b>113</b>
<b>Sudi Arabistan</b>	2099,6753	2132,3006	2179,7165	2248,2765	2323,6177	2402,8747	2459,1034	2509,5709	2563,4751	2626,3777	2692,096	<b>128</b>
<b>Tayland</b>	880	920,4893	932,19656	945,33401	958,5148	971,29077	979,76175	986,84378	993,61853	999,74522	1004,7367	<b>114</b>
<b>Vietnam</b>	424,88992	440,01086	449,30742	460,55342	473,15324	487,48668	498,68966	508,8875	518,67051	528,65812	538,15787	<b>127</b>
<b>AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER</b>	29683,599	31726,797	32899,57	34382,93	35737,861	36775,136	37987,29	39559,724	41080,753	42582,587	44216,032	<b>149</b>
<b>BRICS (Brezilya, Rusya, ....)</b>	243850,1	250257,51	258769	266447,77	274636,95	282278,03	290512,27	298640,51	307151,08	315396,21	324227,11	<b>133</b>

## 2.5. KÜRESEL ÖLÇEKTE FAALİYET GÖSTEREN DERNEKLER/KURULUŞLAR

Küresel ölçekte faaliyet gösteren dernekler, kuruluşlar ve örgütler Tablo 2.5.1'de verilmiştir.

**Tablo 2.5.1. Küresel ölçekte faaliyet gösteren dernek, kuruluş ve örgütler**

Dernek/kuruluş ve Örgütler	Faaliyetleri	Adresleri
<b>Uluslararası Sütçülük Federasyonu (International Dairy Federation)</b>	Çiftlikten sofraya süt ve süt ürünleri konusunda en kapsamlı bilgi ve uzmanlıkla donatılmış, küresel, bilimsel ve ticari olmayan bir organizasyondur.	International Dairy Federation INPA  70/B, Boulevard Auguste Reyers  1030 Brussels - Belgium   Tel: +32 2 325 67 40  Fax: +32 2 325 67 41  <a href="http://www.fil-idf.org/">http://www.fil-idf.org/</a>
<b>Global Sütçülük Fedarasyonu (Global Dairy Platform)</b>	Tüketiciler için doğal besin olarak süt ve süt ürünlerini keyifli ve sağlıklı beslenmenin önemli bir parçası haline getirmek.	Global Dairy Platform  10255 West Higgins Road, Suite 820  Rosemont, Illinois 60018-5616  United States of America  Phone: +1 (847) 627-3388  Fax: +1 (847) 627-3380  E-mail: <a href="mailto:Info@globaldairyplatform.com">Info@globaldairyplatform.com</a>  <a href="http://www.globaldairyplatform.com">www.globaldairyplatform.com</a>
<b>Avrupa Sütçülük Konseyi (European Dairy Association)</b>	EDA Avrupa süt endüstrisini temsil ettiği gibi (Komisyon, Parlamento, Bakanlar, Ekonomik ve Sosyal Komite Konseyi) uluslararası kuruluşları da (CodexAlimentarius, Dünya Ticaret Örgütü) temsil etmektedir.	Avrupa Süt Birliği (EDA, aisbl)  Avenued'Auderghem 22-28 - 1040 Brüksel.  <a href="http://eda.euromilk.org">http://eda.euromilk.org</a>
<b>Doğu Ve Güney Afrika Sütçülük Derneği (Eastern And Southern</b>	ESADA Afrika süt üretimde artan ticarete yetkin olan bir birlük	EasternandSouthernAfricanDairyAsso ciation (ESADA)

<b>Africa Dairy Association)</b>		Peponi Plaza, 3rd Floor, Peponi Road, P.O. Box 195-00606 Nairobi, Kenya  Email: <a href="mailto:secretariat@dairyafrika.com">secretariat@dairyafrika.com</a>  Phone :+254 703501532, +254 721266481  <a href="http://dairyafrika.com/">http://dairyafrika.com/</a>
<b>Pan Amerikan Sütçülük Federasyonu (Federacion Panamericana De Lecheria))</b>	Bölgедe süt sektörünün entegrasyonunu teşvik etmek	1052 LuisAlberto de HerreraTorresBuilding Port Tower "B" Of. 1507 - 11,300 Montevideo, Uruguay Fax: (+598) 2622.0968   (+598) 2622.7538  <a href="http://www.fepale.org/">http://www.fepale.org/</a>
<b>Süt Ve Süt Ürünleri Kodeks Komitesi (Codex Committee On Milk And Milk Products)</b>	Kodeks Süt ve Süt Ürünleri Komitesi süt ve süt ürünleri için uluslararası kodları ve standartlarının oluşturulması için sorumludur	<a href="http://www.codexalimentarius.org/">http://www.codexalimentarius.org/</a>  FAO, Viale delle Terme di Caracalla 00153 Rome, Italy  Telephone: +39 06 5705.1;  Telefax: +39 06 5705.4593;  E-mail: <a href="mailto:codex@fao.org">Codex@fao.org</a>
<b>Hayvan Sağlığı Dünya Örgütü (Office International Des Epizooties)</b>	Uluslararası dayanışma: hayvan hastalıklarının kontrolünde uluslararası dayanışmayı teşvik etmek	12, rue de Prony 75017 Paris, Fransa e-mail: oie@oie.int  Web Sitesi: <a href="http://www.oie.int">http://www.oie.int</a>  Tel: 33 (0) 1 44 15 18 88
<b>Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (GTÖ; Food and Agriculture Organisation, FAO)</b>	Açılığa karşı mücadelede etmeye yönelik çalışmaları vardır. Hükümet  ve teknik kuruluşların tarımı, ormancılığı ve balıkçılığı geliştirme projelerine aracı ve yardımcı olur.	<a href="http://www.fao.org">www.fao.org</a>

<b>AB Komisyonu Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü</b>	AB Komisyonu'nun, Avrupa çapındaki tarım ve kırsal kalkınma politikalarını belirleyen kuruluşudur.	<a href="http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm">http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm</a>
<b>ABD Canlı Hayvan İhracatçıları Birliği (Livestock Exporters Association of the USA)</b>	Canlı hayvan ihracatı konusunda finans, pazar bilgileri vermektedir.	<p>Livestock Exporters Association of the USA  1301 Pennsylvania Ave. NW, Suite 501  Washington DC 20004  202-580-8019 phone  202-580-8013 fax  <a href="mailto:jtruit@livestockexport.org">jtruit@livestockexport.org</a></p> <p>Fax:  (480) 247-4797</p> <p>Email:  <a href="mailto:contact@livestockexporters-usa.com">contact@livestockexporters-usa.com</a></p>
<b>NT Hayvan İhracatçıları Birliği (Nt Livestock Export Association (ntlea))</b>	Dünyada en fazla hayvan ihracat eden ülke olan Avustralya'nın en büyük ihracatçı birliği	<p>Northern Development Office Ground Foor, Development House 76 The Esplanade, Darwin NT 0800  GPO Box 3531, Darwin NT 0801  T:(+61) 0889996186  M: (+61) 0408550870  E:<a href="mailto:ceo@ntlea.com.au">ceo@ntlea.com.au</a><a href="http://www.ntlea.com.au">www.ntlea.com.au</a></p>
<b>Hollandalı Hayvan İhracatçıları Birliği (Dutch Livestock Export Association)</b>	Pazarlar için gerekli bilgileri toplamak ve paylaşmak	<p>Dutch Livestock Export Association  Louis Braillelaan 80  PO Box 251  2700 AG ZOETERMEER  The Netherlands  T + 31(0)79 368 7514  F + 31(0)79 368 7517  E <a href="mailto:bnve@vee-logistiek.nl">bnve@vee-logistiek.nl</a> - See more at: <a href="http://bnve.nl/en/contact-2/#sthash.WD4qqNXe.dpuf">http://bnve.nl/en/contact-2/#sthash.WD4qqNXe.dpuf</a></p>

## **2.6. KÜRESEL ÖLÇEKTE SÜT VE ET SİĞIRCİLİĞİNİ ETKİLEYEN POLİTİKALAR**

### **2.6.1. Hayvancılık Sektöründe AB Ortak Piyasa Düzeni (OPD) Uygulamaları**

Günümüzde OPD'nin amaçları; fiyat istikrarını sağlamak, sektörün rekabet gücünü artırmak, gıda güvenliğini sağlamak, hayvan refahına ve çevreye duyarlı üretimi teşvik etmek ve üreticilere diğer sektörlerde çalışanlara eşdeğer bir düzeyde yaşam standardı sunmaktır.

AB OPD kapsamında yer alan 23 tarım ürünü içinde OPD'ne tabi olan başlıca hayvansal ürünler; süt ve süt ürünleri, sığır-dana eti, koyun-keçi eti, kümes hayvanları eti, yumurta, domuz eti, kurutulmuş hayvan yemleri ve ipekböceği yer almaktadır.

AB'de hayvansal ürünlerde uygulanan politikalar ele alındığında, AB'nin önce özellikle fiyat destekleriyle hayvancılık sektörünü yüksek oranda koruduğu daha sonra, üretim fazlalıklarının ortaya çıkmasıyla bunların önlenmesine yönelik tedbirler alındığı fakat OTP araçlarında değişiklik yapılsa da üreticilere makul bir gelir seviyesinin sürekli sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir.

### **2.6.2. Süt ve Süt Ürünleri Ortak Piyasa Düzeni (OPD)**

AB'de süt ve süt ürünleri piyasası 1968 yılında yayınlanan 804/68 sayılı yönetmelikle düzenlenmiştir. Süt ve süt ürünleri OPD'nin amacı başlangıçta, üretim miktarını verimlilik artışlarıyla sağlamak iken, zaman içinde verim ve üretimde oluşan artışların neden olduğu üretim fazlalıkları OPD çerçevesinde çeşitli reformların yapılmasını gerektirmiştir.

Süt ve süt ürünleri OPD'nin kapsamını; süt ve krema, tereyağı, peynir ve lor, laktos ve laktos şurubu ile süt esaslı hayvan yemleri oluşturmaktadır. Süt ve süt ürünleri OPD'de destekleme sistemi; fiyat ve müdahale sistemi, özel depolama yardımları, süt kotaları, süt ürünlerinin birlik pazarında değerlendirilmesini teşvik eden destekler ve ihracat destekleri yer almaktadır (Demirtaş, 2005).

AB'de bakanlar kurulu tarafından her yıl süt destekleme dönemi olarak 1 Temmuz-30 Haziran arasında hedef ve müdahale fiyatı belirlenmektedir. Hedef fiyat üreticilerin birlik içinde ve dış piyasalarda tüm süt satışlarından elde etmesi amaçlanan fiyattır. Bu fiyat, süt işletmelerine teslim edilen ağırlıkça % 3.7 içeren sütler için geçerlidir. Müdahale fiyatı ise, müdahale

kuruluşlarının belirli kalite kriterlerini karşılayan sütleri müdahale süresince almak zorunda oldukları fiyattır. Müdahale fiyatı halen tereyağı ve süttozunda uygulanmaktadır.

AB büyük boyutlara ulaşan süt ve süt ürünlerinin üretim miktarlarını azaltmak için kota uygulaması yapılmaktadır. AB'de depolanan ürün fazlasını eritmek ve depolama maliyetlerini azaltmak amacıyla tereyağının unlu mamuller, dondurma ve diğer çeşitli gıda sanayi üretimlerinde kullanımını sağlayıcı teşvikler verilmiştir.

#### **2.6.3. Kırsal Kalkınma ve Mali Destekler**

Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği tarafından hayvancılık kırsal kalkınmanın başlıca motoru olarak belirtilmektedir. Hayvancılık sektörünün diğer sektörle olan ilişkisi gelişmekte olan ülke ekonomilerinde çarpan etkisi yaratmaktadır. Bu sebeple hem Birleşmiş Milletler hem de Avrupa Birliği dünya devletlerini ülke hayvancılığına mali destek vermeleri konusunda teşvik etmektedir.

#### **2.6.4. Doğal Kaynakların Korunmasına Yönelik Politikalar**

Hayvancılığın en önemli girdileri olan toprak (otlaklar, yem yetiştirilen araziler) ve su dünya üzerinde azalan kaynaklardandır. Bu sebeple dünya çapında hayvancılığın sürdürülebilir ölçekte yapılması için dünya devletleri üreticilere bazı sınırlamalar getirmektedir. Hayvansal üretimden kaynaklanan çevresel kirliliği azaltacak üretim sistemleri veya teknolojileri kullanımı konusunda tedbirler alınmasını önermektedir.

#### **2.6.5. İnsan, Hayvan ve Çevreyi Esas Alan Üretim Politikaları**

Özellikle entansif hayvancılığın artmasıyla, hayvan sağlığı bozulmasıyla hayvan refahı ön plana çıkmıştır. Aynı şekilde ürün verimi yanında kalitesi dolayısıyla insan kavramı ön plana çıkmıştır. Bu nedenle alternatif üretim sistemleri gelişmektedir.

### **3. ULUSAL ÖLÇEKTE ANALİZ**

#### **3.1. TÜRKİYE'DE SÜT VE ET SİĞIRCİLİĞİNA GENEL BAKIŞ**

Dengeli ve yeterli beslenme bakımından önemli olan hayvancılık sektörü; ulusal geliri ve istihdamı artırmak, et, süt, tekstil, deri, kozmetik ve ilaç sanayi dallarına hammadde sağlamak, kalkınmaya katkıda bulunmak ve ihracat yoluyla döviz gelirlerini artırmak gibi önemli ekonomik ve sosyal fonksiyonlara sahiptir (TİGEM, 2013). Ayrıca, hayvancılık sektörü; yem sanayi, et ve mamulleri sanayi, süt ve mamulleri sanayi, dericilik ve tekstil sanayileri, veteriner ilaçları ve hayvancılık ekipman sanayileri vb bileşenleri yeni istihdam alanları yaratmakta, hayvancılığa girdi sağlamakta ve hayvansal ürünlerin işlenmesiyle katma değer yaratmaktadır.

İnsanlığın tarihinden bu yana özellikle göçebe yaşam döneminde hayvancılık en önemli ekonomik faaliyetlerden biri olmuştur. Günümüz dünya siyasetinde de açlık-tokluk ve iyi beslenme-yetersiz beslenme konuları önemini korumakta ve bu konularda ülkeler gendi stratejilerini geliştirerek ihtiyaçlarını karşılamayı veya fazla üretim ihraç ederek toplumlarının refahının artmasına veya stratejik bir ürün olarak değerlendirmektedirler. Hayvansal üretim konusunda; bilgi ve teknolojide gelişmiş ülkeler geri kalmış ülkelere teknoloji, damızlık materyal, canlı hayvan ve işlenmiş hayvansal ürünleri satmakta, böylece ulusal gelirlerini artırmanın yanında diğer ülke üzerinde ticari nüfuslarını artırmaktadırlar. Gelişmiş birçok ülkede hayvancılık sektörü endüstrileşmiş ve ekonominin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle Gıda, tarım ve hayvancılık sektörünün ulusal düzeyde geliştirilmesi ve uluslararası rekabet gücünü artıracak tedbirlerin alınması stratejik öneme sahiptir.

#### **3.2. SÜT SİĞIRCILIĞININ ULUSAL ÖLÇEKTEKİ DURUMU**

Türkiye hayvancılığında cumhuriyetten günümüze kadar nicelik ve nitelik bakımından önemli değişikler olmuştur. Sığır sayısında 1980 li yıllara kadar artışta dalgalanmalar olmuşsa da artış gerçekleşmiş, fakat 1980 li yıllarda sonra azalmaya başlamıştır. Son yıllarda hayvan sayısında bir artış trendi görülmektedir. Aynı şekilde Cumhuriyetin kurulduğu dönemden 1970 yılına kadar sığırların hemen hemen hepsi yerli ırklardan oluşmaktadır. 2008-2013 yılları arasındaki değişikliğe baktığımızda kültür ırklarının oranı %33'den %41'e ve melez genotiplerin oranında

önemli değişiklik olmamasına rağmen yerli genotiplerin oranı %26'dan %16'ya düşmüştür (TÜİK, 2014) (Tablo 3.2.1; Tablo 3.2.5). Türkiye'de süt sigircılığında ağırlıklı olarak (%74,16) Siyah Alaca –Holstein ırkı kullanılmaktadır (Tablo 3.2.2)

Türkiye'de sığır yetişiriciliği 1980'li yıllara kadar ağırlıklı olarak aile işletmeciliği şeklinde yürütülmüş, 1980 yılından itibaren ekonomik büyülüğe sahip sigircılık işletmeleri kurulmaya başlanmıştır, 2000 yıllarda da sağlanan devlet desteklerinin artması sonucu büyük kapasiteli modern sigircılık işletmelerinin sayısı hızla artmıştır (Tablo 3.2.3).

Türkiye'de 2001 yılında 435778 ton olan kırmızı et üretimi 2013 yılında %37'lik bir artışla 996125 ton'a yükselmiştir (Tablo 3.2.4). Bu üretimin yaklaşık %88'ini sığır, %11'ini koyun ve %3'ünü keçi eti oluşturmaktadır (Tablo 3.2.6). Aynı dönemde süt üretimi 9495550 tondan 18223712 ton'a ulaşmıştır (Tablo 3.2.4; TÜİK, 2014). Türkiye'de sağlanan ineklerin %42'si kültür, %43'ü melez ve %16'sı yerli ırklardan oluşmaktadır (Tablo 3.2.5). Üretilen inek sütünün ise %54'ü kültür, %40'ı melez ve %7'si yerli ırklardan sağlanmaktadır. Bu dönemde içerisinde genotipik iyileşme, besleme, uygulanan yetişirme teknikleri, teknolojilerdeki gelişmeler ve sağlık koruma önlemlerinden dolayı hayvanların süt verimi artmıştır. Kültür ırklarının süt verimi 2940 kg dan 3866 kg'a, melezlerin 2007 kg'dan 2720 kg'a, yerli ırkların ise 744 kg'dan 1312 kg'a yükselmiştir (Tablo 3.2.5).

**Tablo 3.2.1. Türkiye'de Sığır genotiplerinin 2008-2013 yıllarındaki değişimi, baş, İndeks, 2008=100, (TÜİK, 2015)**

Yıl	Yerli		Melez		Kültür		Toplam
	Baş	Oranı, %	Baş	Oranı, %	Baş	Oranı, %	
2008	2.850.710	26	4.454.647	41	3.554.585	33	10.859.942
2009	2.594.334	24	4.406.041	41	3.723.583	35	10.723.958
2010	2.464.722	22	4.707.188	41	4.197.890	37	11.369.800
2011	2.429.169	20	5.120.621	41	4.836.547	39	12.386.337
2012	2.459.400	18	5.776.028	42	5.679.484	41	13.914.912
2013	2.348.487	16	6.112.437	42	5.954.333	41	14.415.257
İndeks	82		137		168		133

**Tablo 3.2.2. Dışı sığır varlığının ırklara göre dağılımı (E-Islah, 2015)**

Irk	Oran, %
Siyah Alaca- Holstein	74.16
Brown Swiss	11.51
Simental	9.77
Jersey	0.55
Abeerden-Angus	0.19
Kırmızı Alaca- Holstein	0.15
Montbeliarde	0.07
Charolais	0.05
Hereford	0.03
Diger	0.04
Yerli İrklar	3.48

**Tablo 3.2.3. AB ve Türkiye'de işletme sayısı ve ortalama sığır sayısı (E-Islah, 2015; EC, 2015)**

	İşletme sayısı	Ortalama sığır sayısı	İşletme ölçekleri (baş)				
			1-9	10-29	30-49	50-99	100≤
AB-27	-	34,2	59,5	15,5	6,8	8,3	9,8
Soykütüğü (koop hariç)	138 961	29	11,1	61,8	17,1	7,7	2,3
E- Islah (soy K.+Önsoy K.)	970 963	4	74,8	20,4	3,2	1,3	0,4

**Tablo 3.2.4. Türkiye'de hayvansal üretim, ton, İndeks 2001=100 (TUİK, 2015)**

Yıl	Kırmızı Et	Süt	Tavuk Eti	Bal	Yaş İpek Kozası	Yapağı	Kıl	Tiftik
2001	435 778	9 495 550	614 745	60 190	47	40 909	2 684	400
2002	420 595	8 408 568	696 187	74 554	100	38 244	2 589	318
2003	366 962	10 611 011	872 419	69 540	169	46 456	2 741	333
2004	447 154	10 679 406	876 774	73 929	143	45 972	2 715	304
2005	409 423	11 107 897	936 697	82 336	157	46 176	2 654	302
2006	438 530	11 952 099	917 659	83 842	127	46 776	2 728	274
2007	575 622	12 329 789	1 068 454	73 935	125	46 752	2 536	237
2008	482 458	12 243 040	1 087 682	81 364	125	44 166	2 238	194
2009	412 621	12 542 186	1 293 315	82 003	136	40 270	2 002	174
2010	780 718	13 543 674	1 444 059	81 115	126	42 823	2 607	200
2011	776 915	15 056 211	1 613 309	94 245	151	46 586	3 062	194
2012	915 844	17 401 262	1 723 919	89 162	134	51 180	3 570	200
2013	996 125	18 223 712	1 758 363	94 694	121	54 784	4 902	260
İndeks	229	192	286	157	257	134	183	65

**Tablo 3.2.5. Türkiye'de sığır genotiplerine göre sağlanan hayvan sayısı ve süt üretim miktarı (TUİK, 2014)**

Sığır - Kültür		Sığır - Melez		Sığır - Yerli	
Yıl	Sağılan Hayvan Sayısı (baş)	Süt (ton)	Sağılan Hayvan Sayısı (baş)	Süt (ton)	Sağılan Hayvan Sayısı (baş)
1991	650 739	1 913 438	2 087 014	4 188 398	3 381 244
1992	698 223	2 065 445	2 124 103	4 236 269	3 247 849
1993	750 254	2 222 701	2 214 725	4 399 142	3 066 975
1994	779 690	2 309 742	2 308 308	4 584 837	2 994 180
1995	870 248	2 581 711	2 392 621	4 751 023	2 622 717
1996	920 185	2 723 911	2 457 923	4 827 957	2 590 102
1997	879 779	2 593 152	2 355 541	4 586 892	2 358 974
1998	879 841	2 576 065	2 346 093	4 586 511	2 263 109
1999	903 499	2 618 031	2 424 629	4 722 638	2 209 764
2000	904 849	2 639 113	2 335 119	4 591 861	2 039 601
2001	912 411	2 660 282	2 248 877	4 410 758	1 924 526
2002	850 725	2 467 889	1 971 740	3 867 656	1 570 103
2003	1 034 817	3 215 859	2 236 680	4 568 252	1 768 865
2004	832 711	3 231 461	1 699 804	4 608 293	1 343 206
2005	925 618	3 596 017	1 717 309	4 646 857	1 355 170
2006	1 106 679	4 295 367	1 799 409	4 884 590	1 281 843
2007	1 299 750	5 050 533	1 698 801	4 608 728	1 230 889
2008	1 385 730	5 380 715	1 665 189	4 520 465	1 029 324
2009	1 470 886	5 713 004	1 686 064	4 585 859	976 198
2010	1 626 412	6 309 065	1 787 012	4 861 835	948 417
2011	1 868 274	7 239 644	1 962 713	5 341 224	930 155
2012	2 211 242	8 554 402	2 263 400	6 166 762	956 758
2013	2 314 278	8 946 131	2 395 897	6 531 573	897 097
Oran, %	42	54	43	40	16
Ortalama süt verimi, kg					
1991	2940		20007		744
2003	3108		2042		978
2013	3866		2726		1312
İndeks, (1991=100)	132		136		177

**Tablo 3.2.6. Türkiye'de türlere göre kırmızı et üretimi (TUİK, 2015)**

Yıl	Sığır		Koyun		Keçi	
	Kesilen hayvan sayısı, baş	Et üretim miktarı, ton	Kesilen hayvan sayısı, baş	Et üretim miktarı, ton	Kesilen hayvan sayısı, baş	Et üretim miktarı, ton
<b>1991</b>	2 162 860	309 563	7 926 513	128 626	1 198 008	19 570
<b>1992</b>	2 064 982	300 652	7 478 617	122 887	1 047 648	17 286
<b>1993</b>	2 085 350	296 066	6 868 528	112 806	959 262	16 166
<b>1994</b>	2 249 483	316 654	7 650 160	126 306	904 550	14 908
<b>1995</b>	1 820 770	292 447	5 493 520	102 115	842 770	14 124
<b>1996</b>	1 816 000	301 828	5 536 300	98 127	734 190	12 274
<b>1997</b>	2 382 346	379 541	6 488 056	116 104	922 322	15 592
<b>1998</b>	2 200 475	359 273	7 899 041	144 703	1 342 083	23 429
<b>1999</b>	2 006 758	349 681	7 104 853	132 476	1 309 055	23 693
<b>2000</b>	2 101 583	354 636	6 110 853	111 139	1 166 169	21 395
<b>2001</b>	1 843 320	331 589	4 747 268	85 661	879 127	16 138
<b>2002</b>	1 774 107	327 629	3 935 393	75 828	757 465	15 454
<b>2003</b>	1 591 045	290 455	3 554 078	63 006	607 006	11 487
<b>2004</b>	1 856 549	364 999	3 933 973	69 715	570 512	10 301
<b>2005</b>	1 630 471	321 681	4 145 343	73 743	688 704	12 390
<b>2006</b>	1 750 997	340 705	4 763 394	81 899	803 063	14 133
<b>2007</b>	2 003 991	431 963	6 428 866	117 524	1 256 348	24 136
<b>2008</b>	1 736 107	370 619	5 588 906	96 738	767 522	13 752
<b>2009</b>	1 502 073	325 286	3 997 348	74 633	606 042	11 675
<b>2010</b>	2 602 246	618 584	6 873 626	135 687	1 219 504	23 060
<b>2011</b>	2 571 765	644 906	5 479 546	107 076	1 254 092	23 318
<b>2012</b>	2 791 034	799 344	4 541 122	97 334	926 799	17 430
<b>2013</b>	3 430 723	869 292	4 958 226	102 943	1 340 909	23 554
<b>Türlerin oranı, %</b>	88		11		3	

### 3.3. TÜRKİYE'NİN CANLI HAYVAN İTHALAT VE İHRACAT ANALİZİ

Türkiye süt ve et üretimini sürekli artıran bir ülkedir. Bu nedenle dünyada süt üreten önemli ülkeler içerisinde sürekli yükselmektedir. Ancak bu üretim artışını sağlayacak hayvanlar genelde yurt dışından ithal edilmektedir. Türkiye 2010 yılına kadar sığır ithalatını sınırlı yaparken, bu tarihten sonra çok hızlı bir artış göstermiştir (Tablo 3.3.1)

Türkiye'de 2007-2011 yılları arasında toplam 624098 baş sığır ithalatına 1159054 dolar ödemiştir. Canlı sığır ithalatını ise, dünyada en önemli ihracatçı olan ülkelerden Avustralya, Fransa, Macaristan, ABD ve Uruguay'dan gerçekleştirmiştir. Bu süreç içerisinde Türkiye 2010 yılında Afganistan'a 3 adet ve 4 bin dolar değerinde canlı sığır ihraç etmiştir (Tablo 3.3.2). Türkiye yıllardır damızlık sığır ihtiyacını dışarıdan karşılayan bir ülke konumundadır. Bu nedenle damızlık sığır üretimi için örgütlenmiş bulunan Türkiye Damızlık Sığır Üreticileri birliğinin bu konuya yoğunlaşarak ülke ihtiyacını karşılaması ve çevre ülkelere ihracat imkânlarını değerlendirmesi gerekmektedir.

**Tablo 3.3.1. Türkiye'nin Canlı sığır ithalat ve ihracatı miktar ve değeri (FAO, 2015)**

Yıl	İhracat		İthalat	
	Baş	Değeri, bin Dolar	Baş	Değeri, bin Dolar
2000	3	4	1449	3266
2001	18041	4520	290	830
2002	279	162	0	0
2003	0	0	2128	3279
2004	0	0	0	0
2005	0	0	1922	3854
2006	0	0	483	1166
2007	0	0	3854	6625
2008	0	0	5393	16418
2009	0	0	4010	13307
2010	7	3	140045	273968
2011	0	0	470796	848736

**Tablo 3.3.2. Türkiye'nin 2007-2011 yılları ülkelere göre canlı sığır ithalatı (FAO, 2015)**

	2007		2008		2009		2010		2011	
Ülke	Baş	Dolar	Baş	Dolar	Baş	Dolar	Baş	Dolar	Baş	Dolar
Avustralya	2838	4908	2925	7877	164	544	8198	16897	73872	112854
Avusturya							151	474	16371	65850
Brezilya							4530	8393	8052	17535
Estonya							2012	3860	4900	8279
Fransa									46814	86001
Yunanistan							450	754	7952	9211
Macaristan							35406	61247	87496	143229
Ürdün									911	1324
Letonya							464	814	2814	4782
Litvanya							1659	2933	6898	9343
Meksika									5383	12220
Slovenya									70	107
İsveç										
ABD		2168	7865	3846		12763	16210	54178	51939	186226
Uruguay	1016	1717	300	676			70965	124418	157324	191775
<b>Toplam</b>	<b>3854</b>	<b>6625</b>	<b>5393</b>	<b>16418</b>	<b>4010</b>	<b>13307</b>	<b>140045</b>	<b>273968</b>	<b>470796</b>	<b>848736</b>
<b>Genel toplam</b>	<b>624098 baş</b>		<b>1159054 dolar</b>							

Türkiye'de son beş yıl verilerine göre canlı hayvan ihracatı en yüksek olan on il Tablo 3.3.3'de, ithalatı en yüksek olan yirmi il ise Tablo 3.3.4'de verilmiştir (ANONİM, 2014).

**Tablo 3.3.3. Türkiye'de canlı hayvan ihracatı en yüksek olan on il ve ihracat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2015)**

	2009	2010	2011	2012	2013
Gaziantep	<b>11.800</b>		<b>223</b>		<b>239</b>
İstanbul	<b>39</b>	<b>123</b>	<b>392</b>	<b>1.442</b>	<b>1.676</b>
Ankara	<b>21</b>	<b>503</b>	<b>1080</b>	<b>109</b>	
İğdır			<b>98</b>	<b>711</b>	<b>167</b>
Şanlıurfa	<b>706</b>			<b>8</b>	
Tekirdağ	<b>15</b>	<b>377</b>	<b>271</b>		<b>132</b>
Uşak	<b>49</b>	<b>343</b>			
İzmir	<b>5</b>	<b>66</b>	<b>18</b>	<b>88</b>	<b>210</b>
Mersin	<b>103</b>		<b>26</b>		
Hatay			<b>109</b>		<b>18</b>

**Tablo 3.3.4. Türkiye'nin canlı hayvan ithalatı en çok olan iller ve ithalat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2015)**

İller	2009	2010	2011	2012	2013	Ortalama
Ankara	1.133	177.857	269.214	206.690	54.922	141.963
İstanbul	9.180	49.093	235.321	218.620	97.237	121.890
Bursa	1.201	6.990	64.749	60.032	9.342	28.463
Balıkesir	18	7.552	39.692	54.941	30.585	26.558
İzmir	4.108	18.307	63.200	29.489	7.749	24.570
Amasya	71	11.205	48.452	46.487	9.209	23.085
Gaziantep		9.928	61.088	4.587	27.858	20.692
Samsun	154	219	40.813	33.152	7.635	16.395
Adana	158	84	8.496	27.225	11.684	9.529
Konya	744	5.738	19.157	13.222	1.855	8.143
Sakarya		1.652	14.039	21.540	1.173	7.681
Gümüşhane		347		29.904	1.875	6.425
Antalya	14	3.008	9.413	13.006	4.460	5.980
Kırklareli		1.350	8.662	6.403	12.303	5.744
Tekirdağ	133	3.971	6.396	5.490	8.390	4.876
Uşak		525	6.890	6.073	6.569	4.011
Manisa	1.840	2.633	11.444	1.318	1.012	3.649
Eskişehir	58	4.485	11.840		795	3.436
Şanlıurfa		409	8.102	7.842		3.271
Aksaray		1.243	8.887	2.812	2.899	3.168

#### 3.4. ULUSAL ÖLÇEKTE FAALİYET GÖSTEREN DERNEKLER/ KURULUŞLAR

Türkiye'de büyükbaş hayvancılık konusunda faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlar Tablo 3.4.1'de verilmiştir.

**Tablo 3.4.1. Ulusal ölçekte faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlar**

Dernekler/Kuruluşlar		
<b>Tarım, Gıda Ve Hayvancılık Bakanlığı</b>	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevi; bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesine ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapılması, gıda üretimi, güvenliği ve güvenirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması, verimli kullanılmasının sağlanması, çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; gıda, tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaları belirlemek, uygulanmasını izlemek ve denetlemektir.	Adres: Eskişehir yolu 9. Km İodumlu / Ankara Tel::0312 287 33 60 (25 hat) Belgegeçer:0312 287 72 66 E-posta: <a href="mailto:tarimbilgi@tarim.gov.tr">tarimbilgi@tarim.gov.tr</a> Web: <a href="http://www.tarim.gov.tr/">http://www.tarim.gov.tr/</a>
<b>Ekonomi Bakanlığı</b>	Ekonomi Bakanlığının görevleri; Dış ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak ve belirlenen dış ticaret politikasını geliştirmek ve yürütmek; Ekonomik faaliyetlerin dış ticarete dönük yapılandırılması için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu tedbirlerin ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlarca uygulanmasının ve koordinasyonunun sağlanması konusunda çalışmalar yürütmek; Dış ticaretin ülke ekonomisi yararına yapılması amacıyla ürün ve yurtdışı müteahhitlik dâhil uluslararası hizmet ticaretine ilişkin gerekli her türlü tedbiri almak	Kurum adı: <b>Ekonomi Bakanlığı</b> Adres: <b>İnönü Bulvarı</b> <b>no:36 Çankaya Ankara Türkiye</b> Tel: +90 3122047500 İnternet sitesi: <a href="http://www.ekonomi.gov.tr/">http://www.ekonomi.gov.tr/</a>
<b>Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı</b>	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görevleri; Kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar doğrultusunda sanayi politika ve stratejilerini, sanayi ürünlerine yönelik idari ve teknik düzenlemeleri hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak, sanayi işletmelerinin sicilini tutmak, sanayi istatistikleri ve analizleri üretmek ve 8 Haziran 2011 tarih ve 27958 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan KHK/635 nolu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen diğer görevleri yerine getirmektir.	Kurum Adı :Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Adres: <b>Mustafa Kemal Mahallesi</b> <b>Dumlupınar Bulvarı (Eskişehir Yolu 7.Km)</b> <b>2151.Cadde No:154 Çankaya</b> <b>/ANKARA 06510 TÜRKİYE</b> Tel:: +90 3122015000 Faks:+90 3122196738 E-Posta: <a href="mailto:webmaster@sanayi.gov.tr">webmaster@sanayi.gov.tr</a> İnternet Sitesi: <a href="http://www.sanayi.gov.tr/">http://www.sanayi.gov.tr/</a>

<b>Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</b>	Çevre ve şehircilik işlerinden sorumlu olan bakanlık. <b>3 Mayıs 1920</b> tarihinde kurulan <i>Bayındırılık Bakanlığı</i> ile <b>13 Ekim 1923</b> tarihinde kurulan <i>İmar ve İskân Bakanlığı</i> 'nın <b>1983</b> yılında birleştirilmesi ile kurulmuştur. <b>29 Haziran 2011</b> tarihinde ismi <i>Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</i> olarak değiştirilmiştir.	<b>Adres:</b> vekâletler Cad. No:1 bakanlıklar / Ankara <b>Tel:</b> : 0 (312) 410 10 00 <b>Internet sitesi:</b> <a href="http://www.csb.gov.tr">http://www.csb.gov.tr</a>
<b>Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü</b>	1883 yılında Menafi Sandıkları Memleket Sandıklarının yerini alır. 1888'de ise Ziraat Bankası Nizamnamesi yürürlüğe girer (28 Ağustos) ve Ziraat Bankası Umum Müdürlüğü faaliyete geçer (17 Eylül). Menafi Sandıklarının Banka şubelerine dönüştürülmesiyle, teşkilatlı tarımsal kredi tarihimize yeni bir dönem açılmış olur. Çiftçilere yönelik Kredi, sigorta vs işlerini yürütmektedir. Tarımın, özellikle de endüstriyel tarımın finansmanını desteklemek.	<b>Adres</b> T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü, Doğan bey Mah. Atatürk Bul. No 8, 06107 Ulus / ANKARA <b>Tel:</b> 0 312 584 20 00 <b>Faks</b> 0 312 584 25 51 <b>Internet Adresi</b> <a href="http://www.ziraatbank.com.tr">Www.ziraatbank.com.tr</a>
<b>Ulusal Süt Konseyi</b>	Ulusal Süt Konseyi tarafından süt hayvancılığı ve süt işleme potansiyelinin geliştirilmesine yönelik olarak politika belirlemeyi ve sektörün geliştirilmesine yönelik tedbirleri alma işlevini yerine getirmeyi amaçlamaktadır.	<b>Adres:</b> Kızılırmak Mahallesi, 1443 cadde green iş merkezi no.22/15 kat.4 çukurambar-çankaya/ankara <b>Tel:</b> :+90(312) 2860855 <b>Faks:</b> +90 (312) 2860863 <b>E-posta:</b> <a href="mailto:bilgi@ulusalsutkonseyi.org.tr">bilgi@ulusalsutkonseyi.org.tr</a> <b>Internet adresi:</b> <a href="http://www.ulusalsutkonseyi.org.tr">www.ulusalsutkonseyi.org.tr</a>
<b>Et ve Süt Kurumu</b>	Devletin genel hayvancılık politikası çerçevesinde, hayvancılık sektöründe düzenleyici ve destekleyici bir rol üstlenmesini temin etmek, piyasa ekonomisi kuralları içerisinde sektörde tam rekabet koşullarının tesisine katkıda bulunarak kamu yararı ile faaliyetlerini sürdürmek.	<b>Et ve süt kurumu genel Müdürlüğü</b> Oğuzlar mahallesi Ceyhun Atif Kansu Caddesi 1370. Sokak no: 10 Balgat/ Ankara Santral (0312) 284 36 70 faks (0312 286 37 02)

		İnternet adresi: <a href="http://www.esk.gov.tr">www.esk.gov.tr</a>
<b>Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)</b>	Ulusal kalkınma plan, program ve stratejilerinde öngörülen ilke ve hedefler çerçevesinde, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakları da kapsayacak şekilde, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmek" amacıyla kurulmuştur.	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Turan Güneş Bulvarı No:68 Çankaya, Ankara Tel: 0 (312) 409 14 00 İnternet adresi: <a href="https://www.tkdk.gov.tr/">https://www.tkdk.gov.tr/</a>
<b>Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği</b>	Birliğin amacı, merkez birliğine üye olan Kırmızı Et Üretici Birliklerinin ürettikleri kırmızı etin ulusal düzeydeki üretim planlamasına ve pazarlamasına ilişkin kurallara uyulmasında üyelerine yardımcı olmak ve üyelerini yönlendirmektir.	Mustafa kemal mahallesi 2140.sokak demirler plaza 18/3 Çankaya/Ankara Tel:0312 219 51 84 Email: <a href="mailto:info@tuketbir.org.tr">info@tuketbir.org.tr</a> İnternet adresi: <a href="http://www.tuketbir.org.tr/">http://www.tuketbir.org.tr/</a>
<b>Türkiye Ziraat Odaları Birliği</b>	Çiftçilerin meslek kuruluşu olan ziraat odaları, mesleki hizmetleri görmek, tarım sektörünün her alanda genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesine ve devletin tarımsal plan ve programlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmak, çiftçilerin müsterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak ve üreticiler arasında işbirliğini sağlamak amacıyla kurulmuştur.	Adres: GMK bulvarı no:25 demirtepe 06440 Ankara Tel::+90 312 231 63 00 mail: <a href="mailto:ziraatodaları@tzob.org.tr">ziraatodaları@tzob.org.tr</a> İnternet adresi: <a href="http://www.tzob.org.tr">www.tzob.org.tr</a>
<b>Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği</b>	Birlikler kanalıyla bir araya gelen yetiştiriciler sürülerini İslah ederek en az masrafla en yüksek verim elde etmeyi amaçlamaktadırlar. Soy kütüğü Programını yürütmek, İslah Programını planlamak ve yürütmek, Döl Kontrolü çalışmaları,, Damızlık Değer Tahmini,, Belgelendirme,, Uluslararası gelişmelerin izlenmesi, Yurt içi ve yurt dışı platformlarda temsil, Girdi temini (Sperma, küpe, süt ölçüm kovası, sigorta vb), Yetiştirme ve besleme konularında danışmanlık,, Yayım ve eğitim hizmetleri yürütmek faaliyetlerini yapmaktadır.	Eskişehir Yolu üzeri Mustafa Kemal Mh. 2120 Cd. No:5 Gözüm İş Merkezi D:1-2 06520 Çankaya-ANKARA Tel:+90 312 219 45 64 – Faks:+90 312 219 45 59 E-Posta: <a href="mailto:dsymb@dsymb.org.tr">dsymb@dsymb.org.tr</a> İnternet adresi: <a href="http://www.dsymb.org.tr/">http://www.dsymb.org.tr/</a>

### **3.5. ULUSAL ÖLÇEKTE SEKTÖRÜ ETKİLEYEN POLİTİKALAR**

- Hayvancılık işletmelerinin kurumsal kapasitesinin düşük ve dağıtık olması; Hayvancılık işletmeleri genelde küçük aile işletmeleri şeklindedir. Ancak son yıllarda büyük ölçekli işletmelerin sayısı da artmaktadır. Bu nedenle hayvancılıkta destekleri işletme yapısı etkilemektedir.
- Süt Sığırcılığı İşletmelerindeki Hayvanların Verim Düşüklüğü
- Hayvansal Üretim ve Arz Güvenliği
- Tarımsal üretim kaynaklarını korumak ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvenliğini sağlamak.
- Hayvan Sağlığı ve Refahı; Hayvan sağlı ve refahı konularının öneminin artmasıyla, insan ve hayvan sağlığını ve çevreyi esas alan hayvansal üretim sistemlerini geliştirici politikalar uygulamaya sokulmuştur

## **4. BÖLGESEL/YEREL ANALİZ**

### **4.1. SEKTÖRÜN BÖLGEDEKİ GELİŞİMİNE GENEL BAKIŞ**

Niğde ili, TR71 bölgesi ve Türkiye geneli ile karşılaştırmalı olarak 2009-2013 yılı arasındaki sığır varlığındaki değişim Tablo 4.1.1'de verilmiştir. Türkiye, TR71 bölgesi ve Niğde ilinde sığır varlığındaki artış sırasıyla %34, 78 ve 131 olarak gerçekleşmiştir. Göründüğü gibi Niğde ilindeki sığır varlığındaki artış Türkiye ortalamasının yaklaşık 4, TR71 bölgesindekinden ise 1.5 kat daha yüksek olmuştur. 2013 yılı Niğde ili sığır varlığı TR71 bölgesinin sığır varlığının %22.4'ü, Türkiye sığır varlığının ise %0.9'nu oluşturmaktadır (TUİK, 2014).

**Tablo 4.1.1. Son beş yıllık dönemde Niğde sığır varlığının TR71 bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi, İndeks 2009=100 (TUİK, 2015)**

	2009	2010	2011	2012	2013	İndeks
<b>Niğde</b>	58.927	66.179	93.314	124.457	136.201	231
<b>TR71</b>	342.624	364.602	415.765	534.282	608.852	178
<b>Türkiye</b>	10.723.95 8	11.369.80 0	12.386.33 7	13.914.91 2	14.415.25 7	134
<b>Niğde/TR71 (%)</b>	17.2	18.2	22.4	23.3	22.4	

<b>Niğde/Türkiye (%)</b>	0.5	0.6	0.8	0.9	0.9
--------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Süt sığırcılığı Merkez ilçe köylerinde ve Bor ilçesinde yoğunlaşmıştır. Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında genotiplerin oranında önemli değişikler görülmektedir. Bu dönemde yerli genotiplerin oranı %6'dan %1'e, melez sığırların oranı ise %26'dan %18'e, kültür irki sığırların oranı ise %68'den %81'e yükselmiştir (Tablo 4.1.2). 2013 verilerine göre Türkiye'nin sığır varlığının yaklaşık %16'sını yerli ırklar, %42'sini melez genotipler ve %41'ni kültür ırkları oluşturmaktadır (TUİK, 2015). Görüldüğü gibi Niğde ilinde kültür irki ve melezlerinin oranı %99'a ulaşmıştır. Bu sonuçlar, Niğde ilinin süt sığırcılığı bakımından gelişliğini göstermektedir. Bu süreçten sonra Niğde ilinde damızlık hayvan ve hayvansal ürün kalitesinin artırılarak ulusal ve uluslararası rekabet gücünü artırıcı önlemlerin alınması gerekmektedir.

Türkiye'de 2013 yılı sığır sayısı açısından ilk 10 sırada yer alan iller ve Niğde ili hayvan sayıları Tablo 4.1.3 'da verilmiştir (TUİK, 2015). Konya ili toplam 716.172 baş sığır sayısı ile Türkiye'de ilk sırada yer almaktır, toplam sığır sayısının %5'ini karşılamaktadır. Niğde ili sığır sayısı bakımından 44. sırada bulunmaktadır. Niğde ili sığır sayısı bakımından gerilerde olmasına rağmen, olumlu bir göstergede, kültür irki sığır oranının ilk on içerisinde yer alan illerden daha yüksek olmasıdır. Tablo 4.1.3'de görüldüğü gibi kültür irki en yüksek olan beş il sırasıyla Niğde (%81), Aydın (%75), Balıkesir (%75), İzmir (%74) ve Konya (%63)'dır. Kültür irki ve melezleri birlikte değerlendirdiğimizde Niğde ilinde sığırların yaklaşık %99'u kültür ve melez ırklarından oluşmaktadır. Bu durum Niğde ilini damızlık hayvan üretimi bakımından öne çıkışmasını sağlayacak bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Niğde ilinde bulunan sığırlarının %69.2'si Siyah Alaca-Holstein melezi, %15.9'u Simental ve melezi, %3.6'sı Brown Swiss ve Melezinden oluşmaktadır (NDSYB, 2014, Tablo 4.1.4). Türkiye genelinde Siyah Alaca-Holstein melezi %74.16, Simental ve Melezi %9.77 ve Brown Swiss ve Melezinin oranı %11.51'den oluşmaktadır. Niğde ilindeki sığır ırkların oranı, Türkiye'de bulunan sığır ırklarının oranına yakın görülmüşine rağmen, Siyah Alaca-Holstein melezi ve simantal ve melezi ağırlıkta görülmektedir. Bu nedenle Niğde ilinde araştırma konusu olan işletmeler sadece siyah alaca kültür irki sığırlar konusunda uzmanlaşarak ülke içi ve ülke dışına

kaliteli damızlık sığır satış stratejisini geliştirerek, pazarda önemli bir oyuncu haline gelmesi gerekmektedir.-

**Tablo 4.1.2. Niğde ili sığır varlığı (TUİK, 2015)**

Genotipler	İlçeler	2009	2010	2011	2012	2013
Yerli İrk	Merkez	1.511	1.944	2.632	604	520
	Altunhisar	190	240	155	91	155
	Bor	82	82	87	85	83
	Çamardı	764	949	688	75	100
	Çiftlik	890	680	650	200	284
	Ulukışla	164	233	265	80	110
	<b>Toplam</b>	<b>3.601</b>	<b>4.128</b>	<b>4.477</b>	<b>1.135</b>	<b>1.252</b>
Melez	<b>Yerli Oranı, %</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
	Merkez	7.497	9.315	13.236	10.650	8.692
	Altunhisar	1.019	1.150	1.773	3.041	2.875
	Bor	1.219	982	937	830	730
	Çamardı	1.699	1.556	1.770	3.962	4.155
	Çiftlik	3.370	3.580	5.480	7.433	7.485
	Ulukışla	271	408	760	904	926
Kültür İrkı	<b>Toplam</b>	<b>15.075</b>	<b>16.991</b>	<b>23.956</b>	<b>26.820</b>	<b>24.863</b>
	<b>Melez oranı, %</b>	<b>26</b>	<b>25</b>	<b>26</b>	<b>22</b>	<b>18</b>
	Merkez	19.060	22.720	35.539	52.725	59.705
	Altunhisar	2.379	3.008	4.401	5.646	5.694
	Bor	13.886	14.436	18.244	24.931	30.797
	Çamardı	447	675	692	1.850	1.720
	Çiftlik	1.695	1.610	1.980	6.222	6.875
	Ulukışla	2.784	3.151	4.025	5.128	5.295
	<b>Toplam</b>	<b>40.251</b>	<b>45.600</b>	<b>64.881</b>	<b>96.502</b>	<b>110.086</b>
	<b>Kültür oranı, %</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>70</b>	<b>78</b>	<b>81</b>
<b>Genel Toplam</b>		<b>58.961</b>	<b>66.748</b>	<b>93.325</b>	<b>124.474</b>	<b>136.209</b>

**Tablo 4.1.3. Türkiye'de 2013 yıl verilerine göre en fazla sığır sahip on il ve sığır genotiplerinin oranı (TUİK, 2015)**

İller	Kültür Sığır		Yerli Sığır		Melez Sığır		Toplam	Türkiye Oranı, %
	Baş	Oranı, %	Baş	Oranı,%	Baş	Oranı,%		
<b>Konya</b>	448.047	63	54.025	8	214.100	30	716.172	5
<b>Erzurum</b>	76.413	11	66.532	10	526.579	79	669.524	4.6
<b>Balıkesir</b>	421.919	75	25.588	5	115.108	20	562.615	3.9
<b>Kars</b>	52.206	10	216.593	42	250.827	48	519.626	3.6
<b>İzmir</b>	363.901	74	21.024	4	107.323	22	492.248	3.4
<b>Sivas</b>	108.383	31	7.015	2	233.234	67	348.632	2.4
<b>Diyarbakır</b>	79.646	24	143.001	43	112.229	34	334.876	2.3
<b>Ardahan</b>	12.845	4	53.045	16	265.569	80	331.459	2.3
<b>Samsun</b>	78.669	24	83.642	25	168.130	51	330.441	2.3
<b>Aydın</b>	245.232	75	38.679	12	42.422	13	326.333	2.3
<b>Niğde</b>	110.086	81	1.252	1	24.863	18	136.201	0.9

**Tablo 4.1.4. Niğde damızlık sığır yetiştiricileri birliğine kayıtlı işletmelerde bulunan sığır ırkları varlığı ve oranı (NDSYB, 2015)**

Sığır İrkı	Hayvan Sayısı	Oranı, %
<b>Siyah Alaca-Holstein ve Melezi</b>	87.804	69.2
<b>Simental ve Melezi</b>	20.198	15.9
<b>Brown Swiss ve Melezi</b>	17.246	13.6
<b>Diğer</b>	1.725	1.3
<b>TOPLAM</b>	<b>126.973</b>	<b>100</b>

Türkiye, TR71 bölgesi ve Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında, inek sütü üretim miktarı sırasıyla % 44, %84 ve % 145 oranında artmıştır (Tablo 4.1.5). Göründüğü gibi ortalama olarak süt verimindeki artış oranı sığır sayısındaki artış oranından yüksek olması genopin

iyileşmesi, yetiştirme, besleme ve sağlık korumadaki önlemlerden kaynaklanmaktadır. Niğde ili 2009-2013 yılları arasında Türkiye'de toplam sığır sütü üretimindeki payını %0.9'dan %1.5' çıkarmıştır. Bu artışta ildeki hayvan sayılarındaki artış ve kültür ırkı hayvanlarının oranındaki artıştan kaynaklanmaktadır.

**Tablo 4.1.5. Niğde ilinde yıllara göre inek sütü üretim (ton) Miktarları (TUİK, 2015)**

	2009	2010	2011	2012	2013	İndeks, 2009=100
<b>Niğde</b>	98.763	112.151	160.487	221.082	242.085	245
<b>TR71</b>	412.437	444.046	542.114	729.877	756.856	184
<b>Türkiye</b>	11.583.31 3	12.418.54 4	13.802.42 8	15.977.83 7	16.655.00 9	144
<b>Niğde/TR71 (%)</b>	23.9	25.3	29.6	30.3	32.0	
<b>Niğde/Türkiye (%)</b>	0.9	0.9	1.2	1.4	1.5	

## 4.2. BÖLGENİN REKABET AVANTAJLARI

Bölge vizyonu yaşamaya değer bir bölgeyi öngörmektedir. Bir başka deyişle “yaşamaya değer bir bölge” ile kast edilen; bölge dışına verilen göçü makul düzeylere indirmiş hatta dışarıdan göç alan ve insanların yaşamayı “seçikleri” bir bölgedir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde yer alan ekonomik ve sosyal bütünlüğünün güçlendirilmesi genel amacına ulaşmaya katkı verecek şekilde bölge içi dengeli ekonomik dağılım ve iç göçü yönetebilir düzeyde mekânsal dönüşümü sağlamış, TR71 Düzey 2 Bölgesi’ni komşu metropoller ve büyümeye odaklarıyla bütünleşmiş bir bölge haline getirmek bölgemizin gelişme senaryosunu oluşturmaktadır. Bu senaryoya göre dört gelişme ekseni belirlenmiş olup bunlar; sürdürülebilir ekonomik büyümeye, korunan ve yaşatılan doğal ve kültürel miras, artan yaşam kalitesi ve nitelikli hizmet sunma kapasitesidir. TR71 Düzey 2 Bölgesi Hayvancılık sektör geliştirme çalışmaları yukarıda bahsedilen gelişme eksenlerinden “sürdürülebilir ekonomik büyümeye” gelişme ekseninde ele alınan bir çalışmадır. Bu kapsamda bu gelişme ekseni içinde yer alan önceliklerden katma

değerin artırılması, üretimin çeşitlendirilmesi, ihtisaslaşma ve kümelenmenin geliştirilmesi, yenilikçi üretimin yaygınlaştırılması ve markalaşmanın artırılması öncelikleri doğrudan bu çalışmanın kapsamına girmektedir. Bununla birlikte girişimciliğin geliştirilmesi, üretim altyapısının güçlendirilmesi ve bölgeye yatırımcı çekilmesi önceliklerine dolaylı olarak destek vermektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı hazırlanırken kır ve kent arasındaki gelişmişlik farkının fazla oluşu ve ekonomide yer alan sektörlerin farklı göstermesi nedeniyle aynı il sınırları içinde yer alan, birbiriyle sosyo-ekonomik benzerlik gösteren ve komşuluk ilişkisi içinde olan ilçeler alt bölgeler altında toplanmıştır. Gerçekleştirilen alt bölgeleme çalışması sayesinde alt bölgelerin ihtiyaçları ve potansiyelleri doğrultusunda daha gerçekçi ve uygulanabilir stratejiler belirlenmiştir. Bölge Planı hazırlık sürecinde gerçekleştirilen alt bölge çalışması sonucunda elde edilen veriler ışığında oluşturulan Alt Bölgeler ve alt bölgедe yer alan ilçeler Tablo 4.2.1'de yer almaktadır.

**Tablo 4.2.1. Bölgesinde alt bölgeler ve alt bölgelerde yer alan ilçeler**

İL	Alt Bölge Kodu	Alt Bölgede Yer Alan İlçeler	Alt Bölge Haritası
Aksaray	A1	Aksaray Merkez	
Aksaray	A2	Eskil	
Aksaray	A3	Ağaçören, Ortaköy, Sarıyahşi	
Aksaray	A4	Gülağaç, Güzelyurt	
Kırıkkale	K1	Kırıkkale Merkez, Balışeyh, Yahşihan	
Kırıkkale	K2	Bahaklı, Delice, Sulakyurt,	
Kırıkkale	K3	Çelebi, Karakeçili, Keskin	
Kırşehir	KR1	Kırşehir Merkez, Kaman, Mucur	
Kırşehir	KR2	Akçakent, Akpınar, Boztepe, Çiçekdağı	
Nevşehir	NE1	Nevşehir Merkez, Acıgöl	
Nevşehir	NE2	Gülşehir, Hacıbektaş	
Nevşehir	NE3	Avanos, Derinkuyu, Kozaklı, Ürgüp,	
Niğde	N1	Niğde Merkez, Bor	

Niğde	N2	Çiftlik, Altunhisar	
Niğde	N3	Çamardı, Ulukışla	

TR71 Düzey 2 Bölgesi hayvancılık faaliyetleri açısından oldukça büyük bir öneme sahiptir. Bu faaliyetlerin önumüzdeki on yıllık süre içinde artan nüfus ve ihtiyaç duyulan güvenilir hayvansal gıda talepleri nedeniyle önemini muhafaza edeceği ve daha da gelişeceği öngörülmektedir. Temel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin ülkemizin gelecek on yılda ihtiyaç duyacağı güvenilir hayvansal gıda (kırmızı et ve süt) taleplerini karşılamak için bir "görev üstlenmesi" ve Orta Anadolu'da bu konuda bir üs konumuna gelmesi amaçlanmaktadır. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Aksaray merkezli A1 Alt Bölgesi Büyükbaba Hayvancılık üretiminin merkezi olarak planlanmaktadır. Aksaray merkezli A1 Alt Bölgesinde Büyükbaba Hayvancılık üretimi avantajlı bir konuma sahiptir. Bu sebeple TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014 – 2023 Bölge Planı kapsamında A1 Alt Bölgesinin TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin Büyükbaba Hayvancılık üretimi sektöründe ihtisaslaşarak ana merkez haline gelmesi ve katma değerin artırılması hedeflenmektedir. A1 Alt Bölgesinin bu hedefe ulaşılabilmesi için sulama sistemlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi, yem bitkisi üretiminin yaygınlaştırılması, mera ıslahı, hayvan barınakları ve koruyucu sağlık önlemlerinin alınması ile hayvan refahı iyileştirme, süt işleme entegre tesislerinin kurulması ve hayvancılığa dayalı sanayinin geliştirilmesi Alt Bölge için geliştirilecek alanlar olarak belirlenmiştir. Diğer Büyükbaba Hayvancılık merkezleri konumunda ise Niğde merkezin içinde bulunduğu N1 alt bölgesi, A2, Nevşehir merkezli NE1, NE2 ve A3 Alt Bölgeleri belirlenmiştir. Bu alt Bölgelerin Büyükbaba Hayvancılık ana merkezi konumundaki A1 Alt Bölgesindeki olumlu gelişmelerden etkilenmesi öngörülmüştür. Nevşehir'in kuzey batısında bulunan NE2 Alt Bölgesi süt ürünleri merkezi olan A1 bölgesinin yem bitkileri ihtiyacını karşılamaktadır. Ayrıca bu Alt Bölgede sulama sistemlerini iyileştirilmesi ve yem bitkisi üretiminin gelişiminin desteklenmesi ile hayvancılıkta en önemli girdi olan yem ihtiyacının tüm bölgeye hitap edecek şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Büyükbaba Hayvancılık sektörüne ilişkin mekânsal gelişimi Şekil 4.2.1 ve 4.2.2'de görülmektedir.

#### **Şekil 4.2.1. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Büyükbaba Hayvancılık sektörüne ilişkin mekânsal gelişimi**

## GÖSTERİM

### Merkez İşlevleri

	Süt ve Süt Ürünleri Üretim Ana Merkezi
	Et ve Et Ürünleri Üretim Merkezi
	Süt ve Süt Ürünleri Üretim Merkezi
	Et ve Et Ürünleri Üretim Merkezi
	Süt ve Yem Bitkileri Üretim Merkezi
	Et Ürünleri ve Yem Bitkileri Üretim Merkezi
	Yem Bitkileri Üretim Merkezi

### Geliştirilecek Alanlar

**S.i** Süt İşleme Tesisi

	Biyogaz Üretimi
	Mera İslahi
	Et Üretim Entegre Tesis
	Yem Bitkisi Üretimi Gelişimi
	Hayvan Refahı İyileştirme
	Mesleki Eğitimin Yaygınlaştırılması
	Sulama Sistemlerinin İyileştirilmesi
	Hayvancılığa Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi

### Alt Bölgeler ve Stratejileri

	Alt Bölge TR71 Bölgesi'nin süt ve süt ürünleri sektöründe ihtisaslaşarak ana merkez işlevi görecektir
	Alt Bölge TR71 Bölgesi'nin ikincil süt üretim merkezi konumundadır, süt üretimi sanayi ile desteklenecektir.
	TR71 Bölgesi Süt üretiminde ikincil merkez konumunda olan alt bölgelerde süt ürünlerine yönelik sanayi ve yem üretimi geliştirilecektir
	TR71 Bölgesi Süt üretiminde üçüncü merkez konumunda olan alt bölgelerde süt üretimi artırma yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir
	Alt Bölge TR71 Bölgesi'nin et ve etürnleri sektöründe ihtisaslaşarak ana merkez işlevi görecektir
	Alt Bölge TR71 Bölgesi'nin ikincil et üretim merkezi konumundadır, süt üretimi sanayi ile desteklenecektir.
	TR71 Bölgesi Süt üretiminde dördüncü merkez konumunda olan alt bölgelerde yem üretimi başta olmak üzere süt ürünlerine yönelik sanayi geliştirilecektir
	TR71 Bölgesi Süt üretiminde dördüncü merkez konumunda olan alt bölgelerde yem üretimi başta olmak üzere hayvancılık geliştirilecektir

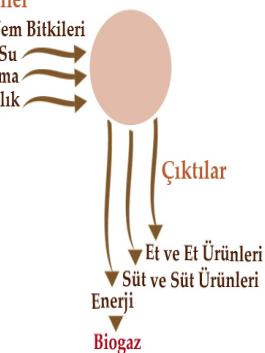
### Koridorlar

	Süt ve Süt Ürünleri Üretimi
	Et ve Et Ürünleri Üretimi
	Yem Bitkileri Üretimi

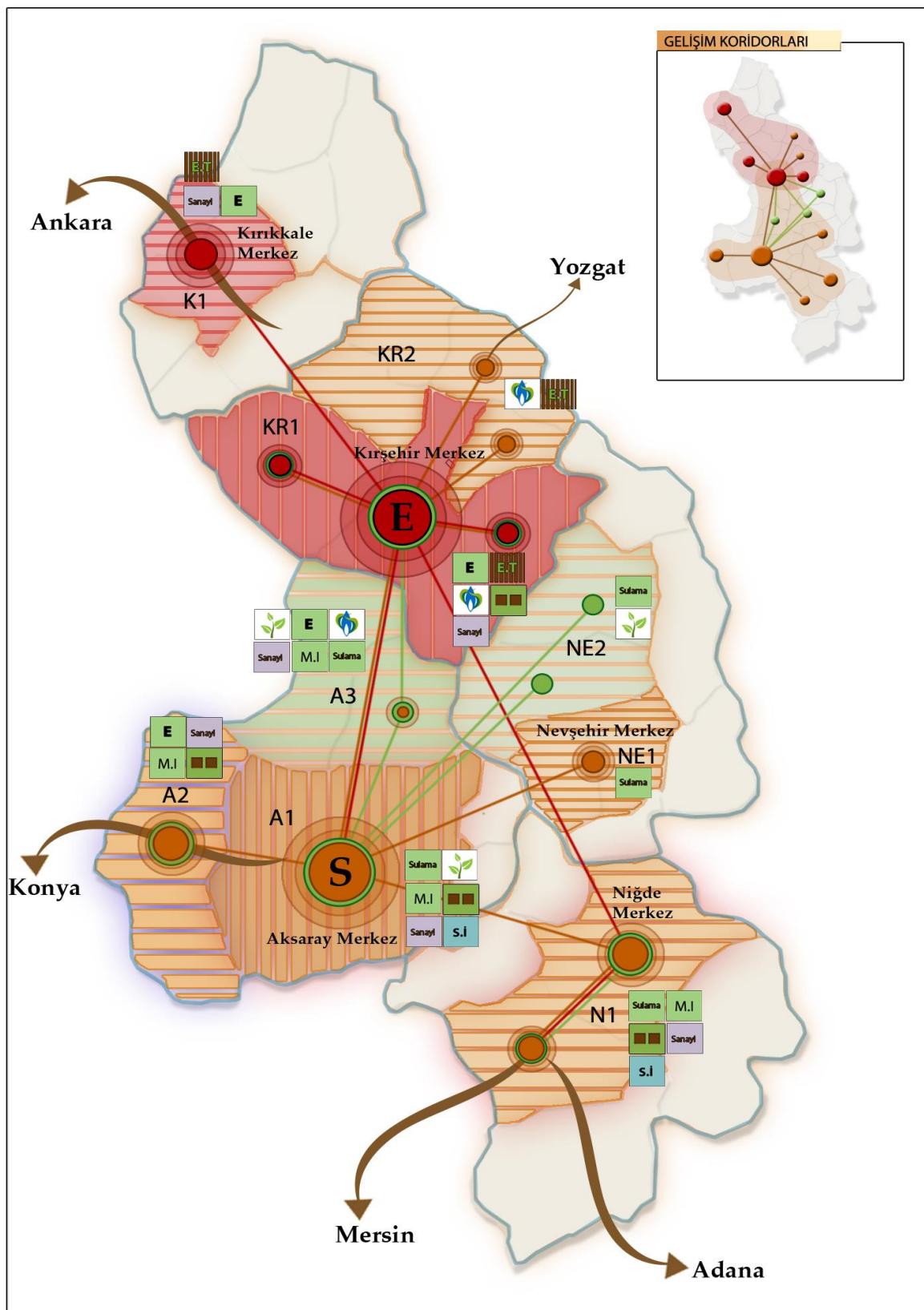
### Hayvancılık Sektorü

#### Girdiler

Yem Bitkileri  
Su  
Barınma  
Sağlık



**Şekil 4.2.2. TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde Büyükbaş Hayvancılık sektörüne ilişkin mekânsal gelişimi şeması**



Niğde ili, Türkiye'nin güneyini, iç, Kuzey ve Batı Anadolu'ya bağlayan önemli karayolu ve demiryolu üzerinde bulunmaktadır. İlin Adana, Konya, Kayseri bağlantısının bulunması yük taşımacılığında bir avantaj sağlamaktadır. İlin Mersin limanına uzaklığı yaklaşık 200 km olması bir avantaj olarak görülmektedir. Havaalanı olarak ta Nevşehir, Kayseri ve Adana havalimanının bulunması ile ulaşılabilirliği sağlamaktadır.

İlde bulunan büyükbaş hayvancılık işletmelerinin sahip olduğu genotiplerin kültür ırkı ve melezlerinden oluşması nedeniyle üretilen damızlık hayvanların kalite ve verimlerinin yüksek olması, Türkiye'de bulunan diğer işletmelerden ihracat bakımından daha avantajlı hale getirmektedir.

İlimizde bulunan Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Hayvansal Üretim ve Teknolojileri Bölümünde bulunan bilim insanların sektör temsilcileriyle olan iletişimi ve işbirliği, Büyükbaş hayvancılık firmalarının Niğde Damızlık Hayvan Yetiştiricileri Birliği çatısında örgütlenmiş olmaları ve aralarındaki işbirliğinin bulunması, hayvansal üretimle ilgili faaliyet gösteren örgütlerin işbirliği yapma becerilerinin varlığı, tarım platformu çatısı altında bütün paydaşların buluşması ilin damızlık büyükbaş hayvan ihracatı konusunda avantajlarını oluşturmaktadır.

#### **4.3. SEKTÖRÜN BÖLGEDEKİ İHRACAT VE İTHALAT YAPISI**

Türkiye ve bölgenin ihracat potansiyeline bakılacak olunursa, Türkiye'de öne çıkan sektörler imalat, Tarım ve Ormancılık ve Madencilik ve Taşocağı sektörüdür. Niğde ilinde imalat sanayiden sonra Tarım ve Ormancılık, Madencilik ve Taşocağı öne çıkmaktadır. Niğde'de sektör el olarak ihracatta tarım ve orman sektörü ve maden ve taşocağı sektörünün Türkiye ihracatından oransal olarak daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 4.3.1). Bu nedenle Niğde İlinde ihracata yönelik yatırım desteklerinde Tarım ve Hayvancılığın öncelikli olması gerekmektedir. Toplam Tarım ve ormancılık sektörü ithalatına bakılacak olursa Niğde ili Türkiye ortalamasının çok üzerinde oransal olarak ithalat yapmaktadır (Tablo 4.3.2).

**Tablo 4.3.1. Türkiye ve Niğde ili sektörel ihracat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TÜİK, 2015)**

Yıl	Toplam	Tarım ve Ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve taş ocakçılığı	İmalat	Elektrik, gaz ve su	Toptan ve perakende ticaret	Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	Toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri	
Türkiye	2009	102142613	4347483	188990	1682915	95449246	139740	330550	1248	2440
	2010	113883219	4934710	156014	2687124	105466686	181375	451656	2037	3617
	2011	134906869	5166596	186017	2805449	125962537	148789	631901	583	4997
	2012	152461737	5188858	190340	3160765	143193911	190211	534800	544	2307
	2013	151802637	5653323	258177	3879449	141353199	28970	605984	3422	15113
Niğde	2009	36321	3278		1721	30992		330		
	2010	46436	2501		4161	39500		271		
	2011	58925	2926		5508	50491				
	2012	62647	4148		10591	47886		22		
	2013	69695	7491		8129	54075				
<b>Sektör payı, %</b>										
Türkiye	2009	4.26	0.19	1.65	93.45	0.14	0.32	0.00	0.00	
	2010	4.33	0.14	2.36	92.61	0.16	0.40	0.00	0.00	
	2011	3.83	0.14	2.08	93.37	0.11	0.47	0.00	0.00	
	2012	3.40	0.12	2.07	93.92	0.12	0.35	0.00	0.00	
	2013	3.72	0.17	2.56	93.12	0.02	0.40	0.00	0.01	
Niğde	2009	9.03	0.00	4.74	85.33	0.00	0.91	0.00	0.00	

2010	5.39	0.00	8.96	85.06	0.00	0.58	0.00	0.00
2011	4.97	0.00	9.35	85.69	0.00	0.00	0.00	0.00
2012	6.62	0.00	16.91	76.44	0.00	0.04	0.00	0.00
2013	10.75	0.00	11.66	77.59	0.00	0.00	0.00	0.00

Tablo 4.3.2. Türkiye ve Niğde İli sektörel ithalat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TUİK, 2015)

Yıl	Toplam	Tarım ve Ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve taş ocakçılığı	İmalat	Elektrik, gaz ve su	Toptan ve perakende ticaret	Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	Toplumsal ve kişisel hizmet
2009	140928421	4593839	31217	20624650	111030525	17256	4608026	1345	21564
2010	185544332	6456707	33322	25932549	145366975	20471	7703896	2284	28128
<b>Türkiye</b>	<b>2011</b>	<b>240841676</b>	<b>8895184</b>	<b>48717</b>	<b>37331370</b>	<b>183930287</b>	<b>86576</b>	<b>10496278</b>	<b>4462</b>
	2012	236545141	7446641	56206	42246825	176235027	255377	10258094	1143
	2013	251661250	7718045	58015	38205124	196822807	334204	8468456	1143
<b>Niğde</b>	2009	15445	4524		10540		381		
	2010	43027	20891		19592		2544		
	2011	30027	5060		19982		4984		
	2012	20746	1000	11	19060		676		
	2013	45099	7616		36086		626		

Sektör payı, %									
<b>Türkiye</b>	2009	3.26	0.02	14.63	78.79	0.01	3.27	0.00	0.02
	2010	3.48	0.02	13.98	78.35	0.01	4.15	0.00	0.02
	2011	3.69	0.02	15.50	76.37	0.04	4.36	0.00	0.02
	2012	3.15	0.02	17.86	74.50	0.11	4.34	0.00	0.02
	2013	3.07	0.02	15.18	78.21	0.13	3.37	0.00	0.02
<b>Niğde</b>	2009	29.29	0.00	0.00	68.24	0.00	2.47	0.00	0.00
	2010	48.55	0.00	0.00	45.53	0.00	5.91	0.00	0.00
	2011	16.85	0.00	0.00	66.55	0.00	16.60	0.00	0.00
	2012	4.82	0.00	0.05	91.87	0.00	3.26	0.00	0.00
	2013	16.89	0.00	0.00	80.02	0.00	1.39	0.00	0.00

#### 4.4. BÖLGEDE SEKTÖRDEKİ KİLİT OYUNCULAR

Niğde ilinde ihracat yapan işletmeler genel olarak gıda ve maden sektöründedir. Niğde ilinin 2013 yılında toplam ihracatı 87.729.280,01 Dolar'dır (NiTSO, 2014). İlin toplam ihracatının % 33'ünü gıda sektöründe faaliyet gösteren Göknur Gıda Göknur Gıda Mad. İth. İhrc. Tic. ve San. A.Ş. tek başına gerçekleştirmiştir. Gıda sektöründe faaliyet gösteren Drops ve Kızıklı Gıdada toplam ihracatın %7'sini karşılamaktadır. Niğde ili toplam ihracatının yaklaşık %40'ını gıda sektörü karşılamaktadır. İmalat sektöründe faaliyet gösteren Ditaş Doğan Yedek Parça İmalat ve Teknik A.Ş. Niğde ihracatının yaklaşık %15'ini, maden sektöründe faaliyet gösteren şirketler ise ihracatın %30'unu gerçekleştirmektedir. Madencilik sektöründe önemli ihracatçı firma olan Mikrokal Kalsit San. ve Tic. Ltd. Şti. nin bulunduğu NiĞTAŞ grup Niğde ilinin en büyük süt sigircılığı işletmelerinden birine sahiptir. Aynı şekilde bu proje kapsamında bulunan bir işletmedir. Niğde ilinde büyükbaş hayvancılıkta damızlık hayvan ihracatı bulunmamaktadır. Ancak işletmelerden birisinin “Hastalıklardan arı” belgesi bulunması ve diğer işletmelerin bu konudaki farkındalığı gelecekte ihracat potansiyelini taşımaktadır.

**Tablo 4.4.1. Niğde ili 2015 yılı toplam ihracatı ve önemli 10 ihracatçı firma (NiTSO, 2015)**

Sıra no	Firma adı	Ihracat (\$)	Oranı, %
1	Göknur Gıda Mad. İth. İhrc. Tic. ve San. A.Ş.	26.885.317,39	33
2	Ditaş Doğan Yedek Parça İmalat ve Teknik A.Ş.	12.064.915,00	15
3	Mikrokal Kalsit San. ve Tic. Ltd. Şti.	11.421.402,00	14
4	Mikron-S Mikronize Mineral Endüstri Tic. ve A.Ş.	8.031.558,05	10
5	Birko Birleşik Koyunlular Mensucat Tic. ve San A.Ş.	6.265.936,68	8
6	ZNO Kimya Metal Nakliye San. ve Tic. Ltd. Şti.	4.704.332,00	6
7	Nidaş Maden. Taşıma. Mak. İth. İhr. Kimya San. Tic. A.Ş.	4.632.986,00	6
8	Drops Gıda ve San. A.Ş.	3.712.234,97	5
9	Kızıklı Gıda San. Ve Tic. A.Ş.	1.833.106,00	2
10	Keçeci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	1.243.577,00	2
TOPLAM		80.795.365,09	

#### 4.5. BÖLGEDE SEKTÖRÜ DESTEKLEYEN KURUM VE KURULUŞLAR

Niğde ilinde tarım ve hayvancılık ile ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşları, üretim birlikleri ve Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi arasında güçlü işbirliği bulunmaktadır. Bölgedeki sektör temsilcilerinin oluşturdukları “[Tarım Platformu](#)” 2015 yılında

kurulmuştur. Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi koordinasyonuyla, Niğde ilinde Ziraat odası, Niğde İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Niğde İli Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği, Niğde İli Arı Yetiştiricileri Birliği, Niğde İli Süt Üreticileri Birliği, İlde bulunan meslek odalarından Ziraat Mühendisleri Odası, Veteriner Hekimler Odası, Gıda, Tarım Ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Kalkınma Ajanslarından AHİKA ve KOP Bölge İdaresi Başkanlığı işbirliğiyle Niğde ilinde bölgesel ve ulusal düzeyde tarımsal üretim ile ilgili aşağıdaki programlar gerçekleştirılmıştır. Bu işbirliği sayesinde bölgenin hayvansal ve bitkisel üretim sorunlarına birlikte çözüm yolları üretme çalışmaları hızlanmış ve bölgesel ölçekte proje üretme çabaları hızlanmıştır.

- a. Haydi, Türkiye Başarılı Çocuklar için günde bir yumurta Paneli, 09 Ekim 2012, Niğde
- b. Koyunculuk sürü yönetimi, besleme ve sağlığı paneli, 12 Aralık 2012, Niğde
- c. Dünya Arı Günü, 29 Mayıs 2013, Niğde,
- d. Niğde 1. Gıda Tarım ve Hayvancılık Çalıştayı, 20 Haziran 2013, Niğde,
- e. İç Anadolu Bölgesi 1. Tarım ve Gıda Kongresi, 2-4 Ekim 2013, Niğde.
- f. Halk Elinde Küçükbaş Hayvan İslahı Proje Etkinliği, 09 Nisan 2014, Niğde
- g. Süt Sığircılığında Doğru Besleme, 19 Haziran 2014, Niğde
- h. Niğde İçin Benim de Bir Projem Var Proje Pazarı, 18-19 Ekim 2014, Niğde

## 5. 150 BAŞ KAPASİTELİ SERBET DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI ÖRNEK ÇALIŞMASI

### 5.1. GENEL YATIRIMIN MALİYETİ

- Üretim Metodu Seçimi:

Yarı açık sistemde süt sağırcılığı yapacağımız işletmemizde 150 baş due alınması ile üretmeye başlanacaktır. Alınacak düvelerin 6 aylık gebe olması nedeni ile ortalama 3-4 aylık dönemde işletmemizde süt üretimi yapılamayacaktır.

İşletmemizde ilk yıl için sürü projeksiyonumuz ise;

1 NCİ YIL	150 baş	
<u>BAŞLANGIÇ GEBE DÜVE SAYISI</u>		
	Kabul	SAYI/baş
	ORANI	
BUZAGİLAYAN,	96%	144
LAKTASYONDA OLAN		
DOĞAN CANLI BUZAG	92%	132
<u>6 AY-BUZAGAMA (DİSİ)</u>	98%	65
<u>SAĞ KALAN</u>		
<u>6 AY-12 AYLIK ERKEK, SATIACAK YILSONU SAĞ KALAN İNEK</u>	98%	65
TOHUMANAN İNEK	85%	128
<u>YILSONUNDA SAĞ KALAN DÜVE</u>	90%	115
GEBE KALAN DÜVE	95%	62
GEBE KALAN İNEK	98%	0
<u>GEBE KALAN İNEK</u>	94%	108

Projemizde toplamda 3800.000 TL'lik bir yatırım ön görülmekte olup hibeye esas tutarımız ise 1.943.580,22 TL' dir. Bu değerin 1.455.530,22 TL'lik kısmı inşaat 488.050TL'lik kısmı ise Makine ve Ekipman alımına harcanacaktır.

İşletmemizde uygulamayı planladığımız sürü projeksiyonu ise;

YIL	YILLAR									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BUZAĞILAYAN, LAKTASYONDA OLAN	144	104	146	158	188	216	251	247	250	250
DOĞAN CANLI BUZAĞ	132	95	134	146	173	199	231	228	230	230
6 AY-BUZAĞAMA (DİŞİ) SAĞ KALAN	65	47	66	71	85	97	113	111	113	113
6 AY-12 AYLIK ERKEK, SATIACAK	65	47	66	71	85	97	113	111	113	113
YIL SONU SAĞ KALAN İNEK	128	108	143	159	187	216	197	183	185	184
TOHUMANAN İNEK	115	98	129	143	168	194	178	165	166	165
YIL SONUNDA SAĞ KALAN DÜVE	62	44	63	68	80	92	107	106	107	107
GEBE KALAN DÜVE	0	60	43	61	66	79	91	105	104	105
GEBE KALAN İNEK	108	92	121	134	158	182	167	155	156	155
GEBE DÜVE SATIŞI	0	0	0	0	0	53	61	61	62	62

İşletmemiz 5. Yılda tam kapasiteye erişeceğ olup yıllık **1.221.750 Litrelilik** üretime ulaşacaktır

İlk yıl için Aylık Süt ve hayvan üretim değerimiz;

	<b>Aylar (birim)</b>											
	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>	<b>7</b>	<b>8</b>	<b>9</b>	<b>10</b>	<b>11</b>	<b>12</b>
<b>Süt</b>	9347 9,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16	93479,16
<b>Erkek Dana</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	65
<b>Inek</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23
<b>Düve</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3

- Beş yıllık üretim ve satış değerlerimiz ise;

		I.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl
Birim(Ton,Kg,Lt,vb.)						
Süt						
Üretim Miktarı	lt	1.221.750,00	1.192.125,00	1.471.049,00	1.670.789,00	1.949.993,00
Satış Miktarı	lt	1.221.750,00	1.192.125,00	1.471.049,00	1.670.789,00	1.949.993,00
Birim Satış Fiyatı	tl	1,40	1,50	1,70	2,00	2,20
İnek						
Üretim Miktarı	adet	23,00	19,00	25,00	28,00	33,00
Satış Miktarı	adet	23,00	19,00	25,00	28,00	33,00
Birim Satış Fiyatı		8.000,00	9.000,00	10.000,00	11.000,00	12.000,00
Erkek Dana						
Üretim Miktarı	adet	65,00	47,00	66,00	71,00	85,00
Satış Miktarı	adet	65,00	47,00	66,00	71,00	85,00
Birim Satış Fiyatı		4.000,00	4.500,00	5.000,00	6.000,00	6.500,00
Düve						
Üretim Miktarı	adet	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00
Satış Miktarı	adet	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00
Birim Satış Fiyatı		7.000,00	7.500,00	8.000,00	8.500,00	9.000,00

#### Makine -Ekipman Gereksinim Tablosu

No	ALINACAK MALIN ADI	ADET	MODEL	MALİYET	AÇIKLAMA

1	SÜT SAĞIM SİSTEMİ 2X12	1	2018	124.800,00	<p>Tip: Balıkçılığı 2X12 Sağım Başlık Sayısı: 24          Sağım Durak Malzeme: Galvaniz Boru 3,3 mm X 48 mm 24 Adet          Vakum Pompa Kapasite: 2x1250 lt/Dakika (Yağlı Paletli)          Serwo Regülatör: 3500 lt 1 Adet          Süt Aktarma Pompa Kapasitesi: 15000 lt/saat          Süt Pençe Kapasitesi: 600 cc          Vakum Tank Kapasitesi: 150 lt          Yıkama Tank Kapasitesi: 300 lt          Süt Boru Hattı Malzeme: 304 Paslanmaz 51 mm          Vakum Boru Hattı Malzeme: Pvc 63 mm          Yıkama Boru Hattı Malzemesi: 304 Paslanmaz 51 mm          Süt Ön Toplayıcı Kapasitesi: 90 lt Cam Fanus : 10 lt          Pulsatör Tipi: Elektronik Digital Ekranlı          Süt Ölçüm: Digital,Denge Çubuklu,Sensörlü 24 Adet          Sürü Yönetim Sistemi Entegrasyonu: var          Otomatik Yıkama sistemi: Var          Otomatik Başlık Çıkarıcı : 24 Adet Piston          Yıkama Sistem Tipi: Tam Otomatik (Su ısıtıcı)          Otomatik Masaj ve Otomatik Pençe: Var Dozajlama Pompası: Var (asit+alkali)          Pulsatör ve Yıkama Ayak Tablası :304 Paslanmaz 24 Takım          Süt Hattı : Alttaan Süt Hath</p>
2	JENARATÖR	1	2018	31.000,00	Standby Güç:50 kWa Soğutma Sistemi Su Soğutmalı Kabin:Var Silindir Sayısı 4 Silindirli Tipi;Sırah Tip Dizel Silindir Hacmi:4.95 lt Motor Devri:1500 d/d Yakıt tankı Kapasitesi:154 Litre
3	CANLI HAYVAN KANTARI	1	2018	3.500,00	Tipi : Baskül Zemin Yüksekliği 10 cm Yük Hücresi : 4 Adet Platform Üstü Kafes Yüksekliği: 108 cm Gösterge: Seyyar taşınabilir Platform Ebadı: 110x200 cm Kapasite : 1500 Kg
4	YEM KARMA VE DAĞITMA MAKİNESİ 12 m3	1	2018	53.000,00	Tipi: Yatay Helezonlu Kapasite: 12 m3 Helezon sayısı: 2 adet Bıçak sayısı: 128 adet Gerekli traktör gücü: 95 Hp Aktarma sistemi: Şanzıman Yükleme kepçesi: Var Boşaltma Yönü: Sağ(opsiyonel) Kantar: Var Konveyör: Var Dingil sayısı: 1 adet Hidrolik besleme sistemi: Var Frezeli yükleme: Yok Pto devri: 540dev/dak
5	HAYVAN SULUĞU 80 lt	10	2018	12.000,00	Malzeme: %100 Polietilen Plastik Tip: Donmaz Suluk Boyut: 100 cm x 60 cm x 45 cm Kapasite: 80 lt Bölme Sayısı: 2 adet Otomatik: Var Isıtıcı: Yok

6	SÜT SOĞUTMA VE DEPOLAMA TANKI 5000 lt	1	2018	61.050,00	<p>Tip: Yatay Kapasite: 5000 lt Soğutma sınıfı: 2BII Otomatik Yıkama Sistemi: Var Kantar: Var Malzeme: 304 Paslanmaz Krom Yalıtım Malzemesi: Polüretan Köpük Kompresör Gücü: 2X7 Hp Cidar Sayısı: Çift Cidar</p>
7	YEMLİK KİLİT SETİ	150	2018	33.000,00	<p>Malzeme: Daldırma Galvaniz Boyut: 100 x 75 cm Boru çapları: 48 mm, 42 mm Bireysel kilitleme: yok (opsiyonel) Orta Borular:42x2 mm Üst Borular:60x3 mm Mesafe Araları:Kafa Girişlerinde Mevcut Alt Üst Boru Arası:88 cm Kilitleme Mekanizması:Var</p>
8	YATAK DURAK DEMİR SETİ	150	2018	34.500,00	<p>Malzeme: Galvaniz Boyut: 210cm x 110cm Boru çapları: 38mm x 51mm Kalınlık:3 mm Omuz Boruları:42x2 mm Durak Demir Borusu:60x3 mm Göğüs Tahtası:42'lik Galvaniz Boru Ayarlanabilir: Var</p>
9	HAYVAN YATAĞI	150	2018	34.500,00	<p>Malzeme: Kauçuk Boyut: 100cm x190cm x20mm Katman Sayısı: Tek</p>
10	HAYVAN FIRÇASI	8	2018	17.600,00	<p>Tip: Kaşima Firçası Firça Adedi: 1 adet Firça Çapı: 40 cm Motor Gücü: 0,18 kW Sensör: Akıllı Kart Frekans:50hz</p>
11	SERİNLETME FANI	4	2018	7.600,00	<p>Tip: Panjurlu+kayışlı Tip Ölçüler: 140 cm X 140 cm X 45 cm Gerekli Güc : 380 volt Motor Gücü : 1,1 kw Kayış Ölçüsü: 17x2200 Pervane Çapı: 125 cm Pervane Tipi: Paslanmaz Krom</p>
12	GÜBRE KARIŞTIRICISI	1	2018	17.000,00	<p>Karıştırıcı Tip: Dalgıç Tip Malzeme : çelik döküm gövde Motor Gücü: 11 kw Kanat Sayısı: 2 Kanat Kanat Çapı: 575 mm Redüktör: 400 d/d planet Platform: 6 mt Asansörlü Sehpası: Elektrik vinçli hareketli</p>
13	GÜBRE POMPASI	1	2018	8.500,00	<p>Pompa Tipi : Dalgıç Tip Motor Gücü: 5,5 kw Dahili Karıştırıcı : Yok Malzeme : Döküm Kapasite : 80 ton/saat Sehpası : Elektrikli vinç hareketli sistem</p>

14	OTOMATİK GÜBRE SIYIRICI	2	2018	50.000,00	Tip: Zincirli Boyut: 100 m Yol Sayısı: 2 adet Tahrik Ünite Sayısı: 1 adet Motor Güçleri: 1.1 kw - 380 V Malzeme: Saç Zincir/Halat Kalınlığı: 13 mm Kalibre Zincir
----	-------------------------------	---	------	-----------	---

### Gerekli İş Gücü Tablosu

İş Grupları	Gerekli İşgücü	İşgücü Nitelikleri
Ahirci	2	Konusunda Deneyimli
Sağımcı	3	Konusunda Deneyimli
Yem Dağıtıcısı	2	Konusunda Deneyimli
Buzağı Bakıcısı	2	Konusunda Deneyimli
Veteriner Teknisyeni	1	Konusunda Deneyimli

### Yatırımin Kurulması İçin Alınması Gereken İzinler

### Ruhsatlar

İzin/Ruhsat	İlgili Kurum	Yaklaşık Süre
Yapı Ruhsatı	Niğde BELEDİYESİ	1 ay
Yapi Kullanım Izni	Niğde BELEDİYESİ	3ay
İşletme Tescil Belgesi	GIDA TARIM HAYVANCILIK İL MÜDÜRLÜĞÜ	10 gün
İşyeri Açma Ruhsatı	Niğde BELEDİYESİ	7 gün

### Tahmini Üretim Planı Tablosu

	Yıllar (birim)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Süt	1221750	1192125	1471049	1670789	1949993	2253082	2125495	1965678	1953438	1945321
Erkek Dana	65	47	66	71	85	97	113	111	113	113
Inek	23	19	25	28	33	38	97	105	104	105
Düve	3	2	3	4	4	58	67	66	67	67

Yıllar	1. Yıl	2. Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5. Yıl	6. Yıl	7.Yıl	8. Yıl	9. Yıl	10. Yıl
<b>A- Satış Miktarı</b>										
<b>Süt (lt)</b>	<b>1.221.750,00</b>	<b>1.192.125,00</b>	<b>1.471.049,00</b>	<b>1.670.789,00</b>	<b>1.949.993,00</b>	<b>2.253.082,00</b>	<b>2.125.495,00</b>	<b>1.968.678,00</b>	<b>1.953.438,00</b>	<b>1.945.321,00</b>
<b>Erkek Dana (adet)</b>	<b>65,00</b>	<b>47,00</b>	<b>66,00</b>	<b>71,00</b>	<b>85,00</b>	<b>97,00</b>	<b>113,00</b>	<b>111,00</b>	<b>113,00</b>	<b>113,00</b>
<b>İnek (Adet)</b>	<b>23,00</b>	<b>19,00</b>	<b>25,00</b>	<b>28,00</b>	<b>33,00</b>	<b>38,00</b>	<b>97,00</b>	<b>105,00</b>	<b>104,00</b>	<b>105,00</b>
Düve	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00	58,00	67,00	66,00	67,00	67,00
<b>B- Birim Fiyatı</b>										
<b>Süt TL</b>	<b>1,40</b>	<b>1,50</b>	<b>1,70</b>	<b>2,00</b>	<b>2,20</b>	<b>2,40</b>	<b>2,60</b>	<b>3,00</b>	<b>3,30</b>	<b>3,60</b>
<b>Erkek Dana</b>	<b>4.000,00</b>	<b>4.500,00</b>	<b>5.000,00</b>	<b>6.000,00</b>	<b>6.500,00</b>	<b>7.000,00</b>	<b>8.000,00</b>	<b>8.500,00</b>	<b>9.000,00</b>	<b>9.500,00</b>
<b>İnek</b>	<b>8.000,00</b>	<b>9.000,00</b>	<b>10.000,00</b>	<b>11.000,00</b>	<b>12.000,00</b>	<b>13.000,00</b>	<b>14.000,00</b>	<b>15.000,00</b>	<b>16.000,00</b>	<b>17.000,00</b>
Düve	7.000,00	7.500,00	8.000,00	8.500,00	9.000,00	9.500,00	10.000,00	11.000,00	12.000,00	13.000,00
<b>C- Satış Geliri (Ciro) (AXR)</b>										
<b>Süt</b>	<b>1.710.450,00</b>	<b>1.788.187,50</b>	<b>2.500.783,30</b>	<b>3.341.578,00</b>	<b>4.289.984,60</b>	<b>5.407.396,80</b>	<b>5.526.287,00</b>	<b>5.906.034,00</b>	<b>6.446.345,40</b>	<b>7.003.155,60</b>
<b>Erkek Dana</b>	<b>260.000,00</b>	<b>211.500,00</b>	<b>330.000,00</b>	<b>426.000,00</b>	<b>552.500,00</b>	<b>679.000,00</b>	<b>904.000,00</b>	<b>943.500,00</b>	<b>1.017.000,00</b>	<b>1.073.500,00</b>
<b>İnek</b>	<b>184.000,00</b>	<b>171.000,00</b>	<b>250.000,00</b>	<b>308.000,00</b>	<b>396.000,00</b>	<b>494.000,00</b>	<b>1.358.000,00</b>	<b>1.575.000,00</b>	<b>1.664.000,00</b>	<b>1.785.000,00</b>
Düve	21.000,00	15.000,00	24.000,00	34.000,00	36.000,00	551.000,00	670.000,00	726.000,00	804.000,00	871.000,00
<b>Toplam Satış Geliri (Ciro)</b>	<b>2.175.450,00</b>	<b>2.185.687,50</b>	<b>3.104.783,30</b>	<b>4.109.578,00</b>	<b>5.274.484,60</b>	<b>7.131.396,80</b>	<b>8.458.287,00</b>	<b>9.150.534,00</b>	<b>9.931.345,40</b>	<b>10.732.655,60</b>

• **Tablo 5.1.1 Sabit Yatırımlar**

150 Baş kapasiteli Sağmal gebe düve serbest dolaşımı kapalı sistem süt ahırı, kaba yem deposu,silaj deposu, ot deposu, gübre çukuru, sağlam hane binası ve bakıcı evinden oluşan modern bir kompleks için gereken sabit yatırım değeri arsa hariç ;

**Tablo 5.1.1 İnşaat m2 ve bayındırılık poz numaraları:**

1	2B Sınıfı	Yapı	Süt Ahırı	m <sup>2</sup>	2.784,000	419,00 TL	1.166.496,00 TL
2	1B Sınıfı	Yapı	Sağım Ünitesi	m <sup>2</sup>	302,890	198,00 TL	59.972,22 TL
3	1B Sınıfı	Yapı	Gübre Çukuru	m2	174,000	198,00 TL	34.452,00 TL

4	1B Sınıfı	Yapı	Silaj Çukuru	m2	360,000	198,00 TL	71.280,00 TL
5	3A Sınıfı	Yapı	Bakıcı Evi	m2	75,000	694,00 TL	52.050,00 TL
6	1B Sınıfı	Yapı	Kaba Yem D.	m2	360,000	198,00 TL	71.280,00 TL

Sabit Yatırım Harcama Türü	Uygun Olmayan Harcama Tutarı	Uygun Harcama Tutarı
<b>1. Etüd- Proje Giderleri</b>	15.000	
<b>2. Patent ve Lisans Giderleri</b>		0
<b>3. Arazi Gideri</b>	150.000	0
<b>4. Arazi Düzenleme ve Çevre Düzenleme Giderleri</b>		0
<b>5. İnşaat İşleri Giderleri</b>		

5.1.Ana Fabrika Binası (inşaatı + elektrik ve sıhhi tesisat)		1.455.530,22
5.2.Yardımcı Tesisler(inşaatı + elektrik ve sıhhi tesisat)		0
5.3.Sosyal Tesisler(inşaatı + elektrik ve sıhhi tesisat)		0
<b>6. Makine-Ekipman Gideri</b>		
6.1.Ana Makine-Ekipman		488.050
6.2.Yardımcı Makine-Ekip.		0
<b>7. Demirbaş Alım Giderleri</b>		
7.1.Cansız Demirbaş		
7.2.Canlı Demirbaş	1.650.000	
<b>8. Makine Taşıma ve Sigorta Giderleri</b>		0
<b>9. İthalat ve Gümrüklemeye Giderleri</b>		0
<b>10. Montaj Giderleri</b>		0
<b>11. İşletmeye Alma Giderleri</b>		0
<b>12. Taşıt Araçları Giderleri</b>		0
<b>13. Genel Giderler</b>		0
<b>14. Beklenmeyen Giderler</b>	50.000	0
<b>15. Yatırım Dönemi Faiz Gideri</b>		0
<b>Toplam</b>	1.865.000	1.943.580,22
<b>Sabit Yatırım Giderleri Toplamı</b>		3.808.580,22

## 5.2. İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI

İşletme sermayesinin hesaplamasında bir aylık üretim giderleri dikkate alınmıştır. İşletme sermayesi hayvan alımları, yem giderleri ve nakit ihtiyacından oluşmaktadır. Tesisin işletme sermayesi ihtiyacı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.2.1 İşletme sermayesi ihtiyacı.

Kalemler	1. Yıl	2. Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5. Yıl
<b>1. Hazır Değerler</b>	<b>21.500</b>	<b>21.500</b>	<b>21.500</b>	<b>21.500</b>	<b>21.500</b>
<b>2- Hammadde ve Malzeme Stoku</b>	<b>223.805,83</b>	<b>223.805,83</b>	<b>223.805,83</b>	<b>223.805,83</b>	<b>223.805,83</b>
<b>3. Mamul Stoku</b>					
<b>4. Alacaklar</b>					
<b>5. Kısa Vadeli Borçlar</b>					
<b>6. İşletme Sermayesi (1+2+3+4-5)</b>	<b>245.305,83</b>	<b>245.305,83</b>	<b>245.305,83</b>	<b>245.305,83</b>	<b>245.305,83</b>

A.Sabit Yatırım Tutarı	3.808.580,22
B. İşletme Sermayesi Tutarı	245.305,83
Toplam Yatırım Tutarı	
(A+B)	4.053.886,05

## 5.3. YATIRIMIN FİNANSMAN KAYNAKLARI

Projenin Yatırım finansmanı, yatırımcının öz kaynağı ve KKYDP %50 hibe desteği ile karşılaşacağı varsayılmıştır. İşletme döneminde ise hayvan alımı için ziraat Bankası Kredisi kullanılacaktır.

Projemizde toplamda 3800.000 TL'lik bir yatırım ön görülmekte olup kkydp ekonomik yatırımlar hibeye esas tutarımız ise 1.943.580,22 TL' dir. Bu değerin 1.455.530,22 TL'lik kısmı inşaat 488.050TL'lik kısmı ise Makine ve Ekipman alımına harcanacaktır. Hibeye esas tutarımızın 1943.580,22 %50 si 971.790,11 TL lik kısmı hibe olarak alınacaktır.

## 5.4. İŞLETME DÖNEMİ BİLGİLERİ

### 5.4.1.Yıllık İşletme Giderleri

- Hayvan Alım Gideri

Sağmal hayvan materyali olarak 6-10 aylık gebe düve satın alınacaktır. Besi Hayvanların ortalama alış 11.000 TL/Baş olarak tahmin edilmiştir. Buna göre hayvan alım bedeli:

150 baş x 11.000 tl/baş = 1.650.000 TL dir.

- Yem Giderleri

İşletmemizde bulunan süt hayvanlarının 30 lt üretim amacı güdülerek verilebilecek yem miktarı ve maliyeti aşağıdaki tabloda verilmiştir.

SÜT YEM	KG FİYAT	Y KG	TOPLAM
YONCA	0,7	4	2,8
SAP	0,5	1	0,5
SİLAJ	0,15	20	3
FYEM	1	6	6
MISIR	0,83	4	3,32
BY-PASS	4	0,4	1,6
VİTAMİN	7	0,1	0,7
MERMER TOZU	0,2	0,15	0,03
TUZ	0,4	0,07	0,028
<b>TOPLAM</b>			<b>17,978</b>

Bir hayvanın tüketeceği günlük yem miktarları yaklaşık 36 kg/gündür.

Ortalama tüketilen yemin parasal değeri ise yaklaşık 18 TL dir. Birinci yıl sonunda 189 toplam büyükbaş hayvan işletmemizde olacağı için  $189 \times 18 \times 365 = 1.241.730$  tl lik yem tüketecektir.

İşletmede doğan erkek buzağılar için hazırlanan rasyon ise;

BESİ YEM	KG FİYAT	Y KG	TOPLAM
SAMAN	0,5	1	0,5
SİLAJ	0,15	5	0,75
ARPA EZME	0,9	2	1,8
MISIR EZME	0,8	3	2,4
KEPEK	0,69	2,5	1,725
SOYA	1,36	0,3	0,408
<b>TOPLAM</b>			<b>7,583</b>

İşletmemizde doğan erkek buzağıların 12 ay boyunca besleneceği varsayılırsa;

Bir buzağının tüketeceği yem miktarı yaklaşık 14 kg/gün yem ortalama tüketilen yemin maliyeti ise yaklaşık 8 TL dir.

BAŞLANGIÇ GEBE DÜVE 150	K.ORANI	1.YIL	2.YIL	3.YIL	4.YIL	5.YIL	6.YIL	7. YIL	8.YIL	9.YIL	10. YIL
BUZAĞILAYAN, LAKTASYONDA OLAN	96%	144	104	146	158	188	216	251	247	250	250
DOĞAN CANLI BUZAĞ	92%	132	95	134	146	173	199	231	228	230	230
6 AY-BUZAĞAMA (DİŞİ) SAĞ KALAN	98%	65	47	66	71	85	97	113	111	113	113
6 AY-12 AYLIK ERKEK, SATIACAK	98%	65	47	66	71	85	97	113	111	113	113
YIL SONU SAĞ KALAN İNEK	85%	128	108	143	159	187	216	197	183	185	184
TOHUMANAN İNEK	90%	115	98	129	143	168	194	178	165	166	165
YIL SONUNDA SAĞ KALAN DÜVE	95%	62	44	63	68	80	92	107	106	107	107
GEBE KALAN DÜVE	98%	0	60	43	61	66	79	91	105	104	105
GEBE KALAN İNEK	94%	108	92	121	134	158	182	167	155	156	155
GEBE DÜVE SATIŞ							53	61	61	62	62
YIL SONU SATILACAK İNEK	100%	23	19	25	28	33	38	97	105	104	105
YIL SONU SATILACAK ERKEK DANA	100%	65	47	66	71	85	97	113	111	113	113
YIL SONU SATILACAK DÜVE	100%	3	2	3	4	4	58	67	66	67	67
YIL SONU MEVCUT İNEK	100%	128	108	143	159	187	216	197	183	185	184
YIL SONU MEVCUT GEBE İNEK	100%	108	92	121	134	158	182	167	155	156	155
YIL SONU MEVCUT GEBE DÜVE	100%	0	60	43	61	66	26	29	45	42	43
YIL SONU MEVCUT DÜVE	100%	62	44	63	68	80	92	107	106	107	107
YIL TOPLAMI SÜT VERİMİ LT	100%	1.221.750	1.192.125	1.471.049	1.670.789	1.949.993	2.253.082	2.126.014	1.966.204	1.953.782	1.945.659

- **Demirbaş Alım Giderleri**

*İşletmemizde Canlı Demirbaş olarak 150 Gebe Düve alınacak olup tanesi 11.000 TL den toplamda 1.650,00 TL banka kredisi aracılığı ile alınacaktır. Bankadan Kullanılacak Kredi hayvan başına 9.000 TL lik kısmını kapsamakta olup kalan 2.000 TL si özkaynak olarak sağlanacaktır.*

- **İşçilik Gideri:**

*İşletmemizde toplam 10 personel görev alacak olup öngörülen giderleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.*

Sıra No	Personel ve İşçiler	Kişi Sayısı	Aylık Maaş (Brüt)	Çalışma Süresi (ay)	Yıllık Tutarı
1	Ahırcı	2	2000	12	48000
2	Sağımcı	3	2000	12	72000
3	Yem Dağıtıcı	2	2000	12	48000
4	Buzağı Bakıcısı	2	2000	12	48000
5	Veteriner Teknisyeni	1	2000	12	24000
<b>TOPLAM</b>					<b>240000</b>

- **Yakıt Enerji Gideri:**

*İşletmemizdeki elektrik ve su giderimiz için aylık 1.500,00 TL yıllık 18.000,00 lik gider öngörmektedir.*

• **Bakım-Onarım Giderleri:**

İşletmede ki bina, makine, ekipman, demirbaş, taşit vb. ait yıllık bakım ve onarım giderleri. (Yıllık oranlar= İnşaat:%1,5, Makine: % 4, Tesisat: % 3)

İnşaat:  $1.355.530 \times \%1,5 = 20.332,95$  TL

Makine:  $490.000,00 \times \%4 = 19.600$  TL

Tesisat:  $100.000,00 \times \%3 = 3.000,00$  TL

Toplam: 42.932,95 TL

• **Amortisman Giderleri:**

Amortismana Tabi Sabit Kiymet	Sabit Kiymet Gider T. (TL)	Amortisman Oranı %	Amortisman Süresi (Yıl)	Yıllık Amortisman Miktarı (TL)
İnşaat	1353530,22	2	50	27070,60
Makine ekipman	488050	10	10	48805
Tesisat	100000	5	20	5000
<b>TOPLAM</b>				<b>80.875,60</b>

• **Beklenmeyen Giderler:**

Beklenmeyen gider olarak 50.000 TL ön görülmektedir.

**Tablo 5.4.1 Yıllık İşletme Giderleri**

	1.yıl	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
<b>Yıl=</b>	2019									
<b>Kapasite=</b>	80	85	90	95	100	100	100	100	100	100
<b>GİDERLER</b>										
<b>1. Hammadde</b>	<b>1.602.350</b>	<b>1.842.082</b>	<b>2.009.690</b>	<b>2.309.720</b>	<b>2.685.670</b>	<b>3.108.340</b>	<b>3.601.820</b>	<b>3.641.970</b>	<b>3.647.810</b>	<b>3.654.380</b>
<b>2.Yardımcı Madde ve Malzeme</b>										
<b>3.Elektrik, Su, Yakıt</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>	<b>18.000</b>
<b>4.Bakım-Onarım</b>	<b>42.932,95</b>									
<b>5.Tekn. Ödemeleri (Lisans vs)</b>										
<b>6. İşçilik ve Personel</b>	<b>240.000</b>									
<b>7. Kira Giderleri</b>										
<b>8. Genel Yönetim</b>										
<b>9. Satış/Pazarlama</b>										
<b>10.Amortisman</b>	<b>80.875,60</b>	<b>80.875,60</b>	<b>80.875,60</b>	<b>80.875,60</b>	<b>80.875,60</b>	<b>75.875,60</b>	<b>75.875,60</b>	<b>75.875,60</b>	<b>75.875,60</b>	<b>75.875,60</b>
<b>11.Faiz (İşletme Dönemi)</b>	<b>128.410,34</b>	<b>108.718,88</b>	<b>86.405,18</b>	<b>61.120,04</b>	<b>32.467,78</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>TOPLAM</b>	<b>2136569,00</b>	<b>2356609,00</b>	<b>2501904,00</b>	<b>2776649,00</b>	<b>3099946,33</b>	<b>3485148,55</b>	<b>4018778,55</b>	<b>4018778,55</b>	<b>4024618,55</b>	<b>4031188,55</b>

## 5.4.2 Yıllık İşletme Gelirleri

Yıllar	1. Yıl	2. Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5. Yıl	6. Yıl	7.Yıl	8. Yıl	9. Yıl	10. Yıl
<b>A- Satış Miktarı</b>										
<b>Süt (lt)</b>	1.221.750,00	1.192.125,00	1.471.049,00	1.670.789,00	1.949.993,00	2.253.082,00	2.125.495,00	1.968.678,00	1.953.438,00	1.945.321,00
<b>Erkek Dana (adet)</b>	65,00	47,00	66,00	71,00	85,00	97,00	113,00	111,00	113,00	113,00
<b>İnek (Adet)</b>	23,00	19,00	25,00	28,00	33,00	38,00	97,00	105,00	104,00	105,00
Düve	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00	58,00	67,00	66,00	67,00	67,00
<b>B- Birim Fiyatı</b>										
<b>Süt TL</b>	1,40	1,50	1,70	2,00	2,20	2,40	2,60	3,00	3,30	3,60
<b>Erkek Dana</b>	4.000,00	4.500,00	5.000,00	6.000,00	6.500,00	7.000,00	8.000,00	8.500,00	9.000,00	9.500,00
<b>İnek</b>	8.000,00	9.000,00	10.000,00	11.000,00	12.000,00	13.000,00	14.000,00	15.000,00	16.000,00	17.000,00
Düve	7.000,00	7.500,00	8.000,00	8.500,00	9.000,00	9.500,00	10.000,00	11.000,00	12.000,00	13.000,00
<b>C- Satış Geliri (Ciro) (AXB)</b>										
<b>Süt</b>	1.710.450,00	1.788.187,50	2.500.783,30	3.341.578,00	4.289.984,60	5.407.396,80	5.526.287,00	5.906.034,00	6.446.345,40	7.003.155,60
<b>Erkek Dana</b>	260.000,00	211.500,00	330.000,00	426.000,00	552.500,00	679.000,00	904.000,00	943.500,00	1.017.000,00	1.073.500,00
<b>İnek</b>	184.000,00	171.000,00	250.000,00	308.000,00	396.000,00	494.000,00	1.358.000,00	1.575.000,00	1.664.000,00	1.785.000,00
Düve	21.000,00	15.000,00	24.000,00	34.000,00	36.000,00	551.000,00	670.000,00	726.000,00	804.000,00	871.000,00
<b>Toplam Satış Geliri (Ciro)</b>										
	2.175.450,00	2.185.687,50	3.104.783,30	4.109.578,00	5.274.484,60	7.131.396,80	8.458.287,00	9.150.534,00	9.931.345,40	10.732.655,60

- **Diger gelirler:**

<b>Diger Gelirler (ayrintili olarak açiklayiniz)</b>	<b>1.YIL</b>	<b>2.YIL</b>	<b>3.YIL</b>	<b>4.YIL</b>	<b>5.YIL</b>	<b>6.YIL</b>	<b>7.YIL</b>	<b>8.YIL</b>	<b>9.YIL</b>	<b>10.YIL</b>
Süt desteği	97.740	95.370	117.684	133.663	155.999	180246,56	170039,60	157254,24	156275,04	155625,68
Buzağı Desteği	71.500	51.700	72.600	78.100	93.500	106700	124300	122100	124300	124300
Hastaliktan Ari Desteği	75.600	85.200	99.600	115.200	133.600	133600	133600	133600	133600	133600
Onaylı Süt Çiftliği Desteği	13.230	15.610	17.430	20.160	23.380	23380	23380	23380	23380	23380
Toplam	258.070	247.880	307.314	347.123	406.479	443926,56	451319,60	436334,24	437555,04	436905,68

## 5.5. YILLIK İŞLETME GELİR-GİDERLERİ

İşletmeye ait gelir ve giderler tablo halinde aşağıda özetlenmiştir.

**Tablo 5.5.1 Yıllık İşletme Gelir – Gider Tablosu (TL) Ahır inşaatı %50 hibe destekli KKYDP Ekonomik yatırımlardan destek alınmış olarak öngörmektedir.**

Gelir Gider Tablosu (TL)										
	1 Yıl	2 Yıl	3 Yıl	4 Yıl	5 Yıl	6 Yıl	7 Yıl	8 Yıl	9 Yıl	10 Yıl
<b>I. Gelirler</b>	<b>3.405.060,11</b>	<b>2.433.567,50</b>	<b>3.412.097,30</b>	<b>4.456.701,00</b>	<b>5.680.913,60</b>	<b>7.575.323,36</b>	<b>8.909.606,60</b>	<b>9.586.868,24</b>	<b>10.368.900,44</b>	<b>11.169.561,28</b>
1.Satışlardan Elde Edilen Gelir	2.175.450,00	2.185.687,50	3.104.783,30	4.109.578,00	5.274.484,60	7.131.396,80	8.458.287,00	9.150.534,00	9.931.345,40	10.732.655,60
2. Diğer Gelirler	258.070	247.880	307.314	347.123	406.479	443926,56	451319,60	436334,24	437555,04	436905,68
3. Destek Miktarı	971.540,11									
<b>II. Giderler</b>	<b>2112568,89</b>	<b>2332609,43</b>	<b>2477903,73</b>	<b>2752648,59</b>	<b>3099946,33</b>	<b>3485148,55</b>	<b>4018778,55</b>	<b>4018778,55</b>	<b>4024618,55</b>	<b>4031188,55</b>
1. Hammadde	1.602,35	1.842,08	2.009,69	2.309,72	2.685,67	3.108,34	3.601,82	3.641,97	3.647,810	3.654.380
2.Yardımcı Madde ve Malzeme										
3.Elektrik, Su, Yakıt	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
4.Bakım-Onarım	42.932,95	42.932,95	42.932,95	42.932,95	42.932,95	42.932,95	42.932,95	42.932,95	42.932,95	42.932,95
5.Tekn. Ödemeleri(Lisans vs.)										
6. İşçilik ve Personel	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000
7. Kira Giderleri										
8. Genel Yönetim										
9. Satış/Pazarlama										
10.Amortisman	80.875,60	80.875,60	80.875,60	80.875,60	80.875,60	75.875,60	75.875,60	75.875,60	75.875,60	75.875,60
11.Faiz (İşletme Dönemi)	128.410,34	108.718,88	86.405,18	61.120,04	32.467,78					
<b>III. Vergilendirme Öncesi Kar (I - II)</b>	<b>1.292.491,22</b>	<b>100.958,07</b>	<b>934.193,57</b>	<b>1.704.052,41</b>	<b>2.580.967,27</b>	<b>4.090.174,81</b>	<b>4.890.828,05</b>	<b>5.568.089,69</b>	<b>6.344.281,89</b>	<b>7.138.372,73</b>
<b>IV. Vergi İndirimleri ve İstisnalar</b>	<b>258498,244</b>	<b>20191,614</b>	<b>186838,714</b>	<b>340810,482</b>	<b>516193,454</b>	<b>818034,962</b>	<b>978165,61</b>	<b>1113617,94</b>	<b>1268856,378</b>	<b>1427674,546</b>
<b>V. Vergiler [(III-IV)* %%%%%%2020]</b>										
<b>VI. Vergilendirme Sonrası Kar (III)</b>	<b>1.033.992,98</b>	<b>80.766,46</b>	<b>747.354,86</b>	<b>1.363.241,93</b>	<b>2.064.773,82</b>	<b>3.272.139,85</b>	<b>3.912.662,44</b>	<b>4.454.471,75</b>	<b>5.075.425,51</b>	<b>5.710.698,18</b>
<b>VII. Ödenen Temettüler</b>										

## 5.6. MALİ TABLOLAR

- Faiz Ödeme Planı

İnşaat bitiminde hayvan alım kredisi kullanılacağı varsayılarak banka kredisi ödeme tablosu:

	1.yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl	5.yıl	Toplam
<b>1.Anal Para</b>	155.095,6	175.940,8	199.370,2	225.919,6	256.004,4	1.012.500,0
<b>Ödeme Taksiti</b>	7	5	3	3	8	0
<b>2.Faize Esas Ana Para Miktarı</b>	857.235,19	681.294,34	481.924,11	256.000,48	0,00	
<b>3.Yıllık Faiz Tutarı</b>	128.410,34	108.718,88	86.405,18	61.120,04	32.467,78	417.122,22
<b>Toplam Ödeme (1+3)</b>	290.095,67	290.095,67	290.095,67	290.095,67	290.095,65	1.450.478,33

İşletmeye alınacak hayvanların kredi ile alımı öngörlerek hazırlanmıştır.

**Tablo 5.6.1 Nakit Akım Tablosu**

Yapılacak yatırımin planlanan her türlü nakit girişi ve nakit çıkışını dönemler itibarıyla kaydeden ve net sonucu gösteren “Tahmini Nakit Akış

Tahmini Nakit Akış Tablosu (TL)											
	Yatırım Dönemi	1 Yıl	2 Yıl	3 Yıl	4 Yıl	5 Yıl	6 Yıl	7 Yıl	8 Yıl	9 Yıl	10 Yıl
VIII. Toplam Nakit Girişi	3.830.080,22	2.433.520,00	2.433.567,50	3.412.097,30	4.456.701,00	5.680.913,60	7.575.323,36	8.909.606,60	9.586.868,24	10.368.900,44	11.169.561,28
12.Satışlardan Elde Edilen Nakit Girişi		2.175.450,00	2.185.687,50	3.104.783,30	4.109.578,00	5.274.484,60	7.131.396,80	8.458.287,00	9.150.534,00	9.931.345,40	10.732.655,60
13. Diğer Gelirler Nakit Girişi											
14. Destek Miktarı		258.070	247.880	307.314	347.123	406.479	443926,56	451319,6	436334,24	437555,04	436905,68
IX. Destek Miktarı (KKYDP)	971.790,11										

X. Özkaynaklar	1.845.790,11										
XI. Kredi		1.012.500,00									
XII. Toplam Nakit Çıkışı (+15 +II)	3.830.080,22	2.193.444,49	2.413.485,03	2.558.779,33	2.833.524,19	3.180.821,93	3.561.024,15	4.094.654,15	4.094.654,15	4.100.494,15	4.107.064,15
15.Toplam Yatırım Harcamaları	3.830.080,22										
15.1. İşletme Sermayesindeki Değşim	21500										
15.2 .Sabit Yatırım Harcaması	3.808.580,22										
II. Giderler		2112568,89	2332609,43	2477903,73	2752648,59	3099946,33	3485148,55	4018778,55	4018778,55	4024618,55	4031188,55
XIII. Amortismanlar		80.875,60	80.875,60	80.875,60	80.875,60	80.875,60	75.875,60	75.875,60	75.875,60	75.875,60	75.875,60
XIV. Brüt Nakit Akışı (VIII-XII+XIII+9)	0,00	1.211.615,62	20.082,47	853.317,97	1.623.176,81	2.500.091,67	4.014.299,21	4.814.952,45	5.492.214,09	6.268.406,29	7.062.497,13
XV. Kredi Anapara Ödemesi	0	155095,67	175940,85	199370,23	225919,63	256004,48	0	0	0	0	0
XVI. Net Nakit Akışı (VIII +XII+IX+X+XI-XII -XV-V-VII)	0,00	1.056.519,95	-155.858,38	653.947,74	1.397.257,18	2.244.087,19	4.014.299,21	4.814.952,45	5.492.214,09	6.268.406,29	7.062.497,13
XVII.Kümülatif Net Nakit Akışı		1.056.519,95	900.661,57	498.089,36	2.051.204,92	3.641.344,37	6.258.386,40	8.829.251,66	10.307.166,54	11.760.620,38	13.330.903,42

Kredi, öz kaynak ve diğer potansiyel parasal girdilerin miktarlarını ayrı ayrı belirlenen, özet tablo:

	1. yıl	Toplam	Açıklama
<b>Finansman İhtiyacı</b>			
1. Başlangıç Yatırımı	1.943.580,22		İnşaat+makinaekipman
2. İşletme Sermayesi	245.305,83		

3. Canlı Demirbaş	1.650.000		Canlı Demirbaş Alımı
Toplam Finansman İhtiyacı		3.830.080,22	
<b>Finansman Kaynakları</b>			
1. Özkaynaklar	1.845.790,11		
2. Borçlar			
3. Krediler	1.012.500,00		Canlı Demirbaş için kullanılan kredi
4. Hibe miktarı	971.790,11		
Toplam Finansman		3.830.080,22	

### Net Bugünkü Değer

*Belli bir iskonto oranına göre indirgenmiş nakit giriş ve çıkışları arasındaki fark (eğer pozitif ise proje kabul edilir)*

*n*

$$NBD = G - Y = ?At/(1+r)^t + H/(1+r)^n - Y ? 0$$

*t=1*

*G, Projenin sağlayacağı nakit giriş ile çıkışları arasındaki farkların indirgenmiş değerlerinin toplamı*

*A, Projenin her bir t'inci ( $t=1,2,3, \dots, n$ ) yılda sağlayacağı nakit girişi ile nakit çıkışı arasındaki fark  
(net kar + amortisman) n, Projenin faydalı ömrü*

*Y, Yatırım maliyeti*

*H, Projenin faydalı ömrü sonundaki hurda*

*değeri r, İskonto oranı*

Net Bugünkü Değer = 42.391.408,45

## 2. Karlılık İndeksi (Fayda/Masraf Oranı):

*İndirgenmiş nakit girişleri toplamının (fayda) indirgenmiş nakit çıkışları toplamına (masraf) oranıdır. "1"den büyük ise proje olumlu kabul edilir.*

*C<sub>t</sub>, t döneminde projenin gerektirdiği nakit çıkışı*

*C<sub>y</sub>, yatırım döneminde yatırımın gerektirdiği nakit çıkışı*

*H, Projenin faydalı ömrü sonundaki hurda değeri r, İskonto oranı 5.25 iskonto oranına göre;*

Karlılık İndeksi (Fayda/Masraf Oranı) = 1.24

## 3. Mali İçkarlılık Oranı

*Yatırımın faydalı ömrü boyunca sağlayacağı nakit girişini yatırım maliyetine eşit kılan veya Net Bugünkü Değeri "0"'a eşitleyen iskonto oranıdır.*

*Eğer;*

*n*

*NBD = G - Y = ?At/(l+r)<sup>t</sup> + H/(l+r)<sup>n</sup> - Y = 0, t=l*

*G = Y, NBD = 0 ise; r = NBD'i "0" a eşitleyen iskonto oranı*

*İç karlılık oranı, tüm yatırımin dış kaynakla finanse edilmesi senaryosunda, yatırım süresi + ekonomik عمر vadesindeki kredi için tolere edilebilecek azami faiz oranı haddi olarak algılanabilir.*

**Mali İçkarlılık Oranı = 5,25**

**4. Ekonomik Ömür**

*Ekonominik Ömür = (Sabit Yatırım Tutarı - Arsa Tutarı) / amortisman tutarı*

**Ekonominik Ömür = 24 yıl**

**5. Yatırım Karlılığı**

*Yatırım Karlılığı = (Vergi Sonrası Kar/Toplam Yatırım Tutarı) x 100*

**Yatırım Karlılığı = (2.244.087/4053386,05) x100 = 55,3**

**6. Yatırımin Geri Dönüş Süresi**

*Projenin Geri Ödeme Süresi hesaplanırken, Gelir-Gider Tablosu verilerini kullanınız. Gelir-Gider Tablosu'ndan Net kar + Amortisman + Faiz Gideri yıllar itibariyle toplamlarının yatırım tutarına eşit olduğu yıl, projenin geri ödeme süresini göstermektedir.*

*Yatırımin Geri Dönüş Süresi = Toplam Yatırım Tutarı / (Vergi Sonrası Kar + Amortisman + Faiz)*

Yatırımin Geri Dönüş Süresi = 4053386,05 / (2.244.087+80.875,60+83424) = 1,68

*İstihdam katkısı, birim istihdam için gerçekleştirilen yatırım tutarını ifade etmektedir.*

*İstihdam Katkısı = Toplam Yatırım Tutarı / Toplam İstihdam*

**İstihdam Katkısı =4053386,05/10 =405338,6**

#### **8. Katma Değer Katkısı**

*Katma Değer, kullanılan girdilerin sağladığı değer artışıdır. Ürün işlenince mamul değer yanında, ek değerlerin üretilmesine de imkan sağlar. Katma Değer hesabı, mamul dışında üretilen ek kaynakların tanımlanmasına dayanmaktadır.*

Net Katma Değer = Ücretler (işveren sigorta hissesi dahil) + Sigorta Gid.+ Faiz +Kar

Brüt Katma Değer = Net Katma Değer + Amortisman + Vergi

*Yatırımin ekonomik ömrü boyunca ürettiği katma değerlerin toplamını alarak toplam net ve brüt katma değeri hesaplayınız.*

*Yatırım ekonomik ömrü dikkate alınarak toplam net ve brüt katma değerin yıllık ortalamasını hesaplayınız.*

**Net Katma. Değer = 240.000+83424+2.244.087=2567511**

**Brüt Katma. Değer = 2567511+80.875,60+516193,454=4892473,6**

Başabaş Noktası

*Bir işletmenin, toplam satışları ile toplam giderlerinin birbirine eşit olduğu dolayısıyla henüz karın oluşmadığı noktaya başabaş noktasıdır ( kara geçiş noktası).*

Gider	Sabit	Değişken	Toplam
<b>1. Hammadde</b>		<b>3099946,33</b>	<b>3099946,33</b>
<b>2.Yardımcı Madde ve Malzeme</b>			
<b>3.Elektrik, Su, Yakıt</b>	<b>18.000</b>		<b>18.000</b>
<b>4.Bakım-Onarım</b>	<b>42.932,95</b>		<b>42.932,95</b>
<b>5.Tekn. Ödemeleri(Lisans vs)</b>			
<b>6. İşçilik ve Personel</b>	<b>240.000</b>		<b>240.000</b>
<b>7. Kira Giderleri</b>			
<b>8. Genel Yönetim</b>			
<b>9. Satış/Pazarlama</b>			
<b>10.Amortisman</b>	<b>80.875,60</b>		<b>80.875,60</b>
<b>11.Faiz (İşletme Dönemi)</b>	<b>128.410,34</b>		<b>128.410,34</b>
<b>Toplam</b>	<b>510219</b>		<b>3099946,33</b>

*Başabaş Noktası = Sabit giderler / Tam Kapasite Kazancı-Değişken Giderler)*

**Başabaş Noktası = 510219 /2.244.087,19 = 0,22**

## 9. Brüt Kar

**Gyri Safı Hasıla - İşletme Giderleri= BK Brüt Kar=2.500.091,67**

## **11. Net Kar**

*Brüt Kar- Gelir Vergisi = NK*

**Net  
Kar=2.244.087**

## **12. Sosyal Katma Değer Katkısı**

*Brüt Kar + Ücretler = SKDK*

**Sosyal Katma.  
Değer=2.500.091,67+240.000=271091,67**

## **13. Fiziki Değerler**

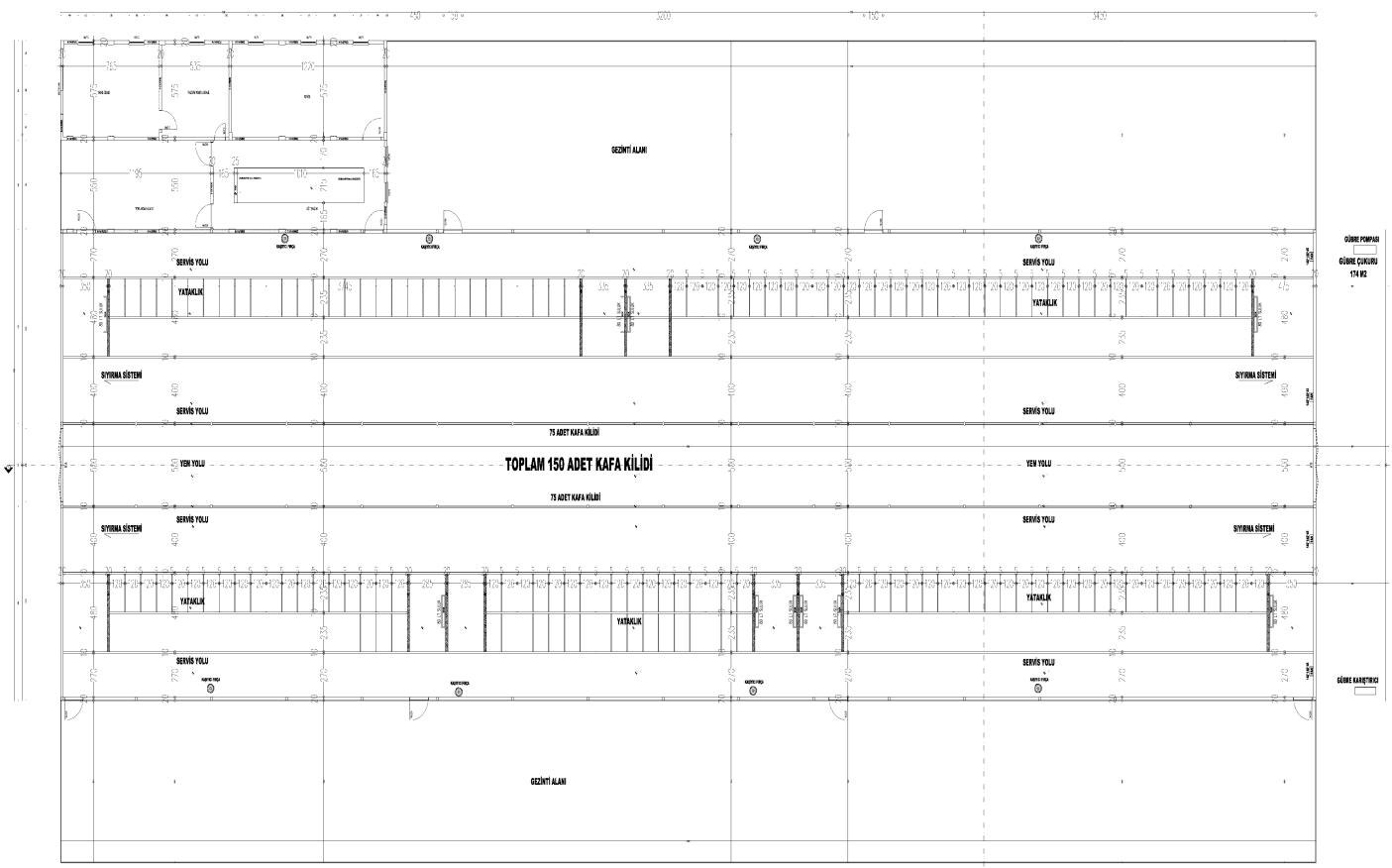
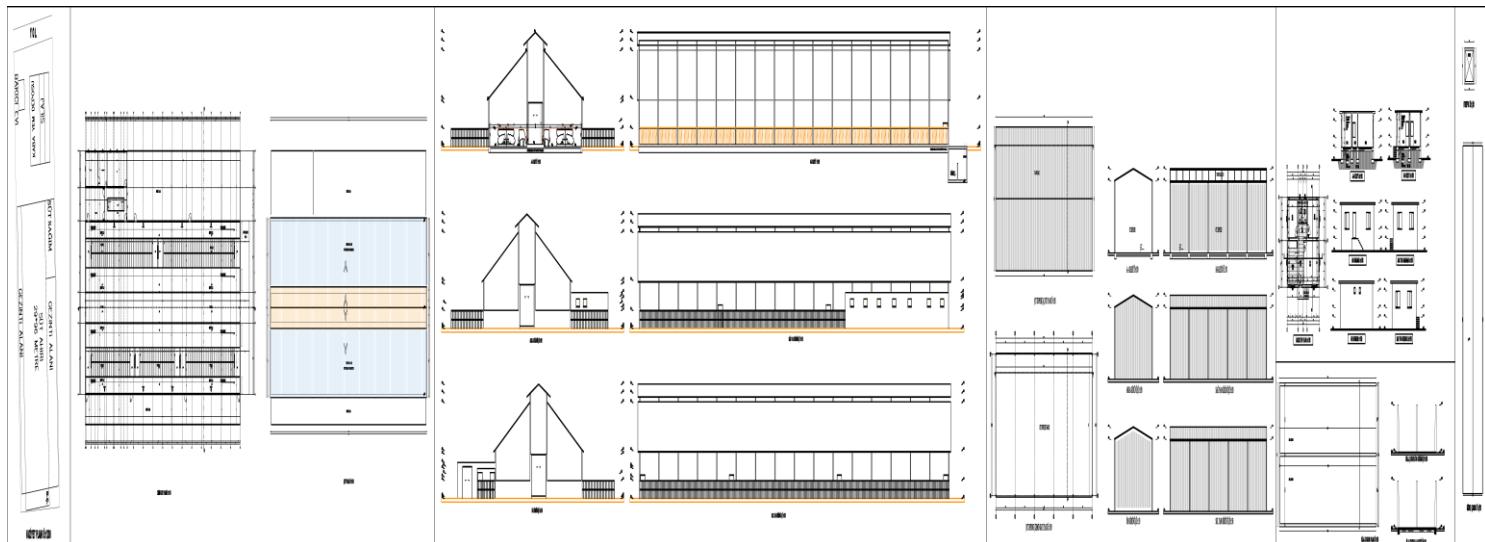
**Üretilcek Ürün= 2.253,08 süt Ton/Yıl**

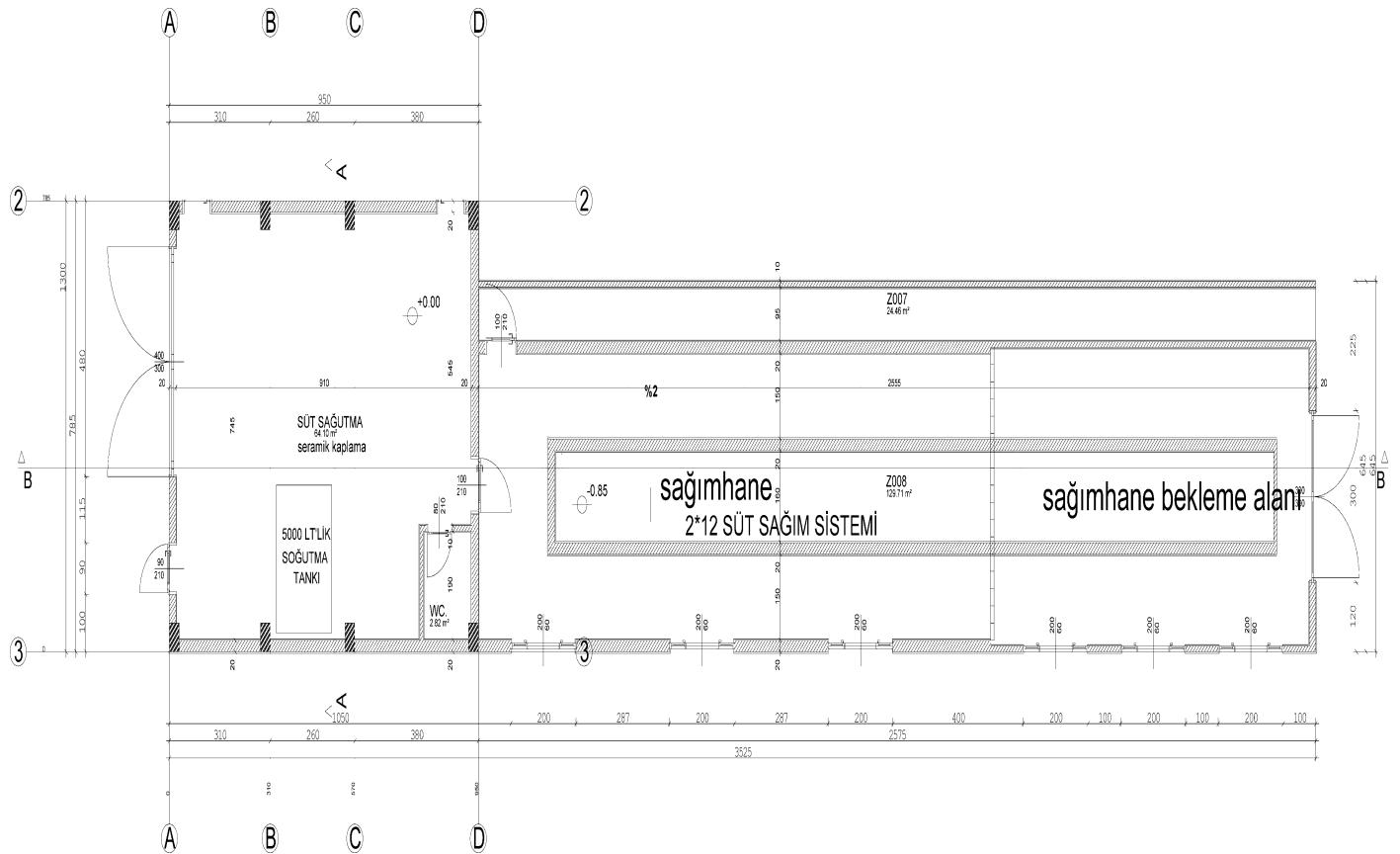
## **14. Geri Ödeme Süresi**

*GÖS = Toplam Yatırım/Net Kar +  
Amortismanlar*

**Geri Ödeme Süresi= 4053386,05/2.244.087,19 + 80.875,60 = 1,74 Tam kapasite üretimde**

**15. Sağlanan istihdam:10 kişi**









## **6. REFERANSLAR**

1. ANONİM, 2013. Şanlıurfa Büyükbaş Hayvancılık Ve Hayvansal Gıda Ürünleri Kümelenme Yol Haritası, Bu rapor, 2013 yılı TRC2/13/DFD Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından sağlanan mali destek ile hazırlanmıştır. Sözleşme No: TRC2/13/DFD/0021,  
[http://www.karacadag.org.tr/ContentDownload/Sanliurfa\\_Hayvancilik\\_ve\\_Hayvansal\\_Gida\\_Urunleri\\_Kumelenme\\_Yol\\_Haritasi\\_Projesi\\_Nihai\\_Raporu.pdf](http://www.karacadag.org.tr/ContentDownload/Sanliurfa_Hayvancilik_ve_Hayvansal_Gida_Urunleri_Kumelenme_Yol_Haritasi_Projesi_Nihai_Raporu.pdf)
2. EC, 2008. "Towards an EU Approach to Local Actors: Democratic Local Governance, Decentralization and Territorial Development" (Report of the Consultation Process), DG Development and Relations with African Caribbean and Pacific States, 2008, Brussels.
3. EC, 2013. Cattle numbers and number of holdings (2010)  
[http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/agricultural/2013/pdf/c5-3-353\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/agricultural/2013/pdf/c5-3-353_en.pdf)
4. E-ISLAH, 2013. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri merkez Birliği, E-Islah Veri Tabanı,
5. Elalmış Özkin, S.2011. Aile İşletmelerinde Kuşak Çalışmalarından Kaynaklanan Yönetim Sorunları Bursa İli Örneği. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara. 2011.
6. FAO, 2014. Food Outlook, Biannual Report on Global Food Markets, (Meat and Meat Products) ISSN 0251-1959, May 2014.
7. FAOSTAT, 2014. <http://faostat3.fao.org/download/Q/QA/E>
8. Göncü, S. 2014. Süt Sığircılığında Sürü Yönetimi,  
<http://www.muratgorgulu.com.tr/altekran.asp?id=102>
9. NDSYB, 2014, Niğde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği. Rapor tarihi: 26.06.2014.
10. NİTSO, 2014. Niğde Ticaret ve Sanayi Odası verileri.
11. OECD-FAO, 2014. Agricultural Outlook 2014-2023.  
<http://stats.oecd.org/viewhtml.aspx?QueryId=58643&vh=0000&vf=0&l&il=&lang=en>
12. Thornton, P.K.2010. Livestock Production: recent trends, future prospects. Phil.Trans.R.B., 365, 2853-2867.
13. TİGEM, 2013. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Hayvancılık Sektör Raporu,  
<http://www.tigem.gov.tr/Documents/c8170276-d43b-4f36-8518-d18bec5f0559.pdf>
14. TUİK, 2014. Hayvancılık İstatistikleri,  
<http://tuikapp.tuik.gov.tr/hayvancilikapp/hayvancilik.zul>

15. Ünalan, A., U. Serbester, M. Çınar, A. Ceyhan, E. Akyol, A. Şekeroğlu, T. Erdem, S. Yılmaz, 2013. The Current Status, main Problems and Solutions of Dairy Cattle Farms in Niğde. Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology, 1(2):67-72.
16. Ünalan. E. ve Şimşek. B.. 2014. Temel İşletmecilik Bilgileri. Detay Yayıncılık. Ankara
- Feldman M. P., ve Francis, J. And Bercovitz, J., "Creating a Cluster While Building a Firm: Entrepreneurs and the Formation of Industrial Clusters", Regional Studies Publications, s. 131-132, 2005, UK.